

provincie **HOLLAND**
ZUID

Nota van Beantwoording zienswijzen Windpark Spui

ARWB/SAMEC
Verbeterde versie 23 augustus 2016
(vervangt versie 7 juni 2016)

Vastgesteld door Provinciale Staten 14 september 2016
Provincie Zuid-Holland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Procedure	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Zienswijzen	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Ontvankelijkheid.....	5
2.3	Samenvatting van de zienswijzen	6
3	Thematische beantwoording	73
3.1	Inleiding.....	73
3.2	Thema A: Proces en procedure	74
3.3	Thema B: Nut en noodzaak windenergie op land	87
3.4	Thema C: Locatieafweging en keuze.....	91
3.5	Thema D: Inrichtingsalternatieven en voorkeursalternatief.....	98
3.6	Thema E: Participatie, schade en financiële haalbaarheid	101
3.7	Thema F: Woon- en leefmilieu.....	110
3.8	Thema G: Natuur	120
3.9	Thema H: Landschap.....	121
3.10	Thema I: Gevolgen aanlegfase.....	123
3.11	Eindconclusie	124
4	Vervolgprocedure	125

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Op 10 december 2014 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland besloten om voor de locatie Spui in de gemeente Korendijk een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) op te stellen en daarbij tevens de provinciale coördinatierегeling als bedoeld in artikel 3.33, eerste lid, onder b, Wet ruimtelijke ordening (Wro) toe te passen. Dit coördinatiebesluit is op 14 januari 2015 gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Het besluit houdt in dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland de voorbereiding en bekendmaking van het (ontwerp-)PIP coördineren met de voorbereiding en bekendmaking van de overige voor het windpark benodigde beschikkingen.

In 2015 hebben Gedeputeerde Staten en de initiatiefnemer van het windpark Klein-Piershil B.V. gezamenlijk gewerkt aan de totstandkoming van het ontwerp-inpassingsplan Windpark Spui, de benodigde vergunningaanvragen, inclusief bijbehorende milieueffectrapportage (MER) Windpark Spui) en de overige bijlagen. In verband daarmee hebben Gedeputeerde Staten op 30 november 2015 drie vergunningaanvragen ontvangen van Klein-Piershil B.V., te weten voor een aanvraag voor een omgevingsvergunning op grond van artikel 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), een aanvraag op grond van de Keur voor waterschap Hollandse Delta 2014 en een aanvraag voor een watervergunning op grond van artikel 6.5, onder c, van de Waterwet.

Op 8 maart 2016 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland het ontwerp-PIP Windpark Spui, de ontwerpbeschokkingen Wabo, Keur en Waterwet en het MER vastgesteld en vrijgegeven voor de tervisielegging in het kader van de gecoördineerde zienswijzenprocedure.

1.2 Procedure

Conform het bepaalde in artikel 9f van de Elektriciteitswet 1998, artikel 3.8 juncto artikel 3.33, vierde lid van de Wro, paragraaf 3.3 van de Wabo en afdeling 3.4 van de Awb, hebben Gedeputeerde Staten op 11 maart 2016 via de Staatscourant en op de provinciale website bekend gemaakt dat met ingang van donderdag 17 maart tot en met donderdag 28 april 2016 het ontwerp provinciaal inpassingsplan Windpark Spui, de ontwerp omgevingsvergunning Wabo, de ontwerpbeschokkingen krachtens de Keur en de Waterwet, het bijbehorende MER en de overige daarop betrekking hebben de stukken voor een ieder ter inzage gelegen op het provinciehuis en de gemeentehuizen van Korendijk en Nissewaard. Tevens is aangegeven dat gedurende die termijn een ieder een zienswijze omtrent deze stukken kenbaar kan maken bij het bevoegd gezag. Dit kan zowel schriftelijk, mondeling als per e-mail.

Gedurende de genoemde termijn zijn alle genoemde ontwerpbesluiten en de daarop betrekking hebbende stukken tevens elektronisch beschikbaar gesteld op de provinciale projectwebsite. Het ontwerp-PIP kon ook worden geraadpleegd via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl of de provinciale planviewer www.ruimtelijkeplannen.zuid-holland.nl. Voorts zijn de inwoners van het gebied via brieven en publicaties in regionale huis-aan-huisbladen op de hoogte gesteld van de terinzagelegging van deze stukken en de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze.

In het kader van deze tervisielegging zijn in totaal 117 zienswijzen ontvangen, waarvan 115 tijdig en waarvan 93 unieke zienswijzen die soms mede namens anderen zijn ingediend en/of ondertekend en 24 zienswijzen die grote inhoudelijke overeenkomsten vertonen.

1.3 Leeswijzer

In deze nota wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op de ontvankelijkheid en daarna zijn in hoofdstuk 3 de ontvankelijke zienswijzen samengevat en beantwoord ten behoeve van de besluitvorming door de bevoegde gezagen, te weten Provinciale Staten van Zuid-Holland inzake het provinciaal inpassingsplan, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland inzake de omgevingsvergunning en de vergunning op grond van de Keur voor het waterschap Hollandse Delta en Dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Hollandse Delta voor de vergunning op grond van de Waterwet. In veel zienswijzen worden dezelfde thema's benoemd. Daarom is gekozen voor een thematische beantwoording. De beantwoording en eindconclusie met betrekking tot de zienswijzen staan vermeld in hoofdstuk 3. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 kort ingegaan op de vervolprocedure.

2 Zienswijzen

2.1 Inleiding

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is het niet toegestaan om persoonsgegevens zonder een wettelijke verplichting of absolute noodzaak elektronisch beschikbaar te stellen. Dit houdt in dat geen NAW-gegevens (naam, adres, woonplaats) of andere persoonsgegevens die vallen onder de Wbp elektronisch ter inzage worden gelegd. In verband hiermee zijn in deze nota de namen van natuurlijke personen die een zienswijze hebben ingediend geanonimiseerd en aangeduid met een uniek nummer. Aan indieners wordt hun eigen nummer bekendgemaakt, zodat zij de beantwoording van hun zienswijzen uit deze notitie kunnen herleiden. Alle ingediende zienswijzen zijn gebundeld en geanonimiseerd in een separate bijlage.

2.2 Ontvankelijkheid

Het juridische kader voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van zienswijzen wordt met name bepaald door artikel 6:9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit artikel luidt:

1. *Een bezwaar- of beroepschrift is tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen.*
2. *Bij verzending per post is een bezwaar- of beroepschrift tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.*

Voorts dienen de zienswijzen te zijn voorzien van naam, adres en ondertekening.

De zienswijzen Z001 tot en met Z109 zijn voor of op 28 april 2016 door de provincie ontvangen. Deze zienswijzen zijn derhalve allemaal ontvankelijk op grond van artikel 6:9, lid 1 Awb. Zienswijze Z110 is op 29 april 2016 ontvangen door de provincie, nadat deze is doorgezonden door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, waar hij op 28 april 2016 was binnengekomen. Op grond van artikel 6:15, lid 3 Awb is het tijdstip van indiening bij het onbevoegde orgaan bepalend voor de vraag of de zienswijze tijdig is ingediend (behoudens in geval van kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht). Van dat laatste is hier geen sprake, zodat ook zienswijze Z110 als tijdig is ingediend. De zienswijzen Z111, Z112, Z113, Z115 en Z116 zijn weliswaar niet voor het einde van de termijn ontvangen, maar zijn blijkens het poststempel per post verzonden en binnen een week na afloop van deze termijn ontvangen. Daarom zijn ook deze zienswijzen ontvankelijk op grond van artikel 6:9, lid 2 Awb.

Zienswijzen Z114 en Z117 zijn buiten de termijn ontvangen en niet per post, maar per mail aan de provincie toegezonden. In dat geval is de indiener zelf verantwoordelijk voor de tijdige indiening van de zienswijze. Termijnoverschrijdingen zijn daarom niet-verschoonbaar, waardoor deze zienswijzen niet ontvankelijk zijn.

Conclusie: zienswijzen Z001 tot en met Z113, Z115 en Z116 zijn tijdig ingediend en derhalve ontvankelijk. Dat geldt niet voor de zienswijzen Z114 en Z117. Deze zijn niet per post verzonden en buiten de termijn ontvangen. Deze zienswijzen zijn derhalve niet-ontvankelijk wegens niet-verschoonbare termijnoverschrijding. De indieners van deze zienswijzen zullen daarvan op de hoogte worden gesteld (gelijktijdig met de beantwoording van de overige zienswijzen).

2.3 Samenvatting van de zienswijzen

De ontvankelijke zienswijzen zijn in onderstaande paragraaf samengevat. Dit betekent overigens niet dat onderdelen die in de samenvatting niet expliciet benoemd zijn, niet in de behandeling zijn betrokken, want de zienswijzen zijn in het geheel beoordeeld. Voor de beantwoording en conclusies wordt verwezen naar de relevante (sub)thema's in hoofdstuk 3.

Z001

Indiener erkent dat moet worden gezocht naar meer duurzame vormen van energie, waaronder windenergie, maar deze alternatieven moeten de inwoners minder belasten. De overheid hanteert voor zichzelf aangepaste criteria en indiener verzet zich daartegen. Indiener verzoekt om geen windturbines te plaatsen op deze locatie.

Zie thema A1

De voorkeurslocatie is volgens indiener de meest slecht denkbare. Er zijn in onze regio meerdere alternatieve locaties aanwezig, die bovendien aansluiten bij reeds geplaatste windturbines. Indiener vindt het onbegrijpelijk dat is gekozen voor deze locatie in de onmiddellijke nabijheid van woonbebouwing.

Zie thema C3

Indiener verbaast zich erover dat de Hoeksche Waard niet zolang geleden nog benoemd was als Nationaal Landschap en enkele jaren later als locatie voor windenergie, wat daar haaks op staat.

Zie thema A1

Z002

Indiener vindt windturbines landschapsvervuiling en maakt zich zorgen over geluidsoverlast. Gesteld wordt dat niet voldaan kan worden aan de geluidsnormen, omdat de dichtstbijzijnde turbine op ongeveer 350 meter van de eerste woonhuizen komt te staan en op 500 meter van de bebouwde kom. Volgens indiener wordt gewerkt aan nieuwe wetgeving waarin is bepaald dat grote windturbines op minimaal 900 meter van een woonhuis moeten staan. Als deze wetgeving wordt nageleefd, dan is deze locatie niet langer geschikt voor windturbines.

Zie thema's H en F1.

Indiener maakt zich zorgen over de waardedaling van de woning bij eventuele verhuizing.

Zie thema E2.

Gevraagd wordt om de plannen te herzien en bijvoorbeeld het windmolenpark bij de Haringvlietbrug uit te breiden, omdat daar niemand woont.

Zie thema C3.

Z003

Indiener maakt zich zorgen over de plannen om windturbines te plaatsen in verband met horizonvervuiling en gezondheid.

Zie thema's H en F3.

Indiener geeft aan dat wanneer blijkt dat de gezondheid in het geding is als gevolg van de windturbines, daarvoor de aansprakelijke aansprakelijk wordt gesteld.

Zie thema E2.

Verzocht wordt om de plaatsing van de windturbines kritisch te heroverwegen, omdat de ellende niet opweegt tegen de baten.

Zie thema B1

Z004

Indiener vindt dat de windturbines te dicht op de bebouwing van Nieuw-Beijerland en Piershil staan, maar dat vooral de woningen aan de overkant van het Spui last krijgen van slagschaduw.

Zie thema F2

Indiener vraagt zich af waarom zonnepanelen niet als alternatief worden overwogen? Het is de eigenaar van de grond alleen om het geld te doen en niet voor het milieu.

Zie thema B3

Z005

Indiener stelt dat hij enkele jaren geleden zijn woning heeft gekocht om de rust en het zicht op de polders, dat nu verstoord (geluid en zicht) zal worden door windturbines en hij stelt de provincie aansprakelijk voor de mogelijke consequenties en schade.

Zie thema's F1, H en E2.

Indiener geeft aan dat er andere mogelijkheden zijn die meer energie opleveren, zoals een park met zonnecellen. Hiervoor zijn mogelijkheden achter Goudswaard en langs het Haringvliet is een betere locatie voor windturbines.

Zie thema's B3 en C3.

Z006

Indiener ziet de aanleg van het windpark als belastend en overlast gevend, mede omdat de eerste bebouwing zo dicht op het windpark staat. Geluidhinder, horizonvervuiling, waardedaling van onze woning en aantasting van het landschap, beïnvloeden het dagelijks leven, maar Provinciale Staten en de gemeente gaan daaraan voorbij.

Zie thema's F1, H en E2.

Volgens indiener lost het inrichtingsalternatief van 5 i.p.v. 6 molens voor Nieuw Beijerland niets op en zij vraagt zich af hoe dit een serieus alternatief kan zijn, omdat de dichtstbijzijnde molens op dezelfde plek staan, waardoor de geldende geluidsnormen niet worden behaald.

Zie thema F1 en D

Indiener geeft aan dat in Nieuw Beijerland en Piershil draagvlak ontbreekt en dat dit onvoldoende wordt meegenomen in de besluitvorming tot nu toe. Zij roept op om te luisteren naar de burgers en af te zien van het plan om windturbines te plaatsen op locatie Spui en stelt de provincie mede aansprakelijk voor eventuele schades die voortvloeien uit de besluiten.

Zie thema's A3 en E2.

Z007

Indiener stelt dat de bewoners van de Visserskreek Spijkenisse, Hekelingen en Simonshaven de brief van GS van Zuid-Holland van 10 maart 2016, pas op 29 maart hebben ontvangen.

Zie thema A5

Indiener vraagt de noodzaak van dit project aan te geven, daar dit bij de omwonenden ontbreekt. Onder het mom van milieubescherming wordt geld verdiend met de plaatsing van windturbines. Dat geld kan beter besteed worden aan het plaatsen van zonnepanelen bij particulieren.

Zie thema's B1 en B3

Z008

Indiener maakt bezwaar tegen het Windpark Spui te Korendijk en meent dat de overheid niet zo kan omgaan met het woon-en leefklimaat van omwonenden door horizonvervuiling, vogelsterfte en het veiligheidsaspect bij het afbreken van rotoronderdelen.

Zie thema's G, H en F4.

Omwonenden zullen continu een geluidsniveau van min. 47 db ervaren, terwijl in de industrie wordt gestreefd naar een max. geluidsniveau voor omwonenden van 40 db. Indiener stelt dat dit geluidsniveau psychische en lichamelijke consequenties zal hebben en geeft als voorbeelden Heenvliet en Houthem. Zeker in een stille polder is een geluidsniveau van circa 47 db imaginair. Indiener verwijst naar dhr. Nissenbaum als expert die waarschuwt dat windturbines op minimaal 1,5 km van woningen moeten staan en zelfs dan is lichamelijke en psychische schade mogelijk.

Zie thema's F1 en F3.

Indiener stelt dat daarnaast ook sprake is van waardevermindering van huizen van soms meer dan 25%. Niemand een huis wil kopen nabij een windpark. Dit waardeverlies moet worden gecompenseerd plus een vergoeding van gederfd woongenot, in plaats van één of twee bomen ter compensatie van de horizonvervuiling.

Zie thema E2.

Indiener vindt dat de besluiten op onbegrijpelijke wijze tot stand zijn gekomen en vraagt zich af wat mogelijkheden zijn om te zeggen dat we dit niet absoluut niet willen?

Zie thema A5.

Indiener meent dat een doorsneeburger zich geen goede voorstelling kan maken van de hoogte en het geluidsniveau van een windpark, maar van bestuurders mag worden verwacht dat zij dat beeld wel hebben gevormd bij het nemen van dit besluit.

Zie thema A1, C3 en D.

Z009

Indiener maakt zich zorgen over de afstand tussen de woningen en de dichtstbijzijnde windmolen, die volgens hem circa 250 a 280 meter is. Om bij turbines van 3MW aan de wettelijke geluidsnormen te voldoen moet volgens hem minstens 400 m afstand worden aangehouden, met westenwind is dat aan de lage kant. Verwezen wordt naar de "Quick Scan Windenergie Korendijk" waarvan een kaartje is bijgevoegd. Gevraagd wordt geen windmolens toe te staan binnen deze afstand tot de eerste woningen van Nieuw-Beijerland.

Zie thema F1

De procedure heeft bij indiener wrevel en weerstand opgeroepen omdat locatie 50 onder de bevolking van Nieuw-Beijerland weinig draagvlak heeft en de aangedragen alternatieven niet serieus in overweging zijn genomen.

Zie thema's A3 en C3

Z010

Indiener onderschrijft dat op een verantwoorde manier energie moet worden opgewekt, maar niet tegen elke prijs en niet op iedere locatie. Indiener vindt de plaatsing van turbines hier niet reëel en niet wenselijk en maakt bezwaar tegen de ontwerpplannen voor windpark Spui.

Zie thema A3.

Indiener vreest dat de windturbines een monotoon zoemgeluid tot gevolg zullen hebben en gelooft niet dat grotere turbines stiller kunnen zijn. Als er dan toch windturbines moeten worden geplaatst, kies dan voor kleine en stille exemplaren om de overlast te beperken en rust ze op voorhand uit met een demper. Indiener vindt de knipperlichten bovenop ook zeer hinderlijk.

Zie thema's D, F1 en F4

Indiener vraagt om de turbines te verspreiden en te zoeken naar lokaties waar omwonenden er geen hinder van ondervinden. Kleinere/lagere turbines leveren weliswaar minder rendement, maar er wordt dan toch energie opgewekt.

Zie thema C3 en D

Indiener behoudt zich het recht voor om schadevergoeding c.q. compensatie te eisen in verband met de overlast, verwachte waardevermindering en derving van levensvreugde.

Zie thema E2

Z011

Indiener maakt bezwaar tegen de voorgenomen windturbines op de locatie Spui omdat deze door hun omvang zullen leiden tot overlast in de woonkern Nieuw-Beijerland.

Zie thema A3

Z012

Indiener heeft tien vragen over windturbines en de plaatsing ervan:

1. Waarom is gekozen voor windturbines en niet voor zonnepanelen?
2. Waarom is er eerst uitgegaan van zes windturbines en nu van vijf?
3. Welke type windturbines wordt geplaatst?
4. Wordt de bouw gefinancierd door Eneco?
5. Is de provincie bang dat investeerders hun interesse verliezen als het proces te lang duurt?
6. Waarom is er niet voor gekozen om de oude windturbines bij Zuid-Beijerland te vervangen?
7. Waarom heeft de gemeente Korendijk geen zeggenschap over de definitieve locatie?
8. Wat gebeurt er met mensen binnen de straal van de turbines? Worden die woningen opgekocht?
9. Is er nog een mogelijkheid om de plaatsing tegen te gaan?
10. Wordt in de plannen rekening gehouden met het toekomstige recreatiepark Swaneblake?

1. *Zie thema B3*

2. *Zie thema D*

3. *Zie thema D*

4. *Nee, het windpark Spui wordt niet ontwikkeld door Eneco*

5. *Nee, maar voor het behalen van de energiedoelstellingen in 2020 is een voortvarende aanpak wel noodzakelijk.*

6. *Het mogelijk vervangen van de windturbines bij Zuid-Beijerland valt buiten de bevoegdheden van onderhavige besluiten, die overweging is aan de exploitant van dat windpark en het daarvoor bevoegde gezag.*

7. *zie thema A2*

8. *Nee er worden geen woningen opgekocht, maar mensen kunnen wel een verzoek om planschade indienen, zie thema E2.*
9. *Zie thema A5*
10. *Zie thema D*

Z013

Indiener stelt dat er sprake is van breed verzet tegen de voorgenomen locatie en dat de windturbines erg dicht op de woningen komen te staan. Hij vreest dat hierdoor een situatie als in Geervliet/ Heenvliet en Zwartewaal zal ontstaan.

Zie thema's A3 en F1.

Indiener stelt dat het plan beter uitgevoerd kan worden in de nabijheid van Beningen (de monding van het Spui in het Haringvliet). Waarom is niet gekozen voor vervanging van de windturbines nabij de Hitserse Kade of voor vijf turbines daar, zodat ze op 600 tot 1000 m van bewoning staan.
Zie thema C3.

Z014

Indiener is bezorgd over de windturbines op de locatie Spui. Hierdoor worden de bewoners van het eiland Voorne-Putten geconfronteerd met windturbines aan de zuidrand van het eiland terwijl zij ook recht hebben op een stukje ongeschonden natuur. De bewegende windturbines trekken veel aandacht en indiener vreest negatieve gevolgen voor het toerisme en de landbouw.

Bovendien zullen de windturbines foeragerende en broedende vogels verjagen.

Zie thema's G, H en F6.

Z015

Indiener reageert op de ontwerpbeslikkingen en het MER voor de windturbines op de locatie Spui omdat deze geluidsoverlast en slagschaduw zullen veroorzaken op een stuk grond van indiener achter het pand Voorstraat 22 dat door hem als recreatieterrein wordt gebruikt. Dit zal ook leiden tot waardevermindering. Indiener vraagt hoe deze schade vereffend zal worden en meent dat compensatie moet plaatsvinden voordat de werkzaamheden worden gestart.

Zie thema's F1, F2 en E2.

Indiener is voorstander van het plaatsen van windturbines, maar niet op locaties die dicht bij een woonkern liggen en waarvoor alternatieve locaties denkbaar en mogelijk zijn. Indiener verzoekt om heroverweging dan wel een nadere onderbouwing op basis van een objectieve en reële beoordeling waarbij voldoende rekening wordt gehouden met de belangen van burgers of anderszins ten minste de twee meest oostelijke turbines te laten vervallen.

Zie thema's A4, C3 en D.

In een aanvulling geeft indiener aan dat hij het oneens is met de voorgestelde wijze van afhandeling van zijn zienswijze (samenvatting en beantwoording).

Zie thema A5.

Indiener stelt dat de gemeente Korendijk duidelijk heeft aangegeven te willen meewerken aan het realiseren van 15 MW windenergie op een plek waar inwoners er zo min mogelijk last van hebben. Dit is onderzocht in de Brede MER, maar dat onderzoek wordt door de provincie ten onrechte totaal genegeerd. De provincie is niet verplicht om mee te werken aan een locatie als een belanghebbende daarom vraagt, juist als die locatie leidt tot overlast bij omwonenden

Zie thema's A2 en C3

Z016

Indiener protesteert tegen windturbines op de locatie Spui omdat deze geluidhinder, slagschaduw en gezondheidsklachten zullen veroorzaken, evenals waardevermindering van de huizen.

Zie thema's F1, F2, F3 en E2.

Indiener verwijst naar professor Koert die stelt dat windenergie economisch niet haalbaar is en alleen kan bestaan dankzij subsidies. Indiener wil niet dat zijn belastinggeld zo wordt verkwist. Tot slot getuigt het feit dat de gedeputeerde – ondanks de weerstand van de bevolking van Korendijk – blijft vasthouden aan deze locatie, van ondemocratisch bestuur.

Zie thema's B3, A1 en A3.

Z017

Indiener woont op ongeveer 550 m van de dichtstbij gelegen windturbine en zal daardoor duidelijk zicht hebben op turbines. Dit betekent een aanzienlijke inbreuk op het open agrarische landschap waaraan zijn woning grenst en op het woongenot vanwege het uitzicht op de masten en draaiende rotorbladen.

Zie thema H.

Voorts merkt indiener op dat in het plan wordt uitgegaan van verschillende typen windturbines met verschillende kenmerken (ashoogte, tiphoogte, vermogen, geluidsproductie). Dit bevordert de rechtszekerheid niet. Daarom dringt hij aan op een worst-casebeoordeling en het zoveel mogelijk beperken van deze bandbreedte.

Zie thema D

Indiener meent gevolgen te ondervinden op het gebied van geluid en slagschaduw omdat de 47 dB Lden- en slagschaduwcontour vlak bij zijn woning liggen, waardoor mitigatie c.q. stilstandvoorziening zullen noodzakelijk zijn. Indiener wil graag weten in hoeverre ter plaatse van zijn woning ook wordt voldaan aan de 41 dB Lden. Indiener pleit ervoor om in het inpassingsplan ook regels op te nemen inzake de maximale geluidsproductie en het voorkomen van slagschaduw.

Zie thema's F1 en F2.

Z018

Indiener stelt dat de windturbines het uitzicht van de woning en de verkoopbaarheid schaden. De minimale afstand tot de woonkern wordt niet in acht genomen met alle veiligheidsrisico's van dien. De windturbines leiden tot overschrijding van de maximale geluidsbelasting. Indiener oppert uitbreiding van het windpark nabij het Haringvliet als alternatief, of zonnepanelen en biomassa.

Zie thema's E2, F1, F4, C3 en B3.

Indiener vertrouwt erop dat zijn zienswijze in de procedure wordt meegenomen en men tot de beslissing komt dat dit plan niet realistisch is.

Zie thema A5.

Z019

Indiener vindt dat de windturbines te dicht op de huizen staan, met name vanwege de veiligheid (afbreken wieken). Gevraagd wordt waarom de windturbines niet geplaatst kunnen worden waar wel ruimte is, zoals bij het Haringvliet.

Zie thema's F4 en C3

Indiener stelt dat laagfrequent geluid kan leiden tot gezondheidsklachten, zoals hartritmestoornissen en psychische klachten. Indiener heeft vorig jaar veel last gehad van een zwaar bromgeluid dat meermaals is geconstateerd door de DCMR. Hij vreest te moeten verhuizen als gevolg van de geluidoverlast en vindt dat de schade die dat tot gevolg heeft, vergoed moet worden.

Zie thema's F1, F3 en E2

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.

Zie thema A5.

Z020

Indiener meent dat de onderzoeken niet zijn gestoeld op wettelijke kaders en daarom niet reëel. Er is aangetoond dat op deze locatie gezondheidsklachten zich zeker voor zullen doen. Dit terwijl alternatieve onbevolkte locaties in Korendijk aantoonbaar een goed alternatief zijn gebleken.

Zie thema's A2, F3 ~~en~~ C3 ~~en~~ A2.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.

Zie thema A5.

Z021

Indiener geeft aan dat geluidhinder zowel buiten als binnen, schadelijk is voor de gezondheid. Gepleit wordt voor een locatie waar minder mensen hinder ondervinden en om eenieder binnen een straal van 4,5 km vanaf een windmolen compensatie aan te bieden, bijvoorbeeld in de vorm van aandelen in verband met de waardedaling van de woning.

Zie thema's F1, F3, E1 en E2.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.

Zie thema A5.

Z022

Indiener meent dat de locatie te klein is voor windturbines en te dicht bij de woonkernen komen. Indiener woont er het dichtst op en zal geen oog meer dicht doen door het continue geluid en de slagschaduw. Verzocht wordt de turbines 's nachts stil te zetten en de norm voor 2024 te hanteren voor wat betreft afstand en isolatie, zoals ook in Goeree-Overflakkee gedaan.

Zie thema's F1 en F2

Gevraagd wordt om de leefbaarheid voor de mens te laten prevaleren boven de economische belangen, omdat hier minimaal 10.000 mensen de dupe van zijn. De bescherming daarvan is ook een overheidstaak. Mensen op het platteland worden weggejaagd door industrie of windmolens.

Zie thema A3, C2 en C3.

Indiener vindt het polderlandschap waardevol, juist door de verstedelijking rondom, ook voor de bezoekende recreant. Verrommel het landschap niet verder met jagende reuzenwindturbines op de meest onlogische plaatsen. Straks is er geen enkele rustige plaats meer over.

Zie thema H

Indiener is gekwetst doordat betere locaties zonder duidelijk redenen worden afgedaan, terwijl aan het Haringvliet al meerdere parken staan en daar heeft niemand er last van. Locatie 50 is

een vergissing, terwijl betere alternatieven in de wind worden geslagen en de provincie bij machte is om initiatiefnemers te helpen, de molens daar neer te zetten.

Zie thema's C3 en A2.

Volgens indiener passen de windturbines niet in de polder Klein-Piershil omdat ze te groot zijn voor het oppervlak, te kort bij woningen komen te staan en daardoor te veel herrie, slagschaduw en gezondheidsproblemen zullen veroorzaken. Vogels en vleermuizenpopulaties zullen worden verstoord, evenals het landschap en de scheepvaart. Het economisch belang gaat boven het welbevinden van omwonenden, terwijl de rentabiliteit van het project nog moet worden bewezen.

Zie thema's A3, F1, F2, F3, F4, H en E3.

Z023

Indiener gaat in op de handelswijze van de gemeente en verwacht dat met een constructieve opstelling van de bevolking een windpark van 15 MW windenergie mogelijk is. Een provinciaal inpassingsplan is dan overbodig. De provincie hanteert derhalve een gedateerde aanleiding om de zaak in eigen hand te nemen.

Zie thema A2.

Indiener wil dat de turbines worden geplaatst op een plek die zo min mogelijk hinder aan omwonenden geeft en verzoekt de provincie om tot zo een locatie te komen en deze over te dragen aan de gemeente.

Zie thema A2 en C3.

Indiener wijst er op dat dit project Europees aanbesteed had moeten worden conform het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2016 van de provincie, zodat ook anderen de gelegenheid krijgen zich in te schrijven.

Zie thema A5.

De provincie heeft het ontwerp-inpassingsplan opgesteld in samenwerking met de initiatiefnemer. Dit staat op gespannen voet met Europese regelgeving.

Zie thema A5.

Indiener merkt op dat in het MER het advies van de Cie m.e.r. niet helemaal is opgevolgd. Zo ontbreekt bijvoorbeeld een beschrijving van het gehele studiegebied van locatiealternatieven. Indiener vraagt dat alsnog te doen.

Zie thema A4 en C4.

Indiener geeft aan dat de locaties Leenheerenpolder, Hitserse kade, Eendrachtspolder Oost- en West uitsluitend zijn beoordeeld op het aspect 'natuur' waardoor deze zijn afgevallen, terwijl de provincie tot een afgewogen, integrale en passende beoordeling van alle relevante locaties had moeten komen.

Zie thema C3.

Indiener kan de effectbeoordeling bij de varianten op de locatie Spui niet volgen. Zo is onduidelijk hoe de aspecten "zon" en "herkenbaarheid" zijn uitgevoerd. Het lijkt vooral een beoordeling van varianten ten opzichte van elkaar in plaats van de referentiesituatie, anders zou de beoordeling op de aspecten herkenbaarheid, horizon en visuele rust bij alle negatief moeten zijn. Het MER hanteert dan ook een onjuiste methode, zie Wm, artikel 7.7. lid 1 onder f, en verzoekt de provincie om de voorgeschreven methodiek correct moet toepassen.

Zie thema C1.

Indiener vindt dat de opbrengst van de onderzochte windturbines in het MER onwaarschijnlijk hoog (4069 vollasturen en 60.2777 KW per jaar) en vraagt om deze getallen te onderbouwen.
Zie thema E3.

Indiener verzoekt om een reële berekening van de hoeveelheid vermeden CO2 op te nemen in een gecorrigeerd MER.
Zie thema B1.

Indiener stelt dat locatie 50 niet voldoet aan de algemene criteria van de provincie: combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water en vraagt hiervoor een onderbouwing.
Zie thema C2.

Indiener merkt op dat geen aandacht is geschonken aan het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche waard en vraagt om dit advies alsnog mee te nemen in de afwegingen.
Zie thema C4.

Indiener meent dat de provincie op allerlei wijzen de mogelijkheden traineert om windturbines te plaatsen op locaties waar het grootste deel van de Korendijkse bevolking mee kan instemmen.
Zie thema A3 en C3.

Z024

Indiener verzoekt om af te zien van plaatsing van windmolens op de locatie Spui omdat dit de leefomgeving verziekt door slagschaduw, knipperlichten, trillingen in de grond, laagfrequent geluid, waardevermindering van de woning, gezondheidsrisico's, overlast voor de fauna en van de draaiende wieken.

Zie thema's [F1](#), [F2](#), [F3](#), [F4](#), [E2](#) en [G](#).

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z025

Indiener geeft aan nu een prachtig uitzicht te hebben tot aan het Spui, de buitenproportioneel grote windturbines doen afbreuk aan dit uitzicht. Indiener geeft voorts aan dat deze techniek achterhaald is en alleen nog maar op zee mag worden toegepast. Hij noemt zonne-velden op de wadden als alternatief.

Zie thema's [H](#) en [B3](#)

Z026

Indiener stelt dat de windturbines te dicht op de woningen van Nieuw-Beijerland komen en noemt Geervliet als afschrikwekkend voorbeeld. Het dorpsgezicht verandert in aanzien en geluid.

Zie thema's [H](#) en [F1](#).

Na plaatsing moeten vergoedingen worden betaald, maar dan is het kwaad al geschiedt. Indiener stelt voor om de windturbines nabij het Haringvliet te plaatsen, ver van de bebouwde kom en de Korendijkse Slikken, omdat vogels zich hier niet aan storen.

Zie thema [C3](#) en [E2](#)

Z027

Indiener meent dat het plan moet worden ingetrokken omdat het openbaar en Europees aanbesteed had moeten worden in plaats van aan Klein-Piershil B.V. te worden gegund.

Zie thema A5

Indiener merkt op dat in het ontwerp-PIP in de paragraaf over economische haalbaarheid geen enkel getal wordt genoemd, behalve de vermelding dat het project 15 jaar rendabel geëxploiteerd kan worden. Indiener vindt deze bewering zeer twijfelachtig vanwege de lange netaansluiting met kostbare dijk kruisingen en de vergoeding aan de grondeigenaar. Indiener vindt het een ernstige omissie en gebrek aan transparantie dat in het ontwerp-PIP geen cijfers worden gegeven over de verwachte investeringen, subsidies en rendementen en in de reserveringen voor het opruimen van de turbines en de te verwachten planschadeclaims. Indiener meent voorts dat de provincie andere locaties en de Noordpolder had moeten gebruiken om de financiële gevolgen voor de locatie Spui te onderbouwen. Indiener stelt dat het project-MER deel van het combi-MER door initiatiefnemer moet worden betaald.

Zie thema's E1 en E3.

Indiener vindt het onacceptabel dat een combi-MER is opgesteld. Er had eerst een concept-brede MER rapport moeten worden gemaakt (inclusief zienswijzen en beantwoording), pas daarna had een project-MER mogen worden opgesteld. Indiener vindt de beschrijving van de gang van zaken tav de gemeente Korendijk misleidend. De uitkomsten van beide MER-rapporten zijn dusdanig verschillend dat voor draagvlak bij inwoners van Nieuw-Beijerland en Piershil een onafhankelijk vervolgonderzoek moet aantonen waarom beide onderzoeken niet tot dezelfde conclusie komen en wat nu wel de juiste locatie is.

Zie thema's A5 en C3.

Indiener stelt dat de commissie MER heeft geconstateerd dat niet breed genoeg is gekeken naar mogelijke locaties en dat dit bij het inpassingsplan ook het geval is. In de VRM zijn ten onrechte te veel gebieden buiten beschouwing gebleven, zoals Natura 2000 gebieden, terwijl elders in Nederland gebleken is dat windturbines geen negatieve effecten veroorzaken. Door de passende beoordeling niet toe te passen voor de overige locaties, is er sprake van willekeur.

Zie thema's C4 en A5

Van een van de locaties die vanwege natuur wordt afgewezen, is de geschatte energieopbrengst 29% hoger dan de locatie Spui. Bij de keuze voor die locatie wordt hieraan voorbij gegaan terwijl dit het uiteindelijke doel van windturbines is.

Zie thema's C3 en D.

Indiener stelt dat de gemeente Korendijk meerdere bouwlagen toestaat ter compensatie van de hoge grondprijs, maar de hoogte van de windturbines staat in schril contrast met de dorpse sfeer. Indiener meent dat in het combi-MER is voorbijgegaan aan mogelijke alternatieven voor plaatsing van windturbines, die minder overlast geven en vindt deze eenzijdige benadering fout.

Zie thema's H en C3.

Indiener heeft zijn woning ooit gekocht vanwege de rust in het gebied en verwijst hiervoor naar een brief van de Milieudienst Zuid-Holland Zuid uit 2008 die de geluidsnorm van 35 dB(A) dient te handhaven. De geluidsnormen voor windturbines liggen veel hoger en indiener wil voor dit verlies aan rust worden gecompenseerd.

Zie thema F1 en E2.

Indiener stelt dat onderscheid wordt gemaakt in situatie voor en na mitigatie en dat dit wordt bepaald door de eigenaar. Daardoor geeft de provincie de regie uit handen. Voorts constateert indiener dat het plan geen voorwaarde bevat om de minst overlastgevende turbine te kiezen.

Zie thema D.

Het gebruik van Lden en Lnight geeft vrijheid deze locatie te realiseren, terwijl die vrijheid wordt overschreden, omdat in andere Europese landen een maximale afstand wordt gehanteerd (800 m tot 1050 m). Arcadis heeft onderzocht dat in andere landen lagere dB(A) waarden gelden bij gebruik van de LAEQ-norm. Het belang van de provincie om te voldoen aan de door het Rijk opgelegde opgave voor wind op land gaat boven de leefomgeving van de burgers.

Zie thema's B1 en F1.

Indiener meent dat landinwaartse verschuiving van de windturbines de exploitant meer ruimte geeft voor turbines met een grotere wiekdiameter om het negatieve effect op de opbrengst als gevolg van plaatsing achter de dijk (turbulentie effect) te verkleinen.

Zie thema D.

Indiener stelt dat op de kaart de nieuwbouwwijk in Nieuw-Beijerland ten zuiden van de kreek ontbreekt.

Zie thema C1

Indiener stelt dat de metingen ten behoeve van het advies van het RIVM in 2008 door TNO zijn uitgevoerd. Omdat daarbij is uitgegaan van windturbines met een ashoogte van 53,5 m en van circa 1 MW zijn deze gegevens niet langer bruikbaar omdat de huidige turbines veel hoger/ en zwaarder zijn.

Zie thema A4.

Windturbines produceren ook laagfrequent geluid, dat zich voortplant via de grond en tot uiting komt in de funderingen van woningen, waar 10% van de bevolking last van heeft. In het PIP wordt hieraan geen aandacht geschonken, terwijl het Ministerie van EZ in het energierapport van 2011 heeft aangegeven dat alle gezondheidseffecten zouden worden meegenomen. Omdat dit niet is gebeurd, moet het plan worden ingetrokken.

Zie thema F1.

Indiener constateert dat in alle gevallen slagschaduw optreedt en meent dat de locatie daarom ongeschikt is. Het wordt aan de exploitant overgelaten om de overlast te beperken met een stilstandsvoorziening. Wie zorgt voor de meetapparatuur om dit te controleren als klachten van bewoners niet gehonoreerd worden? Indiener wil dat de provincie op een aantal plaatsen reële mitigatie eist van de exploitant. Door de grotere masthoogte en rotordiameter (t.b.v. een grotere opbrengst) en de verschuiving verder van de dijk, wegen zwaarder dan de effecten op de bewoners. Ook hier ontbreekt de nieuwbouwwijk van Nieuw-Beijerland op de plattegrond.

Zie thema's D, F2, F5.

Indiener stelt dat een onderbouwing dat de klassieke molens Simonia en de Swaen niet in hun karakteristieke waarden worden aangetast, ontbreekt. De turbines vervuilen de horizon en tasten het woongenot aan, mede door de rode knipperlichten. Dit heeft gevolgen voor de waarde van het huis. Indiener meent dat het inpassingsplan hierdoor onacceptabel is. Er moet een nieuw plan komen voor een betere locatie, met meer windstroom, dat goedkoper is qua aanleg, minder overlast geeft en het landschap minder vervuult. Daar hoort een gedocumenteerd financieel plan bij dat rekening houdt met de claims van bewoners en toekomstige demontage.

Zie thema's F6, H, F4, E2 en E3.

Indiener vindt het verstandiger aan te sluiten bij het onderzoek van de gemeente Rotterdam naar een windpark op de Maasvlakte.

Zie thema's A3 en C3

Z028

Indiener stelt dat de windturbines op deze locatie veel hinder zullen geven door geluidsoverlast, slagschaduw, slaapproblemen, psychische problemen, waardedaling woning en het Nationaal Landschap wordt onherstelbaar beschadigd.

Zie thema's F1, F2, F3, E2 en H.

Indiener meent dat alleen met een schuin oog naar andere locaties is gekeken en dat uit het onderzoek van de gemeente (Brede MER) blijkt dat er veel geschiktere locaties in Korendijk zijn, of langs de A29 of het Haringvliet.

Zie thema C3

Indiener meent dat de provincie willens en wetens de locatie langs het Spui doorvoert, terwijl er geen enkel draagvlak is bij de inwoners van de kernen van Piershil en Nieuw-Beijerland.

Zie thema A3

Het MER gaat uit van de geldende minimale eisen, terwijl deze eisen al enige tijd ter discussie staan vanwege de effecten op de gezondheid. Bovendien worden in het MER verschillende masthoogten genoemd, maar het PIP niet concreet aangeeft welke masthoogte wordt geplaatst, terwijl dit wel gevolgen heeft op de milieueffecten.

Zie thema's F1 en D.

Indiener plaatst vraagtekens bij de gevolgde procedure omdat de gemeente buiten spel is gezet en er onder de inwoners absoluut geen draagvlak is en geen regeling voor gedupeerde inwoners. Het economisch belang van de exploitant wordt boven de belangen van de inwoners gesteld en dat is onzorgvuldig. Indiener heeft nimmer een voorstel voor compensatie ontvangen en stelt de provincie en toekomstig exploitant aansprakelijk voor de materiële en immateriële schade.

Zie thema's A2, A3, A5, E1 en E2.

Z029

Indiener woont binnen een straal van 750 m en stelt dat het onacceptabel is dat 5 windturbines zo dicht op de bebouwde kom zijn gepland. Indiener vraagt wie de geleden schade als gevolg van waardedaling van de woning gaat vergoeden. Indiener verwacht veel overlast te krijgen van het monotone geluid en de dramatische wijziging van het uitzicht. De gezondheid zal eronder leiden.

Zie thema's F1, F3 en E2.

Indiener verzoekt om het project te herzien omdat er meerdere locaties zijn die minder overlast bezorgen en deze locatie volgens indiener niet geschikt is.

Zie thema C3

Z030

Indiener stelt dat de verminderde CO₂-uitstoot in relatie tot klimaatdoelen en klimaatverandering onvoldoende is onderbouwd. De afspraken over de energiedoelen dragen niet bij aan de klimaatdoelen of de klimaatverandering.

Zie thema B1.

Indiener stelt dat de voorraad fossiele brandstoffen nog groot genoeg is en dat nieuwe technieken (zoals schaliegas, kernfusie en kernenergie) ervoor zullen zorgen dat de voorraden toenemen. Als deze nieuwe technieken doorbreken is het geïnvesteerde gemeenschapsgeld in windenergie niets meer waard.

Zie thema B3.

Indiener betwijfelt of doorgaan met windenergie verstandig is en verwijst naar de "energiewende" van Duitsland, waar de kosten dramatisch stijgen alsook de CO2 uitstoot. In Engeland zijn alle subsidies voor windenergie vervallen. Als het niet waait, is er een energietekort, terwijl er zomers een overschot is. Door de subsidies op windenergie blijven investeringen in fossiele brandstofcentrales uit, waardoor de prijs omhoog gaat. Windenergie is niet duurzaam omdat het de betrouwbaarheid van de energievoorziening ondermijnt want het grote aanbod vergroot het risico op uitval (zoals in Australië). Dit geldt ook voor zonne-energie.

Zie thema B1 en B3.

Indiener vindt dat de CO2 uitstoot verminderd moet worden door kolencentrales te moderniseren en de efficiency te verbeteren. Daardoor zijn windparken op zee en land niet meer nodig. Het rendement en de besparing op fossiele brandstoffen door windmolens is te verwaarlozen. Uit cijfers van het CBS blijkt dat de productiefactor van Wind op Land (2014) niet boven de 22,8% komt. Indiener verwijst naar een analyse van het Energieakkoord door de Groene Rekenkamer, waaruit geconcludeerd wordt dat het Energieakkoord moet worden teruggetrokken. Dit akkoord kan dus niet als argument worden gebruikt om de plaatsing van windturbines te verantwoorden.

Zie thema's B1, B3 en C3.

Volgens indiener heeft de provincie zichzelf uitgeroepen tot bevoegd gezag voor het nemen van de beslissing tot plaatsen van windmolens in Korendijk, en derhalve dus ook de plicht om de belangen te onderzoeken en af te wegen. Het Energieakkoord is geen wet, dus moet de provincie afwegen of de effecten op het klimaat als gevolg van windturbines in Korendijk opwegen tegen de negatieve effecten op de leefomgeving aldaar en de hoge kosten van het windpark.

Zie thema's A2 en E3.

Indiener merkt op dat het duidelijk wordt welke schade het energiebeleid van de EU toebrengt aan de economie, terwijl het geen banen oplevert. Ook de kosten van inpassing in het netwerk zijn astronomisch hoog. Als de windenergiesector instort (en dat gaat gebeuren) zijn deze investeringen weggegooid geld. Het is de vraag of Tennet die klap kan verwerken en wie het afbreken van de turbines dan zal betalen?

Zie thema B1, B3 en E3

Indiener stelt dat het draagvlak voor windenergie ontbreekt waardoor de overheid allerlei maatregelen moet nemen om windenergie erdoor te drukken, zoals de provinciale -en rijkscoördinatieregelingen als verlengstuk van de initiatiefnemer en medewerking verlenen aan schijnconstructies om geluidsnormen te ontlopen, die ook nog nauwelijks te controleren zijn.

Zie thema's A2 en F1.

Door eenzijdige berichtgeving, voorlichting en propaganda van de overheid hebben burgers een verkeerd beeld van windenergie en in voorlichtingsmateriaal wordt de waarheid verdraaid, zoals in de folder Windenergie Korendijk: als het niet waait kunnen huishoudens nooit voorzien worden van groene energie en wordt geen vermindering van broeikasgassen bereikt. Het opdrijven van de prijs door de subsidies te verhalen op consumenten en bedrijven zal onze concurrentiekracht ook geen goed doen.

Zie thema A3, A4, A5 en B3.

Indiener vindt het door de provincie ingestelde participatieproces een aanfluiting, het aantal deelnemers was gering en na afloop het draagvlak zelfs was gedaald. Volgens indiener wordt in het PIP gesteld dat er volgens diverse onderzoeken een draagvlak van 90% is. Waarom kiezen voor een locatie zonder draagvlak, als er kennelijk ook locatie met draagvlak te vinden zijn?
Zie thema E1 en A3.

Indiener meent dat het zinloos is om met windturbines in Korendijk door te gaan zolang er nog geen ruimte is gevonden voor de opslag van windenergie.
Zie thema B3

Indiener vindt dat de provincie door de landelijke taakstelling haar onafhankelijke positie heeft verloren. Dit tast de objectieve besluitvorming aan en verandert de provincie in een propaganda-machine, die als verlengstuk van de windsector het roer van gemeenten overneemt. Deze vooringenomenheid heeft veel invloed op de besluitvorming en provinciale ambtenaren deinzen niet terug voor schijnconstructies om windturbines mogelijk te maken waardoor de bescherming van de burger onderuit wordt gehaald. Parken worden gerealiseerd op ongeschikte plaatsen met overlast en een verliesgevende exploitatie als resultaat (zoals in Houten), ondanks de hoge subsidies raken participanten die geld in een park hebben gestoken gedupeerd.
Zie thema's A3, A5 en E3

Indiener meent dat het stimuleren van het aanbieden van participatieregelingen door overheden ertoe leidt dat omwonenden worden verleid tot het doen van risicovolle investeringen. Deze overheden zijn daarmee schuldig aan c.q. medeverantwoordelijk voor een toekomstige financiële strop, terwijl de provincie geen garanties eist of toezicht houdt op het financiële beheer van het windpark. Indiener meldt voorts dat de Commissie van Toezicht van het Verdrag van Aarhus op 19 december 2015 heeft besloten om de klacht van de NLVOW tegen de Nederlandse Staat in behandeling te nemen.
Zie thema's E1, E3 en A1.

Indiener stelt dat verschillende provincies verschillende normen hanteren. Zo hanteert provincie Noord-Holland een afstandseis van 600 meter en de provincie Zuid-Holland geen enkele. Dit leidt tot rechtsongelijkheid voor omwonenden van windturbines.
Zie thema F1

Indiener vindt dat het MER onvoldoende informatie bevat om de locatie als geschikt aan te duiden. Er is geen onderzoek gedaan naar de werkelijke (maatschappelijke) kosten en baten van het windpark en dat moet gebeuren voordat er belastinggeld aan uitgegeven wordt. Bij de kosten moeten ook de netaansluiting, het rendementsverlies van conventionele centrales als gevolg van windenergie en het opruimen van de windturbines worden meegenomen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de CO2-emissierechtensysteem om een zo zuiver mogelijke afweging van belangen te maken bij het verlenen van vergunningen.
Zie thema's B1, E3 en C3.

Volgens indiener bevat het MER onware en misleidende teksten (op blz. 32, 66, 68, 92, 133, 134) over de vermindering van CO2 uitstoot, terwijl het CPB in de KBA voor de Structuurvisie Windenergie op land concludeert dat windparken geen effect hebben op de CO2-uitstoot. Windenergie levert geen CO2-reductie in een wereld met emissiehandel, maar vergroten de CO2 uitstoot juist ("Het energieakkoord, feitelijk en maatschappelijk een evaluatie", dr. P. Lukkes.). Ook uit metingen blijkt dat windenergie niet tot CO2-reductie leidt. Het MER staat vol met dergelijke onjuistheden en is daardoor onevenwichtig en zeer eenzijdig.
Zie thema's B1 en A4.

Indiener stelt dat de locatie Spui in belangrijke mate afwijkt van locatie 50. Uit de kaart op blz. 40 en uit het advies van Eric Luiten (2010-2011) blijkt duidelijk dat de rand wordt bedoeld, dus het buitendijkse gebied en niet de Polder Klein-Piershil: "Dat betekent dat alle opstellingen aan de rand van de Hoeksche Waard goed verdedigbaar zijn. De status van Nationaal Landschap wordt bevestigd door geen binnendijkse windturbines toe te staan". Indiener vindt het opmerkelijk dat deze laatste zin in het vooroverleg ontwerp-pip is weggelaten (blz. 19).

Zie thema D en H.

Op blz. 29 van het MER worden de historie en de afwegingen opgesomd, terwijl de ontwikkeling van windturbines een grote sprong (hoogte) hebben gemaakt. Standpunten uit 2011 zijn niet zonder meer geldig omdat windturbines toen een tiphoogte van 100 m hadden en nu 200 m.

Zie thema A4.

Volgens indiener zijn de locatie 50 en de huidige locatie langs het Spui niet gelijk. Uitspraken over locatie 50 kunnen daarom niet toegepast worden op de locatie Spui. De conclusies uit het MER zijn daardoor onjuist. Bovendien is de provincie niet vrij om een andere locatie aan te wijzen. Omdat alle molens buiten de zone uit de verordening staan ingetekend, moet de verordening worden aangepast. Ook de landschappelijke eigenschappen van de polder zijn niet gelijk aan die van locatie 50. Het bevoegd gezag is bij de gemeente weggehaald omdat die geen windturbines op locatie 50 wilde neerzetten. Nu blijkt dat de provincie dat ook niet voor elkaar krijgt, is het buitenspel zetten van de gemeente ongegrond. Indiener meent dat aan het wijzigen van locatie 50 een zorgvuldige herziening van de VRM met inspraaktraject ten grondslag had moeten liggen inclusief een goed onderbouwde afweging van kosten en baten.

Zie thema's A2 en D.

Indiener geeft aan dat in het MER diverse feitelijke onjuistheden staan:

- Blz. 18: de argumentatie voor de omgevingsvergunningplicht voor de onderhoudsweg is onjuist omdat de weg wel degelijk deels een voor alle verkeer openstaande weg is.

Zie thema A4.

- Blz 77: de ruimte is te klein om 5 windturbines op een gelijke onderlinge afstand van 400 tot 500 m te plaatsen. Volgens indiener kan bij een rotordiameter van 112 tot 136 m niet worden gesteld dat het landschap nog als beperkt open kan worden ervaren. Ook de figuren op blz. 105 geven een vertekend beeld, omdat de posities van de molens worden aangeduid met een cirkel van maar 50 m, terwijl de rotordiameter 3 keer zo groot is. Indien wordt uitgegaan van de NEN-norm moeten de turbines verder uit elkaar staan om een goed rendement te behalen. Zeker bij overwegend (zuid)westelijke winden zullen de turbines in elkaars windschaduw staan en last hebben van het Piershilse bos op een paar honderd meter afstand. Dit zorgt voor aanzienlijk rendementsverlies. Tweederde van de windparken (o.a. in Duitsland) blijkt volgens het FD (14-04-2016) te rooskleurig te zijn geprognoseerd.

Zie thema's A4, D en E3

- Blz. 77: de windturbines staan midden in de polder en daarom kan niet worden beweerd dat ze de noordelijke grens accentueren.

Zie thema D en H

Indiener meent dat de bescherming tegen geluidsoverlast in Nederland slechter is dan in het buitenland, waardoor windturbines hier dicht op woningen mogen staan, terwijl bij 35 dBA de last met een factor 10 toeneemt. Het lijkt goed mogelijk dat de turbines die te dicht bij woningen staan, in de toekomst stilgezet moet worden met kapitaalvernietiging als gevolg. Indiener meent dat de overheid faalt door het toestaan van het manipuleren van de gemiddelden, als gevolg van de Wet geluidhinder die moet resulteren in een 'aanvaardbaar' niveau van geluidsbelasting. De

Europese Richtlijn geeft aan dat bij stilstand andere geluidsgrenzen dienen te worden gehanteerd. Indiener geeft aan dat mitigatie in de praktijk meer geluidsoverlast betekent, waardoor tal van windparken meer overlast geven dan wettelijk is toegestaan, terwijl controle en handhaving onmogelijk zijn. Hierdoor wordt de rechtspositie van omwonenden rechtstreeks en ernstig geschaad, terwijl de bewijslast een omgekeerde is. De Raad van State heeft eerder al uitspraken gedaan dat mitigatie geen manier is om aan de normen te voldoen (zie zaaknummer: 201400843/1/R3) omdat maatwerkvoorschriften niet de methode mogen voorschrijven om aan de norm te voldoen want het is een doelvoorschrift en geen middelvoorschrift. Als windturbines zonder mitigatie niet kunnen voldoen, dan is de locatie derhalve niet geschikt.

Zie thema's F1 en F5.

Volgens indiener staan er in een loods aan de Spuiweg op iets meer dan 150 m van de woningen aan de Oudendijk vier grote ventilatoren. Deze zijn in bepaalde jaargetijden actief, waardoor het toegestane geluidsniveau op de gevel van woningen reeds wordt bereikt. In het akoestisch onderzoek is hier ten onrechte niet op ingegaan.

Zie thema A4.

Indiener noemt de woningen die onderdeel zijn van de inrichting, een schijnconstructie. Een woning is geen inrichting en ze behoren ook niet tot dezelfde onderneming of instelling die de exploitatie van de windmolens uitvoert. De Raad van State heeft in vergelijkbare gevallen deze constructie al afgewezen (zie 200607108/1 en 200703589/1).

Zie thema F1.

Volgens indiener heeft het RIVM vastgesteld dat bij de huidige geluidsnormen 9% van de omwonenden ernstige hinder ervaart. Omdat bij windturbines de geluidsnormen niet in acht worden genomen, kan dit percentage wel 25% zijn. Indiener vraagt zich af hoe duurzaam dat is en wat de consequenties zijn. Wie wil nog investeren of participeren in windparken?

Zie thema F1 en B1

Indiener stelt dat twee windmolens over een openbare weg zullen draaien waardoor de veiligheid van weggebruikers in het geding komt. In het MER wordt hier niet op ingegaan of er wordt gebruik gemaakt van discutabele statische en incomplete gegevens, zoals het Handboek risicozonering. Op social media zijn dagelijks meldingen van instortende of brandende windturbines, wat het vermoeden bevestigt dat ongelukken vaker voorkomen dan onderzoekers veronderstellen. Veiligheid is in de grondwet verankerd, dus bij enige twijfel over de veiligheid, dienen dusdanige afstanden te worden gehanteerd, dat het risico op ongelukken is uitgesloten. Indiener vindt dat bij overdraai over wegen die veiligheid niet is gegarandeerd.

Zie thema F4.

Indiener meent dat plaatsing van windturbines met een tiphoogte van meer dan 200 m de gehele provincie tot een industriegebied maken. Het beleid om aan te sluiten bij grootschalige scheidingslijnen tussen land en water heeft geen enkel nut, want deze zijn veelal niet te zien, terwijl de windmolens tot wel 30 km of meer te zien zijn. Indiener meent dat de schade die hierdoor aan landschap en natuur en het welzijn van bewoners toegebracht belangrijk wordt onderschat en terzijde geschoven voor het belang van windenergie.

Zie thema C2 en B1

Indiener stelt dat de keuze voor locatie 50 op een bijzondere en ondemocratische wijze tot stand is gekomen, zonder serieus onderzoek uit de VRM is geschrapt en weer toegevoegd. Het enige onderzoek dateert uit 2002 en ook nu wordt wederom verzuimd om onderzoek te doen. In het MER is alleen advies gevraagd over de voorliggende varianten en niet over aantasting van de ruimtelijke kwaliteiten van het landschap. Hoe kan een MER worden gebaseerd op onderzoek

van 13 jaar oud, nu de schaal van windturbines totaal anders is? Het doortrekken van de onderzoeken is voorts dubieus omdat in het advies "Wind in Zicht" van Eric Luiten staat dat geen binnendijkse windturbines moeten worden toegestaan.

Zie thema's A1, A4, C2 en H.

Ook al staan de gebieden aan de overkant van het Spui inmiddels vol met windturbines, de PARK concludeert nog steeds dat het hier om zo weinig turbines gaat dat geen versnippering optreedt. Met deze luchtfietsrij (meer turbines op dezelfde lijn) wordt hier nog een positieve draai aan gegeven. Indiener verwacht op basis van afbrokkelend draagvlak, twijfelachtige noodzaak en de VRM, niet dat er nog meer windmolens in de omgeving zullen worden geplaatst. Het is dan ook niet terecht dat mee te nemen in de beoordeling van de landschappelijke inpasbaarheid.

Zie thema H.

Volgens indiener is de ruimte die in de VRM is aangewezen te klein om turbines te plaatsen. Daarom is voor de voorkeursopstelling locatie 50 losgelaten en zijn de turbines midden in de polder geplaatst. Indiener meent dat geen sprake is van een beperkte afwijking en dat moet worden geconcludeerd dat de locatie niet geschikt is. Ook is er geen sprake van samenhang met bestaande infrastructuur (scheidslijn land en water). Het is ondemocratisch om in deze fase de locatie te wijzigen en op die manier de hele inspraak en besluitvorming te omzeilen die hoort bij een wijziging van de VRM.

Zie thema's D en A5.

Indiener vindt de scores op het thema 'landschap' discutabel. Het lijkt of alleen een onderlinge vergelijking is gemaakt en verder in het projectMER niet is onderzocht. De negatieve impact van windmolens komt onvoldoende tot uitdrukking. Ook is onvoldoende onderbouwd hoe de belangen tussen de landschappelijke schade, de aantasting van de leefbaarheid en het maatschappelijk belang versus het financiële gewin van de exploitant worden gewogen. Alle kansen om dit gebied een toekomstige recreatieve functie te geven wordt tot nul gereduceerd.

Zie thema's C2, D en E3.

Indiener verwacht planschade te ondervinden van de plaatsing van de windturbines.

Zie thema E2.

Indiener meent dat windenergie al 25 jaar wordt gesubsidieerd, zonder resultaat en subsidies bovendien eindig zijn.

Zie thema E3.

Indiener meent dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de natuur, vooral met vogels en vleermuizen. Uit Duits onderzoek blijkt dat meer vleermuisslachtoffers te verwachten zijn (10 vleermuizen/windturbine) dan in het MER wordt geduurd (0-3 slachtoffers). De toets van bureau Waardenburg is dus niet adequaat uitgevoerd, en omdat uit hun tekst blijkt dat er blijkbaar geen praktische invulling aan gegeven kan worden, concludeert indiener dat het lokale gebied voor vleermuizen onbewoonbaar wordt. Ook ten aanzien van vogels trekt het rapport vreemde conclusies, nl. dat in het plangebied geen broedvogels met een beschermde nestplaats worden aangetroffen, terwijl een deel van het plangebied op de nationale windmolenrisicokaart voor vogels is aangeduid als 'hoogste risico', en dat de diverse soorten zullen broeden in de bosjes bij het Piershilse gat, dat even verderop wel binnen het plangebied valt. Voorts ontbreken in tabel 4.2 en 6.1 van het rapport de ijsvogel en buizend, die aantoonbaar in het gebied voorkomen.

Zie thema A4

Z031

Indiener geeft aan dat de locatie te dicht bij Nieuw-Beijerland en de Molen komt. Geluidoverlast, slagschaduw, slecht voor de gezondheid en rust en waardevermindering van het huis. Voorts vraagt indiener om mondeling te worden gehoord.

Zie de thema's F1, F2, F3, E2 en A5.

Z032

Indiener stelt dat democratie draagvlak onder burgers betekent en dat zonder draagvlak geen projecten gestart kunnen worden. De windturbines worden de burgers van Nieuw-Beijerland en Piershil "door de strot geduwd".

Zie thema A3.

Volgens indiener is in 2003 een overeenkomst gesloten met de landeigenaar voordat er iets bekend werd over windmolens. Normaal moeten voor projecten minstens drie offertes worden aangevraagd. Indiener wil graag openheid over waarom dat hier niet is gebeurd. Omwonenden krijgen psychische en fysieke klachten en de inkomsten gaat naar de landeigenaar.

Zie thema A5 en F3.

Indiener geeft aan dat de provincie het gebruik van een Natura 2000 gebied niet wil overwegen, waarbij de provincie flora en fauna verkiest boven het welbehagen van de mens. Gelet op het voorgaande wordt tot slot verzocht om de plannen te heroverwegen.

Zie thema's C3 en A5.

Z033

Indiener kan zich niet vinden in het PARK advies om de turbines in één rechte lijn te plaatsen. De voorkeurslocatie leidt tot het verdwijnen van rust en natuurrecreatiemogelijkheden in Piershil en tot meer geluidsoverlast voor de omwonenden. Dat is in tegenspraak met de zorgplicht voor een gezonde leefomgeving. Indiener verneemt graag welke zwaarwegende belangen boven deze zorgplicht uitgaan. Voorts vraagt indiener om mondeling te worden gehoord.

Zie thema's D en A5.

Z034

Indiener vindt het spijtig dat de gemeenteraad zelf niet tot een zorgvuldige locatiekeuze heeft kunnen komen omdat de provincie de regie naar zich heeft toegetrokken, maar omdat de gemeenteraad inmiddels heeft aangegeven 15 MW aan windenergie te zullen realiseren, is er geen reden meer om de bevoegdheid niet aan de gemeente Korendijk worden overgedragen.

Zie thema A2

Indiener meent dat de provincie het proces om tot een locatiekeuze te komen niet zorgvuldig heeft doorlopen en het besluit over het inpassingsplan daarop niet mag worden gebaseerd. Het plan-MER maakt geen zuivere afweging van locaties, maar onderbouwt de locatie langs het Spui. De alternatieven worden niet goed onderbouwd en onvoldoende in overweging genomen. Dat is buitengewoon onzorgvuldig en leidt bij indiener en anderen tot gebrek aan draagvlak.

Zie thema C2, C3 en A5

Indiener meent dat de provincie het brede MER van de gemeente onvoldoende in de afwegingen heeft betrokken. De locatie langs het Spui kent de meeste omwonenden en daarom zullen tientallen inwoners ernstige gezondheidsklachten ondervinden.

Zie thema's C3 en F3.

Zonder goed locatieonderzoek kan de provincie onmogelijk de juiste afweging maken tussen potentiële locaties, met name de gezondheidsrisico's worden onvoldoende in de besluitvorming betrokken. Indiener verzoekt derhalve om de bevoegdheden alsnog aan de gemeente over te dragen dan wel om een locatieonderzoek te doen, waarbij gezondheid wel zwaar meeweegt. Voorts wordt verzocht om de 42 dB Lden-contour te hanteren bij het bepalen van de afstand tussen turbines en woningen.

Zie thema's A2, C3 en F1.

Indiener stelt dat het onvoldoende meewegen van gezondheidsrisico's ernstig is, de provincie lijkt geen enkele moeite te willen doen om gezondheidsrisico's op de locatie Spui te verminderen door het aantal turbines te verlagen van vijf, naar vier, zodat ze op grotere afstand van de bebouwde kom komen.

Zie thema D.

Indiener concludeert dat de provincie, mede door de merkwaardige procedure, er niet in is geslaagd om draagvlak voor de locatie Spui te krijgen of te vergroten. Mede daardoor is er bij de bevolking grote weerzin ontstaan om mee te werken aan een participatieplan. Een beperkte groep mensen heeft zich hiervoor naar eer en geweten ingespannen, maar de provincie heeft niet tegemoet willen komen aan de wensen van de compensatieplangroep. Indiener meent dat de provincie te veel heeft geluisterd naar de initiatiefnemer en te lichtvoetig is omgesprongen met de verplichting om bij te dragen aan een goed participatieplan.

Zie thema's A3, A5 en E1.

Indiener is teleurgesteld in de aanpak van de provincie. Hij stelt vast dat, ondanks de toezegging van de gedeputeerde, er niets terecht is gekomen van de toezegging van de gedeputeerde om samen met de gemeente op te trekken. Datzelfde geldt voor de toezegging aan de Cie m.e.r. om hun aanbevelingen over te nemen. Evenmin blijkt hoe het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche waard is betrokken in de afweging.

Zie thema's A5 en C4.

Indiener vraagt te onderbouwen hoe de locatie Spui voldoet aan de provinciale uitgangspunten: combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid, en grootschalige scheidslijnen tussen land en water. Deze inconsistentie moet worden onderbouwd en deze afwijking van beleid verdient expliciete goedkeuring door Provinciale Staten.

Zie thema's C2 en A5.

Indiener onderschrijft voorts de zienswijze van de gemeente Korendijk en die van de Stichting tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt deze als ingelast te beschouwen.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z064 en Z104.

Indiener meent dat op basis van de gevolgde procedure en de beschikbare documenten geen zorgvuldig besluit kan worden genomen en verzoekt dan ook daarvan af te zien. Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z035

Indiener verwacht hinder te zullen ondervinden van de windturbines op de locatie aan het Spui door geluid, slagschaduw en gezondheid, de waarde van de woning zal dalen en het Nationale Landschap Hoeksche Waard onherstelbaar wordt aangetast.

Zie thema's F1, F2, F3, E2 en H.

In het PIP wordt gesproken over schadevergoeding, maar tot op heden heeft indiener daartoe geen voorstel gezien. Evenmin wordt rekening gehouden met de voorstellen van inwoners. De provincie wordt door indiener mede aansprakelijk gesteld voor alle financiële gevolgen.
Zie thema E2 en E1.

Indiener stelt dat geen draagvlak is voor de voorkeurslocatie en dat uit de door de gemeente Korendijk opgestelde MER volgt dat veel geschiktere locaties beschikbaar zijn. Bovendien is de procedure niet zorgvuldig vormgegeven.
Zie thema A3, C3 en A5.

Indiener stelt dat in de MER voor de voorkeurslocatie verschillende masthoogten worden genoemd, maar dat in het PIP niet concreet wordt aangegeven welke masttypen worden geplaatst.
Zie thema D.

Indiener stelt dat de windturbines een gevaar vormen voor de laag overvliegende vliegtuigen over Nieuw-Beijerland.
Zie thema F4.

Indiener meent dat de gemeente wel wil meewerken, er is dus geen verplichting voor de provincie om een PIP op te stellen. Gevraagd wordt de bevoegdheid aan de gemeente over te dragen dan wel het onderzoek opnieuw uit te voeren met als uitgangspunt een locatie die als nadruk heeft het belang van omwonenden. Indiener geeft aan dat de provincie slechts één initiatiefnemer de kans heeft gegeven, terwijl minstens één partij op een andere locatie windturbines wil plaatsen. Verzocht wordt de door Eneco voorgestelde locatie in de afwegingen mee te nemen.
Zie thema's A2, A5 en C3.

Indiener geeft aan dat er onterecht geen integrale afweging ten grondslag ligt aan de keuze voor vijf turbines op deze locatie en dat alternatieven te snel zijn afgevallen, verzocht wordt om alsnog een Passende Beoordeling te maken en die te betrekken bij de integrale afweging.
Zie thema's C2 en C3.

Indiener vindt het onderzoek naar landschappelijke effecten onvolledig omdat de gezichtspunten vanaf Goeree Overflakkee of Tiengemeten ontbreken.
Zie thema A4.

Indiener vindt het tweede deel van het MER onduidelijk. Zo is onduidelijk hoe het aspect horizon is beoordeeld. Dat lijkt eerder een onderlinge vergelijking dan een vergelijking met de referentiesituatie. Verzocht wordt de juiste methodiek (Wm, artikel 7.7 lid onder f) toe te passen.
Zie thema C1.

Indiener verzoekt om de 42 dB Lden contouren te hanteren bij het bepalen van de hinder voor omwonenden.
Zie thema F1.

Indiener geeft aan dat de wieken van de meest westelijke turbine over EHS draaien en dat dit moet worden betrokken in de afweging.
Zie thema A4.

Indiener vindt de opbrengst van de windturbines onwaarschijnlijk hoog en verzoekt om een heldere en waarheidsgetrouwe onderbouwing.
Zie thema E3.

Indiener geeft aan dat windturbines niet leiden tot CO2 reductie, zoals het MER beweert.
Zie thema B1

Z036

Indiener vindt de volgende criteria van belang bij het onderzoek naar alternatieve locaties: persoonlijke visie op windenergie, zo min mogelijk geluidoverlast, lichtverontreiniging, slagschaduw, gezondheid en waardedaling woning.

Zie thema's B1, F1, F4, F2, F3 en E2.

Windturbines geven een te laag rendement (20%) en horen niet op land, maar op zee.
Zie thema C3

Indiener meent dat als overal bewegende turbines staan, er straks nergens meer een rustpunt is. Indiener woont aan de rand van Spijkenisse en ondervindt invloed van de windlocatie langs het Spui doordat het direct en beeldbepalend in het gezichtsveld. Ook de mensen in de hoogbouw van Spijkenisse zien continu beweging en worden er ziek van.

Zie thema's H en F3.

Indiener stelt dat de overheid de burgers juist zou moeten beschermen tegen deze commerciële bedrijven. Die vanuit het oogpunt van winst echt geen turbines stil zullen zetten om slagschaduw te voorkomen. Indiener vraagt hoe dat in de praktijk wordt gewaarborgd.

Zie thema F2 en F5.

Indiener noemt een aantal alternatieven waar burgers geen last van turbines hebben: Beereiland (kop van de Maasvlakte), terrein van Enecon (energiecentrale), Tennesseehaven, Rijndwarsweg naast Shell. Ook worden andere alternatieven aangedragen zoals aandelen in Solarcentrales op de Sierra Nevada in Spanje, aandelen in afvangen van CO2 op kolencentrales, verplichte zonnecellen op overheidsgebouwen, subsidie op windenergie, recyclen huishoudelijke apparaten door zuiniger types; Dat heeft veel meer rendement dan alle windturbines bij elkaar.

Zie thema's C3 en B3.

Indiener stelt dat het rekenmodel is gebaseerd op een kostprijs van 8,5 cent, hetgeen erg hoog is.
Zie thema E3.

Indiener stelt door de overheersende windrichting (zuidwesten) het woongebied in Spijkenisse (Akkers, Vriesland en Vogelenzang) geluidoverlast zullen krijgen. Door de oriëntatie van de woningen zal er door de turbines veel lichthinder, lichteffecten en slagschaduw optreden bij laagstaande zon, mede als gevolg van de beweging. Voorts wordt opgemerkt dat de windturbines direct in het zichtveld staan, waardoor de woningen enorm in waarde zullen dalen.

Zie thema's F1, F2 en E2.

Indiener merkt op dat op het Spui schepen met gevaarlijke lading varen. Hij moet er niet aan denken als een wiek een boot doorboort.

Zie thema F4.

Z037

Indiener spreekt van horizonvervuiling door deze zeer hoge windturbines in een gebied dat toch al onder druk staat door industrie, hoogspanningsmasten en andere windturbines. De Euromast is ook op 30 km afstand te zien, de impact van deze turbines op dit overbelaste gebied is dus

groot. Volgens indiener geven de foto's op Youtube een vertekend beeld. Alleen de foto van de kruising Kerkstraat en Wilhelminastraat geeft de waarheid weer. Ze steken boven woningen uit, terwijl ze op 500 m afstand staan, wat is buitenproportioneel hoog is.

Zie thema A4.

Indiener geeft aan dat de aanliegroute voor Rotterdam Airport over de geplande windturbines heen loopt, en dat dit een groot risico kan zijn voor de laag overvliegende vliegtuigen.

Zie thema F4

De locatie bij het Hellegatsplein wordt aangedragen als alternatief waar zeker wel vijf turbines bij kunnen, meer wind is en niemand er over hoeft te klagen. Ook waterkrachtturbines bij de stormvloedkering te Stellendam zijn een prima alternatief. Indiener vraagt zich af waarom voor de meest belastende vorm van duurzame energie wordt gekozen, gelet op de productie en installatie van een windturbine.

Zie thema's C3 en B3.

Indiener maakt bezwaar tegen de besluitvorming die zonder democratische inspraak tot stand is gekomen. Omdat er geen enkel draagvlak is, moet dit plan van tafel. De provincie verschuilt zich achter de gemeente Korendijk, maar de bevolking die nu bezwaar maakt, kiest ook het bestuur. Als volksvertegenwoordigers hoort u daarvoor ook op te komen. Tot slot vraagt indiener om mondeling te worden gehoord.

Zie thema's A2, A3 en A5.

Z038

Indiener stelt dat de windturbines leiden tot aantasting van het landschap en tot onacceptabele geluidsniveaus van boven de 40 dB, die in een bedrijfsgebied niet zouden worden getolereerd.

Zie thema F1.

Indiener merkt op dat ook doctoren waarschuwen voor geluidsschade, zowel geestelijk als lichamelijk. Indiener verwijst naar windpark Houthem als voorbeeld, waar 40% van de mensen lichamelijke en psychische klachten had.

Zie thema F3.

Indiener stelt dat de windturbines zullen leiden tot een waardedaling van zijn huis en mogelijke onverkoopbaarheid.

Zie thema E2.

Indiener ondersteunt de zienswijze van de Stichting tegen Windturbines aan het Spui.

Zie voor de samenvatting en beantwoording zienswijze Z104.

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5

Z039

Naar aanleiding van de brief van 10 maart stelt indiener dat de dorpsvereniging Swaneblake geen deel heeft uitgemaakt, noch wil uitmaken van de klankbordgroep, mede omdat in deze groep via een ondemocratische proces een dictaat aan de bewoners is opgelegd waarbij zelfs het MER van de gemeente terzijde is geschoven.

In onze brief van 10 maart jl. hebben wij niet bedoeld op de dorpsvereniging Swaneblake, maar op de initiatiefnemers van het plan Swanebake die wel aan het participatieproces hebben deelgenomen. Het is spijtig dat hierover verwarring is ontstaan.

Indiener geeft aan dat de provincie alleen het plan van een landbouwer volgt en daarvoor naar deze locatie toe redeneert en dat het algemeen belang veronachtzaamd wordt, terwijl de wet voorschrijft dat draagvlak en mening serieus moet worden genomen.

Zie thema A3 en E1

Indiener stelt dat in het MER van de gemeente locaties staan die voor de bevolking minder schadelijk zijn, maar dit argument past niet in het provinciale traject naar locatie 50.

Zie thema C3

Z040

Indiener stelt dat een provinciaal inpassingsplan niet nodig is omdat de gemeente niet opzettelijk de besluitvorming heeft getraineed. De gemeente wil wel, maar heeft op verkeerde momenten, verkeerde besluiten genomen. De provincie drijft nu haar visie door, waarbij niet gekeken wordt naar wat de beste locatie is, maar slechts of de voorkeurslocatie geschikt is. De gemeente is bereid en in staat om zelf besluiten te nemen over de windturbines en indiener verzoekt de bevoegdheid hiertoe alsnog over te dragen aan de gemeente, die dan een locatie kan kiezen die de minste bezwaren kent, met nadruk op belangen van omwonenden.

Zie thema A2.

Indiener verzoekt om de planMER opnieuw uit te voeren indien de bevoegdheid niet aan de gemeente wordt overgedragen, met als doel het bepalen van een locatie met de nadruk op de belangen van omwonenden.

Zie thema C3.

Indiener meent dat de locatie in strijd met het eigen plaatsingsbeleid van de provincie en verzoekt om een locatie te zoeken die wel aan die criteria (combineren met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water) voldoet. Het Spui is juist het laatste onbedorven rustpunt in het landschap en geen grootschalige scheidslijn zoals de rest van de Hoeksche waard.

Zie thema C3

Indiener geeft aan dat de aspecten natuur, landschap en woonomgeving niet integraal zijn afgewogen ten aanzien van de mogelijke locaties. De gehanteerde trechtering in het MER heeft geleid tot een onvolledige afweging van locaties, waarmee de belangen van betrokkenen geweld wordt aangedaan omdat de beste keuze bij voorbaat zijn uitgesloten.

Zie thema C3

Indiener stelt dat de locatiekeuze ten onrechte beperkt is tot het grondgebied van Korendijk. Als ook bovengemeentelijke varianten waren onderzocht, dan hadden volgens indiener ook locaties aan de zuidkant van de Hoeksche Waard, zoals de locatie tussen de Haringvlietbrug en de oostpunt van Tiengemetten een mogelijkheid zijn geweest. Extra en hogere turbines zullen daar door de al aanwezige verstoring nauwelijks opvallen.

Zie thema C3.

Indiener meent dat locaties aan de zuidzijde zijn afgevalen, terwijl deze met een passende beoordeling wellicht wel geschikt zijn. Verzocht wordt om alsnog een passende beoordeling voor

alle locaties te maken, ook over de gemeentegrenzen heen en dit te betrekken bij de integrale afwegingen.

Zie thema C3

Indiener meent dat de provincie onvoldoende heeft geluisterd naar de opmerkingen en adviezen van de Commissie m.e.r., waardoor een integrale afweging van voor- en nadelen van de gekozen opstellingsvariant ontbreekt.

Zie thema C4

Ook is geen rekening gehouden met het feit dat de meest westelijke windturbine met de wieken reikt over een natuurgebied en dat deze turbine zeer dicht op de kern Piershil staat.

Zie thema A4

Indiener meent dat de provincie ten onrechte uitvoering geeft aan het plan van één aanvrager, terwijl het de provincie bekend is dat minimaal één andere partij windturbines wil plaatsen in de gemeente Korendijk. Dit is op geen enkele wijze betrokken bij de afweging. Verzocht wordt om Eneco in staat te stellen een plan voor een windpark in te dienen voor hun voorkeurslocatie en dat plan in de afwegingen te betrekken.

Zie thema C3.

Z041

Indiener geeft aan Provinciale Staten en elke verantwoordelijke juridisch aansprakelijk te stellen voor de benadeling van zijn persoonlijke levenssfeer als blijkt dat de windturbines overlast veroorzaken door slagschaduw en geluid en als dat leidt tot waardevermindering van de woning.

Zie thema E2.

Indiener verzoekt de provincie om in overleg met de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui tot een meer geschikte locatie te komen. De windturbines mogen niet ten koste gaan van de persoonlijke levenssfeer van inwoners van omliggende dorpen.

Zie thema's E1 en C3

Z042

Indiener meent dat er geen verplichting is voor de provincie om een PIP op te stellen omdat de gemeente wel wil meewerken. Daarom wordt gevraagd om de bevoegdheid over te dragen aan de gemeente dan wel het onderzoek opnieuw uit te voeren met als uitgangspunt een locatie die recht doet aan de belangen van omwonenden.

Zie thema's A2 en C3

Indiener vindt dat de provincie ten onrechte slechts één initiatiefnemer de kans heeft gegeven, terwijl er ten minste één partij is die op een andere locatie windturbines wil plaatsen. Verzocht wordt om de door Eneco voorgestelde locatie in de afwegingen mee te nemen.

Zie thema's A5 en C3.

Indiener geeft aan dat er geen integrale afweging ten grondslag ligt aan deze locatie en dat alternatieven te snel zijn afgefallen. Verzocht wordt om alsnog een Passende Beoordeling te maken voor die locaties en die te betrekken bij de integrale afweging.

Zie thema C3.

Indiener meent dat aan de keuze voor 5 windturbines geen integrale afweging ten grondslag ligt, terwijl het advies van de Commissie m.e.r. dat juist als aandachtspunt noemt. Verzocht wordt om

de variant met 4 grotere windturbines bij de afweging te betrekken, omdat deze langzamer draaien, een lagere bronsterkte hebben en verder van het dorp af kunnen worden geplaatst.
Zie thema's C4 en D.

Indiener stelt dat de provincie in het MER het advies van de Commissie m.e.r. niet volledig heeft overgenomen. De beschreven autonome ontwikkelingen hebben alleen betrekking op de locatie Piershil Zuid, een beschrijving van het gehele studiegebied ontbreekt, waardoor de effecten van de locatiealternatieven niet inzichtelijk tegenover de referentiesituatie zijn afgezet. Ook het onderzoek naar landschappelijke effecten is onvolledig. Zo missen gezichtspunten vanaf Goeree Overflakkee of Tiengemeten en een meer regionaal perspectief op de inpassing van windturbines langs de Zuid-Hollandse Deltalandschappen. Verzocht wordt het advies alsnog te volgen.
Zie thema A4.

Indiener vindt in het tweede deel van het MER onduidelijk hoe het aspect horizon is beoordeeld. Het lijkt eerder een onderlinge vergelijking dan een vergelijking met de referentiesituatie. Verzocht wordt de methodiek (Wm, artikel 7.7. lid onder f) correct toe te passen.
Zie thema C1.

Indiener verzoekt om bij het bepalen van de hinder voor omwonenden de 42 dB Lden contouren te hanteren, omdat 47 Lden contouren tot ernstige en onacceptabele geluidshinder zullen leiden voor een groot aantal omwonenden.
Zie thema F1.

Indiener geeft aan dat de wieken van de meest westelijke turbine over EHS draaien en dit in de onderzoeken en afweging te betrekken
Zie thema A4.

Indiener meent dat de opbrengst van de windturbines onwaarschijnlijk hoog is en verzoekt om dit op heldere wijze te onderbouwen.
Zie thema E3.

Indiener geeft aan dat er geen sprake is van CO2-reductie door windturbines, zoals in het MER wordt gesteld en vraagt om hiervoor in het MER reële berekeningen op te nemen.
Zie thema B1.

Indiener meent dat de locatie niet voldoet aan de provinciale beleidsuitgangspunten (combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid, en grootschalige scheidslijnen tussen land en water) en verzoekt om nader te onderbouwen hoe de voorkeurslocatie voldoet aan de algemene criteria van de provincie.
Zie thema C2.

Indiener meent dat geen aandacht is geschonken aan het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard en verzoekt om dit advies alsnog bij de afwegingen te betrekken.
Zie thema C4

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.
Zie thema A5.

Z043

Indiener geeft aan 3 panden te bezitten binnen 750 m van de geplande locatie. Het uitzicht en de geluidsoverlast van de windturbines zullen dramatische gevolgen hebben voor het wellness-

instituut van indiener en voor diens eigen gezondheid. Indiener vindt het dan ook onacceptabel dat er vijf windturbines op het rustige dorp komen.

Zie thema's F1 en F3.

Indiener vraagt zich af wie de waardedaling van de panden gaat vergoeden.

Zie thema E2.

Verzocht wordt om het plan te heroverwegen omdat er geen sprake is van draagvlak en er meerdere andere locaties mogelijk zijn die minder overlast bezorgen.

Zie thema's A3 en C3.

Z044

Indiener onderschrijft de zienswijze van Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze,

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z045

Indiener geeft aan dat de windturbines geluid- en trillingsoverlast zullen veroorzaken en dat geen rekening is gehouden met zijn belangen.

Zie thema F1.

Indiener vindt dat het risico groot is dat zijn huis minder waard wordt.

Zie thema E2.

Indiener vindt het kwalijk dat de provincie niet naar haar burgers luistert en vindt dat fouten van de gemeente de burger niet aangerekend mogen worden.

Zie thema's E1 en A2

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z046

Indiener onderschrijft de zienswijze van Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze,

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z047

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z048

Indiener merkt op dat de stukken die ter inzage liggen van dusdanige omvang en complexiteit zijn dat het lastig is om de materie te doorgronden.

We hebben begrip voor deze opmerking en hebben ons best gedaan om de informatie zo begrijpelijk mogelijk te presenteren.

Indiener stelt dat het MER wat betreft ecologie niet volledig en controleerbaar is. Het is voor indiener onduidelijk hoe de onderzoeken zijn verricht en onder welke omstandigheden. Daardoor

kan indiener de uitkomsten onvoldoende beoordelen. Voorts is de vereniging niet benaderd, hoewel dat in de klankbordgroep wel was toegezegd.

Zie thema's A4 en G.

Indiener stelt dat criteria ten aanzien van landschap altijd subjectief zijn. Dat blijkt ook uit het provinciale beleid van de afgelopen 15 jaar waarin locatie 50, of gewenst, of een studielocatie, of ongewenst was. Uiteindelijk werd in 2014 in de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en in de Verordening ruimte vastgelegd dat windturbines aan de randen van de Hoeksche Waard (Nationaal Landschap) niet misstonden, maar wel elders op het eiland. Indiener geeft aan dat bewoners en bezoekers van de Hoeksche Waard dat onderscheid niet maken. De turbines zijn van grote afstand te zien en of ze al dan niet als storend worden ervaren is subjectief.

Zie thema's A1 en H.

Indiener vindt de onderbouwing van de keuze voor een boog- of lijnopstelling subjectief. Als het advies van de PARK wordt opgevolgd kan een boog ook mooi worden gevonden. Windpark Spui zal het gave vergezicht op de Zuidwestelijke Delta en de lege horizon voor minstens 15 jaar verstoren. Ongeacht de precieze plaats van de turbines worden visuele rust, horizon en kernkwaliteiten van het landschap door het park langdurig geschaad.

Zie thema's D en H.

Indiener stelt dat het MER ten onrechte niet ingaat op de plaatsing van windturbines op het ruimtelijk genot van bewoners, wandelaars en recreanten.

Zie thema A4.

Indiener meent dat het uitgevoerde onderzoek grotendeels is gebaseerd op eerder uitgevoerd (bureau)onderzoek dat veelal globaal van aard is en dat onvoldoende duidelijk is hoe het veldonderzoek is vormgegeven. Indiener meent ten onrechte niet te zijn geraadpleegd over de lokale situatie.

Zie thema A4.

Indiener stelt dat het MER onvoldoende inzichtelijk maakt dat werkelijk geen negatieve effecten zijn te verwachten voor vogels die in de nabijheid van de windturbines leven. Uit waarnemingen van indiener blijkt dat de vliegbewegingen van ganzen, smienten, steltlopers van gebieden op Voorne-Putten naar de Hoeksche Waard, wel degelijk problematisch kunnen zijn in het licht van de voorkeurslocatie. Indiener vraagt zich af of hiernaar gekeken is.

Zie thema G.

Indiener vraagt zich af of in het MER niet alleen naar het sterftecijfer op de voorkeurslocatie is gekeken, maar of dit, in het kader van cumulatie, ook is afgezet tegen het sterftecijfer van andere windparken in de regio. Indiener verwacht dat door de toekomstige windparken het sterftecijfer aanzienlijk zal toenemen.

Zie thema G.

Indiener stelt dat windturbine 1 verschillende vogelsoorten zal afschrikken en dat de locatie van turbines 2 en 3 een broedplaats is voor verschillende soorten. Indiener vreest dat de vogels dit gebied gaan mijden, en daar gaat het natuuronderzoek volgens hem onvoldoende op in. Dat geldt ook voor de gevolgen van slagschaduw voor broedende vogels. Hoewel de buitendijkse gorzen volledig binnen de slagschaduwcontour vallen, bevat het MER geen informatie over de effecten van slagschaduw op de hier rustende, broedende en foeragerende vogels.

Zie thema G.

Indiener constateert omissies zijn in de onderzochte telgebieden (zowel N2000 als NN), dat bepaalde verspreidingskaartjes niet zijn meegenomen en dat er ook sprake kan zijn van effect op de instandhoudingsdoelen van het Haringvliet. Ook zijn bepaalde watervogelsoorten (lepelaar en wintertaling) en de slechtvalk niet genoemd, hoewel deze daar wel voorkomen en is het telgebied SOVON Spui 1610, gelegen naast het windpark Spui is meegenomen.

Zie thema's A4 en G.

Indiener stelt dat het ecologische rapport te gemakkelijk concludeert dat de voorkeurslocatie geen hinder oplevert voor vleermuizen, aangezien er weinig bekend is over hun verblijfplaatsen en vliegroutes. Indiener stelt dat dit inzichtelijk moet worden gemaakt door veldonderzoek en dat het ontbreken hiervan een omissie in het MER is. Indiener merkt op dat vleermuizen vaak slachtoffer worden door luchtwervelingen van de rotorbladen in plaats van door een aanvaring. Daardoor is het gevaarsgebied veel groter dan de baan van de rotorbladen. Indiener merkt dit aan als een tekortkoming van het MER.

Zie thema's A4 en G.

Indiener stelt dat vanuit het MER geen grote negatieve effecten te verwachten zijn in en rond het windpark Spui wat betreft flora en fauna, maar dringt aan op een zorgvuldige werkwijze en het voorkomen van verstoring van broedvogels. Indiener geeft aan dat toezicht en handhaving vaak ontbreken, als dit van tevoren niet goed wordt afgesproken en wijst op het gedrag van o.a. de volgende soorten: buizerd, Kievit, sperwer, veldleeuwerik in relatie tot de turbines.

Zie thema F5.

Indiener kon in de stukken niet vinden of er sloten gedempt moeten worden waarin bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen en wijst initiatiefnemer erop hiermee rekening te houden en dat het toezicht en de handhaving hierop adequaat moeten zijn.

Zie thema F5.

Indiener veronderstelt dat er geen afspraken zijn gemaakt over monitoring en mitigatie in de gebruiksfase en wijst erop dat - gelet de onzekerheden in het MER – een monitoringsplan zekerheid kan geven over de mogelijke effecten op vogels en (eventueel) vleermuizen. Indiener geeft aan dat hieraan een mitigatieplan gekoppeld moet worden, waarin is vastgelegd onder welke omstandigheden mitigerende maatregelen genomen moeten worden, zoals het tijdelijk stilzetten van turbines.

Zie thema G.

Indiener concludeert dat het ecologisch onderzoek, door de globale opzet en het ontbreken van locatie-specifieke informatie onvoldoende duidelijk maakt welke effecten te verwachten zijn en hoe rekening wordt gehouden met cumulatieve effecten. Het zorgvuldigheidsbeginsel impliceert dan ook dat er geen goed afgewogen besluit kan worden genomen door het bevoegd gezag.

Zie thema's A4 en G.

Indiener wil inzicht in de mate waarin en hoe zij wordt gecompenseerd voor de aantasting van het landschap. Indiener ontvangt bij voorkeur directe compensatie en niet via een gebiedsfonds, omdat indiener een spanning waarneemt tussen initiatiefnemer en gevoegd gezag over de invulling van het gebiedsfonds. Indiener wil tevens inzicht krijgen in de manier waarop de landschapscompensatie wordt vormgegeven, voordat het gebiedsfonds wordt ingesteld.

Zie thema E1.

Z049

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z050

Indiener stelt dat de gemeente nooit heeft geweigerd om mee te werken aan 15 MW windenergie, maar het PIP is opgesteld om te voorkomen dat locatie 50 niet gekozen zou worden.

Zie thema A2.

Indiener geeft aan dat de nadruk is gelegd op locatie 50 als geschikt, terwijl deze niet voldoet aan de uitgangspunten (combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid, en grootschalige scheidslijnen tussen land en water). Tevens wordt verzocht om de voorgestelde locatie van Eneco in de afwegingen te betrekken. Indiener geeft aan dat diverse locaties zijn afgevalen, terwijl zowel het MER als het PIP aangeven dat deze locaties wel geschikt kunnen zijn, als een passende beoordeling wordt gedaan.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat het plan voor locatie 50 tot veel aversie leidt bij de direct omwonenden, terwijl de voorstellen van de CPG (gezondheidsmeting, afschermen verlichting, molens met de laagste geluidsnorm en planschade vooraf) onvoldoende serieus worden genomen is er geen sprake van participatie. De provincie gaf bij de start aan veel belang te hechten aan draagvlak, maar volgens indiener is dat er niet.

Zie thema's A3 en E1.

Indiener verzoekt om:

- zorg voor landelijke regelgeving m.b.t. afstandscriteria;
- bij locatiekeuze de overlast laten prevaleren boven andere criteria;
- bij overlast, duidelijke regels stellen t.a.v. vergoedingen op basis van afstanden;
- verplichting tot onderafscherming van de verlichting;
- verplichting tot plaatsen windmolens met laagste brongeluid (fabrikanten zullen zich dan daarvoor inspannen);
- mitigerende maatregelen voorkomen (voor alle partijen een onding)

Zie thema's F1, C3, E1 en F4

Indiener stelt dat het bevoegd gezag ook een zorgplicht heeft voor omwonenden en hun bezittingen en verzoekt het bevoegd gezag om de plannen te herzien.

Zie thema A5

Z051

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop meent indiener dat de windturbines direct in zijn zicht komen te staan en vreest voor slagschaduw, lichtschildering en geluidsoverlast, waardoor normaal leven in en rondom het huis volgens indiener niet meer mogelijk is. De windturbines kunnen weliswaar tijdens rusturen 's nachts uitgezet worden, maar indiener werkt volgens een volcontinuurooster en heeft dus ook overdag overlast.

Zie thema's H, F1 en F2

Indiener heeft sinds twee jaar 28 zonnepanelen op zijn dak, maar door de slagschaduw zal het rendement van de zonnepanelen afnemen.

Zie thema E2.

Indiener is zeer ontdaan over de keuze van windturbines met deze afmeting, terwijl er ruimte genoeg is om meerdere, kleinere turbines te plaatsen, die minder hinder veroorzaken qua slagschaduw en schittering en dus leefbaarder zijn.

Zie thema D.

Volgens indiener is de gehele bevolking tegen en toch besluit de provincie om dit plan door te zetten, waardoor mensen vanwege de leefbaarheid mogelijk moeten verhuizen.

Zie thema A3

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5

Z052

Indiener geeft aan te wonen aan de rand van Nieuw-Beijerland met uitzicht over het Spui en vreest dat de windturbines het uitzicht zullen ontnemen.

Zie thema H.

Indiener vreest voor slagschaduw en geluidsoverlast en vindt dit gevaarlijk. Indiener stelt dat in het buitenland windmolens niet dichterbij dan 1.500 m van woningen mogen worden geplaatst maar dat Nederland ineens eigen regels hanteert. Volgens indiener blijkt uit onderzoek dat mensen in de buurt van windmolens niet meer tot rust komen, slecht slapen en ziek worden.

Zie thema's F1 en F3

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5

Z053

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z052

Z054

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z055

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z056

Indiener toont begrip voor de zoektocht naar alternatieve vormen van energie, zoals zonne-energie en windenergie, maar constateert dat de provincie deze taak niet volgens democratische beginselen en wetgeving uitvoert, omdat zij koos voor een aangeboden locatie terwijl deze locatie niet voldeed aan enkele wettelijke voorschriften, zoals nabijheid van bedrijfsmatige bedrijvigheid en een nabij gelegen aansluiting tot het landelijk energienet. Indiener meent daarom dat de genomen besluiten moeten worden vernietigd en de bevoegdheid alsnog aan de gemeente moet worden overgedragen.

Zie thema A2

Indiener geeft aan dat de gemeente Korendijk heeft geprobeerd om met andere gemeenten tot een gezamenlijke aanpak te komen en toen dit niet lukte in overleg met de provincie tot een locatie

van 15 MW te komen. Indiener stelt dat de provincie geen andere locatie heeft gezocht omdat er al een locatie beschikbaar was. Indiener stelt dat de latere onderzoeken ondergeschikt zijn gemaakt aan de voorkeurslocatie. Ook het Brede MER van de gemeente is terzijde geschoven.
Zie thema A2

Met betrekking tot draagvlak meent indiener dat de discussie alleen werd uitgevoerd om locatie 50 geaccepteerd te krijgen. De compensatieregeling lijkt op omkoping en cliëntisme. Op geen enkele wijze is serieus rekening gehouden met de burger.
Zie thema E1.

Indiener stelt dat uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat de locatie langs het Spui voor een groot deel van de omwonenden grote overlast zal veroorzaken door slagschaduw en geluid. Terwijl uit het MER van de gemeente locaties naar voren zijn gekomen die minder overlast veroorzaken.
Zie thema's F1, F2 en C3.

Indiener merkt op dat de windlocatie Spui de plannen voor Swaneblake teniet zullen doen en 30 fte aan werkgelegenheid zal vervallen.
Zie thema D

Z057

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z058

Indiener meent dat de gemeente wel mee wil werken waardoor er geen verplichting is voor de provincie om een PIP op te stellen. Het PIP is alleen opgesteld om te voorkomen dat locatie 50 niet gekozen zou worden, terwijl er locaties zijn die minder overlast geven.
Zie thema A2 en C3

Indiener geeft aan dat de provincie slechts één initiatiefnemer de kans heeft gegeven, terwijl er tenminste één partij is die op een andere locatie windturbines wil plaatsen. Verzocht wordt de door Eneco voorgestelde locatie in de afwegingen mee te nemen
Zie thema C3 en A5.

Indiener geeft aan dat er onterecht geen integrale afweging ten grondslag ligt aan deze locatie en dat alternatieven te snel zijn afgevallen. Indiener verzoekt om alsnog een Passende Beoordeling te maken voor die locaties en die te betrekken bij de integrale afweging. Voordeel zou dan zijn dat er geen inrichtingsplan nodig is, dat bij direct omwonenden voor aversie heeft gezorgd.
Zie thema's C3 en E1.

Indiener verzoekt om de 42 dB Lden contouren te hanteren bij het bepalen van de hinder voor omwonenden, omdat 47 Lden contouren tot onacceptabele ernstige geluidshinder zal leiden voor een groot aantal omwonenden. Indiener vraagt hoe het zit met de opstapeling van geluid, omdat het berekend geluid altijd over 1 windturbine gaat. Indiener vraagt of de windrichting meegenomen is in het onderzoek en verzoekt hiermee rekening te houden. Ook de niet dempende werking van het Spui moet meegenomen worden, dat blijkt niet uit het onderzoek.
Zie thema F1.

Indiener geeft aan dat er voor bewonersbelangen en organisaties compenserende maatregelen worden genomen ter voorkoming van overlast, maar dat indiener niet wordt gecompenseerd omdat hij aan de overkant van het Spui woont. Indiener vreest geluidhinder, slagschaduw en

overlast door de verlichting. Ook wordt gevraagd of de effecten van windturbines op tv-schotels/digitenne en op vee zijn onderzocht en dat indien nodig, alsnog te doen.
Zie thema's E2, F1, F2, F4 en F6.

Indiener stelt dat het onroerend goed in waarde zal dalen en dat dit in de besluitvorming ten onrechte wordt genegeerd. Omwonenden hebben het recht om vooraf te weten met welke waardedaling men rekening kan houden, omdat 2% voor eigen rekening komt, evenals de legeskosten van € 300,=. De exploitant en de provincie moeten vooraf een taxatie laten uitvoeren van het onroerend goed van omwonden (inclusief bedrijfsgebouwen) en de uitkomsten vastleggen, alvorens de vergunningen te verlenen. In de afweging of sprake is van een goede ruimtelijke ordening hoort de omvang van de waardedaling te worden meegewogen. Zolang hierover geen inzicht bestaat kan van draagvlak voor het project geen sprake zijn.
Zie thema's E2 en A3

Z059

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop vraagt indiener inzage in het logistieke plan voor de lokale infrastructuur. Indiener vreest schade te leiden vanwege verminderde bereikbaarheid en wijst tevens op de maatschappelijke kosten die met dit project zijn gemoeid.
Zie thema's I en E2.

Indiener vraagt te onderzoeken wat de effecten en overlast zijn van de knipperlichten op de turbines. Tevens vraagt hij was de risico's zijn (bijvoorbeeld met mist) omdat de turbines in de laagvliegroute van Rotterdam The Hague Airport staan.
Zie thema F4.

Indiener verzoekt om voorafgaand aan het project inzicht te verkrijgen over de toekomstige schade en de compensatie hiervan, zodat bewoners zelf de keuze hebben voor verhuizen of overlastwerende maatregelen te nemen. Indiener stelt dat planschade niet toereikend is en tevens langdurig procederen vergt. Indien het nodig is om woningen bedrijven te verwijderen, dan zal dit uiteraard voldoende moeten worden gecompenseerd. De daling van de WOZ-waarde heeft effect op de financieringsmogelijkheden voor woninguitbreiding. Indiener stelt in de zone te wonen waar woningen 40% in waarde zullen dalen, evenals het bedrijf en de bedrijfswoning en stelt de provincie hiervoor verantwoordelijk. Indiener eist een reële vergoeding indien de turbines geplaatst worden, dan wel een compensatieplanschaderegeling.
Zie thema's E1 en E2.

Indiener twijfelt aan de onpartijdigheid van bureau Bosch en van Rijn omdat dit ook onderzoek doet voor de initiatiefnemer.
Zie thema A4.

Indiener vreest ernstige overlast en leerproblemen bij een van de kinderen door slaaptkort en verzoekt om te onderzoeken of de turbines verder van de woonhuizen gezet kunnen worden.
Zie thema D.

Indiener meent dat het stilzetten van 1 of meerdere turbines om de norm van 47 Lden te bereiken, niet erg kosteneffectief is. Voorts ontbreekt in het akoestisch onderzoek de plaatjes met de 41 dB Lnight contour, zoals ook de Commissie m.e.r. wenste.
Zie thema's F1 en C4.

Indiener is het absoluut niet eens met de uitkomsten die met de dorpsvereniging in het proces zijn afgesproken, omdat daar geen direct-betrokkenen bij zaten, alleen een voorstander van de turbines vanuit faunagedachte. De meeste inwoners zijn het niet eens met de voorgestelde compensatie omdat deze niet toereikend is om de jarenlange overlast te compenseren. Indiener eist schadevergoeding voor de waardevermindering van zijn woning, grond en bedrijfspand.
Zie thema's E1 en E2.

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.
Zie thema A5.

Z060

Indiener ondersteunt de zienswijzen van de CPG, de gemeente Korendijk, de Stichting Tegen Windturbines en van de heer Sas voor zoverre deze niet tegenstrijdig zijn.
Zie hiervoor de beantwoording en samenvatting zienswijzen Z066, Z064, Z104 en Z050/Z058

Indiener wil weten hoe het mogelijk is dat één gedeputeerde zonder nieuwe feiten de status van locatie 50 in 18 dagen kan wijzigen van studielocatie naar gewenste locatie.
Zie thema A1.

Indiener meent dat de klankbordgroep en de CPG onvoldoende kennis had en dat de provincie alleen heeft ingestemd met ondersteuning door de NLVOW om de burgers te doen geloven dat ze via de vertegenwoordiging in de CPG inspraak hadden in het participatieplan. Hij constateert dat de plannen voor vijf windturbines niet breed gedragen of zelfs afgekeurd worden door de bevolking en binnen een cirkel van 700 m zijn er alleen tegenstanders.
Zie thema E1.

Indiener twijfelt aan de bewering van de provincie dat de wetgeving wordt aangehouden omdat de wet moet worden uitgelegd ter bescherming van de omwonenden. De afstandscriteria in het buitenland voor dit type turbines bedraagt minimaal 900 m tot bewoning, elders in Nederland wordt hiermee wel rekening gehouden. Er is sprake van ongelijke behandeling door de overheid, indiener vindt dat de PZH niet volgens de wet handelt.
Zie thema F1.

Indiener geeft aan dat er onvoldoende rekening is gehouden met omwonenden en hun wensen omdat de exploitant niet voldoet aan de gedragscode (terwijl de provincie daar wel van uit ging).
Zie thema E1.

Indiener meent dat het alternatief van vijf naar vier turbines onvoldoende behandelt is en dat in de anterieure overeenkomst onvoldoende eisen zijn opgenomen voor het monitoren van de turbines.
Zie thema D en E1.

Indiener trekt de vergelijking met deze locatie en met het boren naar gas in Groningen en het creëren van onbewoonbaar gebied.
Zie thema A3.

Volgens indiener is er onvoldoende gekeken naar de gevolgen voor de dijken. Door de trillingen kunnen er onderaardse stromingen ontstaan waardoor de fundatie kan gaan schuiven en de turbines scheef komen te staan en omvallen. Daarom is het belangrijk om afspraken te maken over het afvoeren na gebruik.
Zie thema F4.

Indiener merkt op dat nergens uit blijkt dat aandacht is geschonken aan het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard en verzoekt om dat advies alsnog bij de afwegingen te betrekken.

Zie thema C4.

Indiener vraagt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z061

Indiener meent dat alternatieve energiebronnen nodig zijn om aan de energievraag te voldoen. Diverse overheden hebben afgesproken om windenergie te ontwikkelen en de provincies zijn gemachtigd om hieraan uitvoering te geven op basis van vastgelegde voorschriften voor geschiktheid van locatiekeuze, maximale beperking overlast voor omwonenden en dat er draagvlak gezocht moet worden bij de bevolking in de nabijheid van de locatie.

Zie thema's A3 en C3.

Indiener stelt dat de provincie de locatie Spui als definitieve locatie heeft vastgelegd, nadat ze in een vroeg stadium een aanbod van een landeigenaar heeft ontvangen en de gemeentes er niet in slaagden om tot een unanieme locatiekeuze te komen. Hiermee is voorbijgegaan aan wettelijke voorschriften en democratische beginselen als overleg met bevolking voor draagvlak en MER onderzoek naar geschiktheid van de locatie. Daarom meent indiener dat deze besluiten moeten worden vernietigd en de bevoegdheid alsnog aan de gemeente moet worden overgedragen.

Zie thema's A1, A2, A3 en A5 en E1.

Volgens indiener heeft de provincie de onderzoeken ondergeschikt gemaakt aan de voorkeurslocatie. Ook het Brede MER van de gemeente, waaruit bleek dat de locatie Spui het minst geschikt is, is terzijde geschoven.

Zie thema C3.

Met betrekking tot draagvlak meent indiener dat de discussie alleen werd uitgevoerd om locatie 50 geaccepteerd te krijgen. Op geen enkele wijze is serieus rekening gehouden met de burger.

Zie thema's A5 en E1.

Uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat de locatie Spui bij een groot deel van de omliggende bewoners zal leiden tot grote overlast door geluid en slagschaduw.

Zie thema's F1 en F2.

Indiener meent dat de waardevermindering van het eigendom een onderbelicht probleem is.

Zie thema E2.

Indiener merkt op dat de windlocatie Spui de plannen voor Swaneblake teniet zullen doen en 30 fte aan werkgelegenheid zal vervallen.

Zie thema D.

Z062

Indiener geeft aan dat het als 'normale' burger ondoenlijk is om een dergelijk complex project te beoordelen.

We hebben begrip voor deze opmerking, maar hebben ons best gedaan om de informatie zo begrijpelijk mogelijk te presenteren.

Indiener stelt dat de democratische besluitvorming bij de gemeente genegeerd wordt ten behoeve van de doelstellingen voor windenergie. Dit leidt tot onjuiste informatie over het proces en het project en over de participatiemogelijkheden. Indiener woont op minder dan 450 m van het park en voelt zich niet gehoord of vertegenwoordigd.

Zie thema A2 en E1.

Indiener stelt dat het handelen van de provincie niet in overeenstemming is met artikel 22, lid 1 van de Grondwet en verzoekt om op kosten van de provincie en initiatiefnemer een nulmeting qua gezondheid uit te voeren bij direct omwonenden door een onafhankelijke organisatie en deze metingen op een later tijdstip opnieuw uit te voeren. Indiener vraagt hoe de provincie hieraan invulling gaat geven en hoe dit wordt gewaarborgd in de vergunning.

Zie thema's F3 en F5.

Indiener vreest dat het bouwverkeer schade zal veroorzaken aan het huis, omdat deze in de jaren 20 is gebouwd en niet is onderheid, tegen de dijk en aan een verkeersluwe weg ligt, direct bij een t-splitsing (remmen vrachtwagens) die naar het windpark leidt. Indiener vraagt hoe de aanvoer van materiaal over de bestaande, smalle wegen en dijken wordt georganiseerd en door wie en voor wiens rekening een nulmeting wordt uitgevoerd ten behoeve van de schadebepaling.

Zie thema's I en E2.

Indiener stelt dat de afstanden en geluidsfrequenties die elders gelden, kennelijk niet opgaan voor locatie 50, waar de afstanden tot woningen steeds kleiner worden. Indiener stelt dat de bestemming van de molenaarswoning Spuiweg 3 een schijnconstructie is om regelgeving over geluid en slagschaduw te ontduiken. Indiener vraagt waarom dit wordt goedgekeurd en waarom op Goeree-Overflakkee en in Duitsland en Frankrijk andere afstanden gehanteerd worden gelet op het gelijkheidsbeginsel en op Europees beleid en afspraken.

Zie thema F1.

Indiener meent dat draagvlak essentieel is en onderdeel van de vergunningverlening. De grote meerderheid van de inwoners van Piershil en Nieuw-Beijerland is tegen dit windpark en de initiatiefnemer heeft al die tijd geen moeite gedaan om betrokkenen te informeren. Naar zijn mening zijn de gesprekken met een "onafhankelijk" persoon een schijnvertoning om later te kunnen zeggen hoe zorgvuldig de provincie met haar bewoners is omgegaan. Indiener vraagt hoe het mogelijk is dat een vergunningaanvraag wordt gepubliceerd als de meerderheid tegen is en waaruit volgens de provincie blijkt dat er wel draagvlak is bij de omwonenden?

Zie thema's A3 en E1.

Volgens indiener is in het MER alleen locatie 50 onderzocht op geschiktheid. Er zijn locaties die minder bewoners overlast geven en dus makkelijker kunnen worden gebouwd.

Zie thema's C2 en C3

Indiener stelt schade te zullen ondervinden van de geplande activiteiten en heeft begrepen dat waardedaling van de woonhuizen onvoldoende is meegenomen in de anterieure overeenkomst. Hij verzoekt de provincie om expliciet rekening te houden met het feit dat de bewoners schade krijgen van dit windpark en met initiatiefnemer te regelen dat de planschade vooraf met betrokkenen wordt geregeld.

Zie thema E2.

Indiener stelt vast dat in dit dossier de begrippen zorgvuldigheid en billijkheid ontbreken. Het is een prestigeslag, waar één ondernemer profijt van trekt terwijl honderden mensen jarenlang overlast hebben. Terwijl de provincie alternatieven heeft om haar doelstelling inzake windenergie

elders in de gemeente Korendijk te realiseren. Verzocht wordt de besluiten niet vast te stellen en geen vergunning te verlenen voor dit park.

Zie thema C3.

Z063

Indiener ageert opnieuw tegen deze locatie en meent dat de bevoegdheid van de provincie om een inpassingsplan op te stellen moet worden ingezet als het provinciaal belang in het geding komt. Indiener erkent dat de provincie gebruik kan maken van de bevoegdheden, maar dat het opstellen van een PIP niet nodig is omdat de gemeente Korendijk zich bereid heeft verklaard om 15 MW aan windenergie op haar grondgebied te willen realiseren. Hierbij zijn alternatieve locaties onderzocht. Indiener vindt dat de provincie dit initiatief moet steunen en ruimte moet bieden voor participatie bij de planvorming, zoals ook beschreven in het gezamenlijk actieplan van de partijen bij het Nationaal Energieakkoord.

Zie thema A2 en E1.

Indiener stelt dat de locatiekeuze in het MER en PIP is meegenomen, maar dat niet is ingegaan op de relatie tussen de locatie en het Spui. Bovendien worden ten onrechte de effecten van de voorkeurslocatie op het landschap en de horizon van Voorne-Putten niet beschreven. Indiener stelt dat het open landschap een belangrijke kwaliteit is en dat de provincie dat ook in eigen beleid heeft vastgelegd (gebiedsprofielen). De bouw van vijf windturbines passen niet in dat beeld. In de ter inzage gelegde stukken heeft ten onrechte geen zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden en verzocht wordt om de toepassing van het plaatsingsbeleid voor deze locatie nader af te wegen ten opzichte van de waarden van het open landschap van Nissewaard.

Zie thema H.

Indiener stelt dat het Spui geen grootschalige scheidslijn tussen land en water is en vraagt zich af waarom niet aangesloten wordt bij het kader "Stromenland" van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard, dat een goede basis biedt voor realisatie van windturbines.

Zie thema C2.

In het kader van het vooroverleg heeft indiener verzocht om een variant met vier windturbines te onderzoeken en bij de integrale afweging van belangen met deze variant rekening te houden. Indiener stelt dat in het PIP onvoldoende is onderbouwd waarom niet voor deze variant wordt gekozen, ondanks dat de Commissie voor de m.e.r. heeft aangegeven dat, gezien het gunstige windklimaat en snelle ontwikkeling naar grotere rotoroppervlaktes, de opstellingen van 4 x 4MW of 3 x 5 MW in de nabije toekomst kansrijk zijn. In de afweging in het PIP en de MER om 5 windturbines te realiseren in plaats van 4, wordt het belang van omwonenden onvoldoende meegenomen terwijl deze opstelling minder geluid produceert, wat gunstiger is voor natuur en omwonenden. Daarom heeft geen zorgvuldige afweging van belangen plaatsgevonden.

Zie thema D.

Indiener vindt het tijdig behalen van de energiedoelstelling een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Rijk, de provincies en overige stakeholders. De indiener voelt die verantwoordelijkheid ook, maar constateert dat het gebrek aan maatschappelijke acceptatie voor lange procedures zorgt met omgeving en voor politieke onrust. Draagvlak kan worden vergroot door daadkrachtig optreden van het bevoegd gezag richting de initiatiefnemers m.b.t. omgevingsmanagement. Indiener stelt dat projectparticipatie een belangrijk middel is voor dat draagvlak, waarbij indiener de NWEA-gedragscode als minimumnorm hanteert. Uit het overleg met de initiatiefnemer en omwonenden is echter gebleken dat de omwonendenregeling lager is dan de gedragscode voorschrijft. Indiener vraagt de provincie om te sturen op een participatieplan dat minimaal voldoet aan de NWEA-gedragscode.

Zie thema E1.

Indiener meent dat het thans voorliggende PIP, gezien het gebrek aan draagvlak en strijdigheid met vigerende beleid niet kan worden vastgesteld.

Zie thema's A1, A2, A3, A5 en C2.

Z064

Indiener stelt 15 MW windenergie te willen realiseren binnen de gemeente op een locatie met de minste overlast en heeft daartoe via een zorgvuldig participatieproces een brede MER opgesteld. De provincie heeft echter ten onrechte besloten een PIP op te stellen voor de locatie Spui zonder een voorafgaande integrale locatieafweging op het planniveau van een PIP.

Zie thema A2 en A5.

Indiener heeft in de vooroverlegreactie gevraagd om de CPG te ondersteunen. De provincie heeft dit gedaan, maar het participatieplan ligt echter niet ter inzage en het proces is gestuurd door initiatiefnemer die de wensen van omwonenden niet heeft gehonoreerd. Het participatieplan voldoet ook niet aan de NWEA-gedragscode. Indiener maakt daarom bezwaar tegen definitieve aanneming van dit participatieplan.

Zie thema E1.

Indiener stelt dat de provincie voor het plan-MER de wettelijke plicht om nut en noodzaak van de voorgenomen activiteit en de locatiekeuze te onderbouwen. Deze onderbouwing is onvolledig en onzorgvuldig. Ondanks het advies van de Commissie m.e.r. is voor de locaties Hitserse kade, Eendrachtspolder-Oost en West en Leenheerenpolder geen Passende Beoordeling opgesteld en hierdoor zijn deze potentieel geschikte locaties ten onrechte afgefallen. Indiener stelt dat sprake is van een onjuiste en onzorgvuldige werkwijze, die leidt tot een onvolledige afweging, waarbij sprake is van een 'omgekeerde redenering'. De provincie dient haar besluiten goed te motiveren, waarbij de milieu-informatie moet passen bij het schaalniveau van het plan, in dit geval het schaalniveau van de gemeente Korendijk.

Zie thema's A5 en C3.

Volgens indiener is de status van de locatie Spui bij de vaststelling van de Nota Wervelender gewijzigd van studielocatie naar gewenste locatie. In de diverse onderzoeken die ter onderbouwing in het PIP zijn opgenomen, is de locatie Spui echter niet meegenomen. Derhalve kan hieruit niet worden afgeleid welke ruimtelijke afwegingen en uitgangspunten aan de status van gewenste locatie hebben bijgedragen. Indiener stelt dat het plan-MER onvoldoende en dat er geen sprake is van een integrale afweging van de effecten die ten grondslag ligt aan het besluit.

Zie thema's A1 en A4.

Indiener heeft in haar advies op de vergunningaanvraag verzocht om de opstellingsvariant van vier windturbines nader te onderzoeken dan wel te motiveren waarom niet voor deze variant wordt gekozen. Indiener stelt dat hierbij geen sprake is geweest van een objectieve afweging en dat bovendien is geen invulling gegeven aan het advies van de Commissie m.e.r., namelijk de kansen en belemmeringen van diverse opstelvarianten te beschouwen. Er ontbreekt namelijk een beschouwing van de voordelen van de door indiener gewenste opstelling van vier turbines.

Zie thema's C4 en D.

Indiener merkt op dat in de motivering van het project-MER ten onrechte de landschappelijke component ontbreekt.

Zie thema H.

Indiener merkt op dat de positie van het windpark afwijkt van de Verordening Ruimte. Volgens indiener worden hier de omstandigheden aangepast aan de wensen van de initiatiefnemer. Daarom maakt indiener bezwaar tegen het landwaarts aanpassen van de begrenzing op de kaart 10 Verordening Ruimte.

Zie thema D.

Indiener constateert dat de provincie, ondanks toezegging op dit punt, op meerdere onderdelen het advies van de Commissie m.e.r. niet volledig heeft opgevolgd. Zo staan in het onderzoek naar landschappelijke effecten geen zichtpunten vanuit Goeree-Overflakkee of Tiengemeten, is de interferentieafstand niet onderbouwd, is er geen rekening gehouden met hoogspanningsleidingen en is het onduidelijk in hoeverre rekening is gehouden met eventuele nieuwe windturbinelocaties; *Zie thema's C4 en H.*

De beschreven autonome ontwikkelingen hebben alleen betrekking op de locatie Piershil-Zuid en niet op het gehele plangebied. Daarmee is niet inzichtelijk of de locatiealternatieven tegen de goede referentiesituatie zijn afgezet.

Zie thema C1.

Indiener vindt de effectbeoordelingen op onderdelen niet navolgbaar, met name voor de aspecten horizon en herkenbaarheid en visuele rust. Het MER hanteert een onjuiste methodiek door onderling te vergelijken en niet aan de referentiesituatie (zie Wm, art. 7.7. lid 1 onder f).

Zie thema C2 en C1.

Volgens indiener maakt het akoestisch onderzoek onvoldoende duidelijk hoe het percentage opbrengstreductie is bepaald. Dit is cruciaal voor de inschatting van de financiële haalbaarheid van mitigerende maatregelen.

Zie thema E3.

Indiener mist de 41 dB Lnight contour in de plaatjes, zoals ook gevraagd door Commissie m.e.r. Tevens ontbreekt een toelichting op de gekozen turbineposities van de varianten. Indiener vraagt zich af of door het naar binnen schuiven hiervan het aantal geluidgehinderde woningen kan worden verminderd zonder terugregeling van de turbines.

Zie thema's F1 en D.

In het MER wordt geen aandacht besteed aan laagfrequent geluid en trillingen, terwijl de Commissie hier in haar advies nadrukkelijk aandacht aan besteedt.

Zie thema F1 en C4.

Indiener vindt dat het niet duidelijk is of in de 5:40 slagschaduwcontour ook dagen zijn meegerekend met minder dan 20 minuten slagschaduw. Anders treedt er in werkelijkheid meer schaduw op. De wettekst is op dit aspect niet duidelijk. Voor een zorgvuldige afweging moet volstrekt eenduidig zijn hoe de berekening is uitgevoerd. Bij Eendrachtspolder-Oost is het onduidelijk waarom het aantal woningen met slagschaduw afneemt.

Zie thema F2.

Indiener vraagt waarom de faalkansverhoging door windturbines wordt vergeleken met de som van faalkansen van de propaantank? Het instant aan vrijkomen van de gehele inhoud is maatgevend waardoor de faalkansverhoging door de windturbines relatief veel hoger is. Tevens stelt indiener dat de PR=10-6 contour als vuistregel gelijk is aan het maximum van genoemde afstanden en dat de PR-contour dient te worden berekend volgens methoden van het Handboek. Dat geldt ook voor de PR=10-5 contour.

Zie thema F4.

Indiener stelt dat in bijlage 4 ten onrechte de Laatvlieger (een rodelijstsoort) niet is doorgerekend en Ruige dwerg wel. Ook is onduidelijk hoe rekening is gehouden met de algemeen gehanteerde verstoringsafstand van 200-400 meter bij ganzen? Tevens stelt indiener dat in het ecologisch onderzoek ten onrecht wordt geconcludeerd dat het incidenteel voorkomen van de Blauwe reiger niet leidt tot slachtoffers. Tot slot stelt indiener dat in het ecologisch onderzoek teldata zijn gebruikt die ouder zijn dan 3 jaar.

Zie thema A4.

Indiener is het niet eens met de tekst op blz. 10 van het ontwerp-PIP waarin wordt gesteld dat windpark Spui past in de Structuurvisie Nationaal Landschap Hoeksche Waard, waarin de locatie Klein-Piershil reeds is aangemerkt als windenergielocatie. Deze conclusie doet geen recht aan de status van de locatie uit de Structuurvisie Nationaal Landschap Hoeksche Waard.

Zie thema A1.

De wieken van de meest westelijke turbine draaien over gebied dat is aangewezen als EHS, terwijl de effecten niet zijn onderzocht noch hoe dit zich verhoudt tot de Verordening Ruimte.

Zie thema A4.

Artikel 4 van het ontwerp-PIP bevat ten onrechte geen waarborg voor de toepassing van de geluidsmitigerende maatregelen.

Zie thema F1.

Indiener heeft voorts een aantal vragen of opmerkingen:

- Artikel 4 Bedrijf- Windturbine: het verharde oppervlak is groter dan 250 m², dus compensatie van water is nodig, maar hiervoor is geen waarborg opgenomen. Door het inkoopstation neemt het bebouwde oppervlak toe waardoor extra watercompensatie nodig is.
- Wabo-aanvraag (vraag 3 versus 5, 7, 8): het grote verschil in bebouwd oppervlak is erg onlogisch. Blijkbaar zijn het brutovloeroppervlak en de inhoud per windturbine aangegeven, terwijl bij vraag 5 het totaal van de vijf windturbines is opgegeven.
- Aanvraag, inrit 10: In tegenstelling tot de beantwoording van de vraag zijn wel obstakels aanwezig; er moeten watergangen worden gedempt en duikers uitgebreid.
- Voor de aanlegwerkzaamheden van de bekabeling is nog een vergunning nodig. Deze is wel aangevraagd, maar niet verleend.
- Het is niet duidelijk hoe en waar de watercompensatie plaatsvindt. Op de tekening bij de aanvraag staat weliswaar een arcering, maar de betekenis ervan is onduidelijk.

Zie thema's A4 en F6.

Indiener meent dat er geen deugdelijke grondslag ligt voor een zorgvuldige besluitvorming over de keuze voor de locatie Spui en het aantal en de opstelling van de windturbines. De diverse onderzoeken, het MER en de (ontwerp)besluiten bevatten te veel onduidelijkheden/onjuistheden om tot vaststelling van het PIP en verlening van de vergunningen te kunnen overgaan. Indiener verzoekt om het MER, de onderzoeken en ontwerpbesluiten op genoemde punten aan te passen en het besluit te heroverwegen. Uit oogpunt van zorgvuldigheid is indiener van mening dat het aangevulde MER opnieuw aan de Commissie m.e.r. ter toetsing moet worden voorgelegd.

Zie thema A5.

Z065

Indiener meent dat de provincie geen PIP hoeft op te stellen en verzoekt om de bevoegdheid over te dragen aan de gemeente Korendijk, zodat een locatie kan worden bepaald die de minste bezwaren kent, met de nadruk op de belangen voor de omwonenden. Indien wordt besloten om

de bevoegdheid niet aan de gemeente Korendijk over te dragen, dan wordt verzocht om het plan-MER opnieuw uit te voeren met als uitgangspunt het bepalen van een locatie met de minste bezwaren voor omwonenden.

Zie thema's A2 en C3.

Indiener geeft aan dat ten onrechte geen "1 op 1" vergelijking is gemaakt op alle aspecten tussen de locaties uit het MER van de gemeente en het MER van de provincie. Hierdoor ontbreekt een vergelijking van alle voor- en nadelen, zoals door de heer Weber namens de provincie Zuid-Holland was toegezegd. Indiener verzoekt om de locaties uit het twee MER-onderzoeken alsnog met elkaar te vergelijken en de resultaten te betrekken bij de integrale afwegingen.

Zie thema's C2 en C3.

Volgens indiener ligt er aan het besluit om de locatie Spui te ontwikkelen geen integrale afweging van de effecten (natuur – landschap – woonomgeving) ten grondslag van alle locaties die voldoen aan de randvoorwaarden. Omdat een Passende Beoordeling waaruit kan blijken dat deze locaties wél geschikt, ontbreekt, zijn deze locaties ten onrechte afgefallen. Indiener verzoekt om alsnog een passende beoordeling te doen en te betrekken bij de afweging.

Zie thema C3.

Indiener meent dat meermaals geen antwoord is gegeven op vragen van de Commissie m.e.r. in afwijking van de toezegging op dit punt van de provincie Zuid-Holland. Zo ontbreekt de beschrijving van autonome ontwikkelingen in het hele studiegebied van de locatiealternatieven, waardoor niet inzichtelijk is of de effecten van de locatiealternatieven zijn afgezet tegen de goede referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkelingen).

Zie thema C4.

Ook het onderzoek naar landschappelijke effecten is niet volledig omdat de zichtpunten/ foto-visualisaties vanaf Goeree Overflakkee en/of Tiengemeten ontbreken, evenals een meer regionaal perspectief op de inpassing van windturbines langs de Zuid-Hollandse Deltalandschappen, zoals ook gevraagd door de Commissie m.e.r. Indiener verzoekt om het advies alsnog helemaal te volgen, zoals toegezegd.

Zie thema C4.

De wieken van de meest westelijke turbine draaien over EHS-gebied, terwijl niet onderzocht is wat de effecten hiervan (kunnen) zijn en hoe zich dit verhoudt tot de Verordening ruimte. Verzocht wordt om dit te onderzoeken en bij de afwegingen te betrekken.

Zie thema A4

Indiener stelt dat het MER aangeeft dat de algemene criteria van de provincie (combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water) op de locatie Spui niet aanwezig zijn en vraagt om een toelichting.

Zie thema C2.

Nergens blijkt dat aandacht is geschonken aan het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard. Indiener verzoekt om dat advies bij de afwegingen te betrekken.

Zie thema C4.

Het landwaarts verschuiven van de windlocatie is niet in overeenstemming met de door de provincie eerder aangehouden uitgangspunten. Indiener verzoekt om een onderbouwing van de wijziging van de uitgangspunten m.b.t. de kaartgegevens in het MER.

Zie thema D.

In de “begroting en verantwoording 2016” van de provincie Zuid-Holland staat: “ook wordt een bijdrage geleverd aan het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen”. Indiener vindt dit niet in overeenstemming met het ontbreken van lokaal draagvlak zowel bij de gemeente Korendijk, de gemeente Nissewaard en omwonenden.

Zie thema A3.

Indiener vraagt ook mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z066

Indiener stelt dat de zorgen van omwonenden over de klachten zoals bij Heenvliet/Geervliet niet weggenomen. De windturbines komen op zodanig korte afstand van woningen en bedrijven te staan dat ze grote afbreuk doen aan het woon- en leefklimaat, door geluid, slagschaduw, gezondheidsrisico's, aantasting van het landschapsschoon, horizonvervuiling en waardevermindering van woningen en bedrijven. Indiener meent dat locatie 50 niet geschikt is voor het plaatsen van 5 windturbines in een lijnopstelling.

Zie thema's A3, F1, F2, F3, H en D.

Indiener vindt dat er, gelet op de kosten en baten van dit project, “goedkopere” locaties beschikbaar zijn, maar deze zijn onvoldoende onderzocht. Dit staat haaks op het streven van de provincie om voor een windpark te kiezen die rekening houdt met de omgeving en met een optimale opbrengst (citaat Kompas 11-03-2016 van Gedeputeerde Weber).

Zie thema's E3 en D.

Indiener stelt dat de locatie Spui de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van het gebied aantast.

Zie thema H.

Indiener vindt de onderbouwing van locatie 50 onvolledig en onzorgvuldig. De locaties zijn in het MER beoordeeld en met elkaar vergeleken op geschiktheid voor de plaatsing van windturbines met een minimaal vermogen van 15 MW en de alternatieve locaties zijn volgens indiener ten onrechte afgevalen terwijl uit een Passende Beoordeling kon blijken dat deze locaties wél geschikt zijn.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat sprake is van een onjuiste en onzorgvuldige werkwijze, die leidt tot een onvolledige afweging. Er wordt omgekeerd geredeneerd door te stellen dat het MER zich verder alleen op deze locatie richt.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat de onderzoeken die ten grondslag liggen aan het PIP vanwege de gewijzigde afmetingen van windturbines niet langer bruikbaar zijn.

Zie thema A4.

Indiener stelt dat de keuze voor de voorkeurslocatie niet begrijpelijk is en verzoekt aan te geven hoe één gedeputeerde zonder nieuwe feiten en met één brief, de status van locatie 50 in 18 dagen kan wijzigen van studielocatie naar gewenste locatie.

Zie thema A1.

Indiener stelt dat de omwonenden worden ondersteund door een professional (via de NLVOW), maar men wil niet actief betrokken worden bij het windpark omdat er totaal geen draagvlak voor is. Omwonenden willen op fatsoenlijke wijze worden gecompenseerd en waarborgen voor het behoud van het woongenot.

Zie thema E1 en E2.

Indiener verwijst naar het Energieakkoord waarin zou staan dat bij projecten groter dan 15 MW een participatieplan vereist is. Daardoor is het legitiem om dit plan ook ter inzage te leggen. Volgens indiener is het participatieplan een aanbod van de exploitant aan de omgeving en heeft het dus een openbaar karakter. Indiener verwacht van de provincie in haar taakstelling om draagvlak te vergroten dit openbaar te maken.

Zie thema E1.

Indiener vindt dat het participatieplan eenzijdig tot stand is gekomen, dat er onvoldoende rekening is gehouden met de wensen van omwonenden, dat de exploitant de omgeving onvoldoende heeft betrokken en niet voldoet aan de NWEA-gedragscode. Indiener verwijst daarbij naar een mail van de provincie waaruit hij opmaakt dat de provincie daar wel vanuit ging: "Hierbij wordt de NWEA gedragscode in acht genomen" Indiener stelt de exploitant op dit punt in gebreke en verzoekt om dit proces opnieuw te doorlopen volgens de NWEA gedragscode, maar liever volgens de gedragscode van de NLVOW. Volgens indiener gaat de provincie er ten onrechte vanuit dat afdoende rekening is gehouden met omwonenden bij het ontstaan van het participatieplan want veel vragen zijn door de provincie onbeantwoord gebleven. Indiener verzoekt de provincie om ervoor te zorgen dat het participatieplan wordt aangepast zodat het meer aansluit op de wensen van omwonenden en voldoet aan de NWEA-gedragscode.

Zie thema E1.

Indiener verzoekt om een opstelling van 4 windturbines en vraagt om deze keuze nader te onderbouwen, inclusief het aspect energieopbrengst in relatie tot geluid en of er wellicht een grotere afstand tot Nieuw-Beijerland mogelijk is. Dit omdat de Enercon E126 EP4 nu wordt getest op het ECN-testcentrum en deze turbine (met een max. bronsterkte van 105 dB(A)) mogelijk eind 2016 voor de Nederlandse markt beschikbaar komt. Indiener verzoekt hierbij om de volgende overwegingen in het PIP op te nemen: de vaak lagere bronsterkte en gunstiger piekbelasting, een gewijzigde opstelling zodat de afstand tot Nieuw-Beijerland wordt vergroot, de tragere draaisnelheid en het rustiger beeld en omdat het hoogteverschil tussen een turbine van 110 m en een van 136 m voor het menselijk oog niet/moeilijk waarneembaar is.

Zie thema D.

Indiener meent dat de afstand tot gevoelige objecten van 400 m op deze locatie niet voldoende is omdat het voldoen aan de wettelijke geluidsnormen niet hetzelfde is als een goede ruimtelijke ordening. Een goed woon- en leefklimaat is immers niet gewaarborgd omdat de normstelling in artikel 3.14a Activiteitenbesluit deels een jaargemiddelde is en er dus wel hinder kan ontstaan. Volgens indiener worden in andere gebieden en provincies verschillende afstanden en maximale tiphoogtes gehanteerd, zoals in de gemeente Binnenmaas. Indiener meent dat ingevolge het gelijkheidsbeginsel bewoners van Korendijk niet slechter mogen worden behandeld. Indiener verzoekt de provincie om een maatwerkvoorschrift op te nemen met een afstandsnorm van 500 meter die voldoet aan het vereiste van een goede ruimtelijke ordening uit artikel 4.1 Wro.

Zie thema F1.

In het MER wordt geen aandacht besteed aan laagfrequent geluid en trillingen, terwijl de Commissie m.e.r. hier in haar advies nadrukkelijk aandacht aan besteedt.

Zie thema F1.

Indiener meent dat de norm van 47 dB(A) Lden de omwonenden onvoldoende beschermt tegen de geluidhinder en haalt daarbij de RIVM als bron aan. Hij maakt bezwaar tegen de toepassing van de 47 dB Lden-norm op windturbines, omdat naleving ervan niet is gewaarborgd en haalt opmerkingen aan van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) inzake het windpark Noordoostpolder.

Zie thema's F1 en F5.

Indiener meent dat de Lden-norm vanuit oogpunt van handhaving problematisch is, omdat omwonenden niet zelf kunnen bepalen of er sprake is van een overschrijding en afhankelijk zijn van het bevoegd gezag voor het doen van onderzoek naar naleving van de geluidsnorm en die is daarbij afhankelijk van de door fabrikant en exploitant aangedragen gegevens.

Zie thema F5.

Indiener stelt dat de 47 dB Lden-norm een algemeen verbindend voorschrift is, waardoor de geluidsbelasting feitelijk geen deel uitmaakt van de afweging rond het al dan niet toestaan van windturbines. Hierdoor wordt het onderwerp geluidhinder aan de belangenafweging onttrokken en kunnen omwonenden niet participeren in de besluitvorming over het belangrijkste milieueffect van turbines. Dit is in strijd met het recht op 'werkelijke inspraak' uit artikel 6 van het Verdrag van Aarhus en artikel 2 van de richtlijn 2003/35/EG. Indiener vraagt zich af of ook de toepassing van een norm waarvan de naleving voor omwonenden oncontroleerbaar, al niet in strijd is met het Verdrag van Aarhus. Ook het recht op een transparante informatievoorziening (artikel 4 en 5 Verdrag) en het recht op toegang tot de rechter (in artikel 9, lid 2) komen bij toepassing van de 47 dB Lden-norm in het geding. Indiener verwijst hierbij naar de brief van het Raadsledeninitiatief Lokale Autonomie van 25 februari 2015 aan Minister Schultz.

Zie thema A1.

Indiener verzoekt de provincie aan te geven hoe zij de geluidnorm gaat handhaven en te onderbouwen of toetsing van de rekenmethode voldoende bescherming biedt aan omwonenden en of dit conform het Verdrag van Aarhus geschiedt.

Zie thema F5 en A1.

Volgens indiener gelden de gemaakte opmerkingen over geluidbelasting ook voor het aspect slagschaduw. Er moet worden onderbouwd of vanuit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening de hoeveelheid slagschaduw aanvaardbaar is. Daarbij is voor indiener niet duidelijk of in de 5:40 slagschaduwcontour ook dagen zijn meegerekend met minder dan 20 minuten slagschaduw. Als dat niet zo is, dan treedt in werkelijkheid meer slagschaduw op. Ook de wettekst is op dit punt niet duidelijk. Indiener stelt dat voor een zorgvuldige afweging volledig duidelijk moet zijn hoe de berekening is uitgevoerd en vraagt hoe het bevoegd gezag de stilstandsregeling gaat handhaven.

Zie thema's F2 en F5.

Indiener stelt dat de Provincie op blz. 78 van het Programma Ruimte (de realisatiestrategie) heeft opgenomen dat de provincie streeft naar een maximale invulling van de vastgestelde locaties. Indiener leidt hieruit af dat het dus niet om maatwerk gaat, zoals afgesproken in het Energieakkoord, maar om op papier invulling te geven aan het aantal MW. Indiener verwijst naar de notulen van de klankbordgroep van 8 december 2015, waar over het aantal MW is gesproken, in relatie tot de invulling van het windpark. Indiener constateert dat de notulen haaks staan op het PIP en dat de provincie de klankbordgroep hierover niet volledig heeft geïnformeerd.

Zie thema's D en E1

Indiener meent dat, gelet op de technische vooruitgang, er meer tegemoet gekomen kan worden aan de wensen van omwonenden en meer maatwerk geleverd kan worden, zoals gesteld in het

Energieakkoord en de NWEA-gedragcode. Indiener verzoekt om uit te gaan van circa 15 MW zoals in de NRD is opgenomen (dus met marge naar boven en beneden). Volgens indiener zou niet het aantal MW, maar de elektriciteitsproductie leidend moeten zijn voor de locatiekeuze, zodat de technische vooruitgang in het voordeel is van omwonenden door minder overlast.
Zie thema D.

Indiener vraagt hoe het kan dat in de drie MER-rapportages die voor de locatie Spui in de afgelopen jaren zijn opgesteld, de berekende elektriciteitsproductie met 38% is gestegen.
Zie thema E3.

Indiener vindt dat in de beschrijving van de milieueffecten van windturbines in het MER een vertekend beeld wordt gegeven door ook fabrikanten op te nemen die het minst doen aan geluidsreductie, terwijl de exploitant heeft toegezegd om een turbintype te kiezen met een zo laag mogelijke bronsterkte. Indiener verzoekt om in het MER een onderzoek op te nemen naar alle type windturbines binnen de onderzoeksmarges, maar met name de Enercon E126 EP4 met een zeer lage bronsterkte van 105 dB(A). Daardoor zijn ook minder mitigerende maatregelen nodig en dat had tot andere resultaten geleid.
Zie thema's D en F1.

Indiener stelt dat de voorkeurslocatie te kostbaar is door de onbekende prijs van de windturbines en de dure bekabeling. Dit sluit niet aan bij provinciale uitgangspunten: een locatie die rekening houdt met de omgeving en een optimale opbrengst. In verband met het kabeltracé van 11 km onder het Spui door naar Geervliet verzoekt indiener om de keuze voor deze locatie nogmaals uit te leggen omdat er andere aanbieders zijn, zoals Eneco die een windpark wil ontwikkelen aan de zuidrand, waar de windopbrengst hoger is en de aanleg- en aansluitkosten vele malen lager.
Zie thema C3.

Volgens indiener moet de geluidhinder van de turbines in het MER worden vergeleken met de bestaande referentiesituatie. Als die vergelijking ontbreekt, blijft ongewis wat de turbines betekenen voor het woon- en leefklimaat ter plaatse en is een adequate afweging van alle betrokken belangen niet goed mogelijk. Indiener verzoekt om in het MER ook een achtergrondgeluidsonderzoek op te nemen.
Zie thema F1.

Indiener stelt dat het windpark is verschoven om een opstelling van 5 windturbines in rechte lijn inpasbaar te maken. Daardoor draait windturbine 1 boven gebied dat is in de Verordening ruimte aangewezen als EHS. Indiener verzoekt de provincie te onderzoeken wat de effecten hiervan zijn en hoe zich dat verhoudt tot de Verordening Ruimte.
Zie thema A4.

Volgens indiener staat in artikel 2.3.3 van de Verordening Ruimte 2014 dat slechts één bedrijfswoning is toegestaan, voor zover dat noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering. Indiener vindt het aanmerken van de woning aan Spuiweg 3 te Piershil als 2e molenaarswoning een schijnconstructie om de regels voor geluid en slagschaduw te ontduiken zonder dat het nut en de noodzaak worden onderbouwd. Indiener verzoekt om de noodzaak van deze 2e molenaarswoning te onderbouwen of deze te verbieden en de woning Spuiweg 3 in het MER en PIP te beschouwen als een gevoelig object.
Zie thema's F1 en F2.

Indiener verzoekt de provincie om aan te geven in hoeverre de uitspraak van de Raad van State in zaaknummer 201400843/1/R3 Prinsenbeek m.b.t. het ruimtelijk vastleggen van mitigerende geluidmaatregelen, consequenties heeft voor de locatie 50.

Zie thema F1.

Indiener verzoekt om in de omgevingsvergunning op te nemen dat de exploitant uiterlijk in mei 2017 het type windturbine heeft gekozen, zodat de omwonenden duidelijkheid krijgen over welke overlast zij qua slagschaduw en geluidsbelasting kunnen verwachten. Indiener vindt dit nodig om tijdig met omwonenden te kunnen overleggen over maatwerkvoorschriften en de vastlegging van vergoedingen in het participatieplan. Tevens verzoekt indiener om een maximale bronsterkte van de turbine vast te stellen van 105 dB(A).

Zie thema D.

Indiener vindt het onduidelijk in hoeverre in het MER rekening is gehouden met eventuele nieuwe windturbine locaties in de omgeving en mist een toelichting hierop. Ter voorkoming dat de provincie of gemeenten in nabijheid van locatie 50 in de toekomst een nieuw windpark zal ontwikkelen, verzoekt indiener om een bepaling op te nemen dat in een straal van 5 km om locatie 50 geen andere windparken vergund worden.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat de (witte en rode) obstakelverlichting van de windturbines niet in het MER is beoordeeld omdat het type windturbine nog onbekend is en er nog geen verlichtingsplan is. Ter beperking van de hinder bij omwonenden verzoekt hij om een maatwerkvoorschrift op te nemen die de exploitant verplicht om onder de obstakelverlichting afscherpende schalen aan te brengen en de toepassing van het best geteste type verlichting.

Zie thema F4.

Indiener stelt dat ten onrechte geen rekening is gehouden met een gevoelig object aan de Oudendijk dat binnen de werpafstandcontour van 444 m van turbine 5 valt. Verzocht wordt om turbine 5 zodanig te plaatsen dat gevoelige objecten buiten deze contouren vallen.

Zie thema F4.

Indiener constateert dat in de omgevingsvergunning een afbraakregeling ontbreekt en verzoekt om een garantstelling van de exploitant om bij beëindiging van het bedrijf de turbines direct te verwijderen en om hiervoor een juridische verplichting op te nemen in de omgevingsvergunning.

Zie thema B3

Indiener stelt dat het nut en de noodzaak van het project niet kan worden aangetoond vanwege het ontbreken van een kosten-batenanalyse. Indiener verzoekt de provincie om een financiële analyse met een gedegen onderbouwing van de netto energieopbrengst.

Zie thema E3.

Indiener stelt dat de provinciale reactie op de vooroverlegreacties van de gemeenten Korendijk en Nissewaard ten onrechte de suggestie wekken dat de provincie, burgers, belangengroepen en de gemeenten actief heeft betrokken in een informeel participatieproces. Indiener meent dat de provincie zich niet actief heeft ingezet voor het participatieplan en heeft verzuimd om te melden dat de kosten van de procesbegeleiding worden doorbelast aan de exploitant waardoor deze deskundigen feitelijk in dienst van de exploitant zijn.

Zie thema E1 en A4.

Indiener stelt dat het onmogelijk is om het proces tussen provincie en gemeente en het waarom van een PIP, te doorgronden en spreekt de hoop uit dat de Raad van State dit zorgvuldig onderzoekt. Volgens indiener voelen de omwonenden zich gepasseerd door de starre houding van beide overheden. Dit draagt niet bij aan het creëren van draagvlak, wat nu in het Energieakkoord juist wel wordt beoogd. Indiener stelt dat de provincie zich niet houdt aan de

standpunten uit de Structuurvisie Windenergie op land, waarin naar het Energieakkoord wordt verwezen en verzoekt de provincie nogmaals om een gedegen draagvlakonderzoek te doen met nadruk op een betere verdeling van lusten en lasten.

Zie thema A3.

Indiener maakt bezwaar tegen de stelling dat het huidige participatieaanbod zal leiden tot een toename van het lokale draagvlak. Indiener vindt de huidige opzet van obligatieregeling niet bespreekbaar omdat de exploitant zelf belangen heeft in deze regeling. Hiermee wordt dan ook niet voldaan aan het verbreden van draagvlak en het leveren van maatwerk, conform de NWEA-gedragscode. Indiener verzoekt de provincie om samen met de exploitant te kijken naar andere risicomijdende producten die aansluiten bij de wensen van omwonenden.

Zie thema E1

Indiener maakt bezwaar tegen de wijze waarop het participatieplan tot stand is gekomen en dat het zonder consensus is toegevoegd aan de anterieure overeenkomst. Indiener vraagt de provincie om toe te lichten waarom zij meent dat in het participatieplan en door het toekennen van een deskundige, afdoende rekening is gehouden met de wensen van de CPG en de overige omwonenden.

Zie thema E1.

Ondanks dat de exploitant al sinds 1998 bezig is met de realisatie van windpark Spui, heeft deze al die tijd geen inspanning verricht om het draagvlak voor zijn plannen te vergroten. Indiener concludeert dat zowel exploitant als provincie te weinig invulling hebben gegeven aan vergroting van het draagvlak, overeenkomstig de Structuurvisie Wind op land en het Energieakkoord 2013. Indiener verzoekt de provincie om samen met de exploitant te onderzoeken hoe zij het draagvlak alsnog kunnen vergroten, met inachtneming van de NWEA-gedragscode.

Zie thema A3.

Indiener merkt op dat in de klankbordgroep is verzocht om een 3D-model van het windpark Spui. Dit is eveneens een aanbeveling van de Commissie m.e.r. Indiener verzoekt om alsnog een 3D-presentatie te laten maken zodat omwonenden relevante informatie over de geluidsbelasting vanwege het windpark kunnen ervaren.

Zie thema's F1 en C4.

Indiener stelt dat de exploitant op basis van de burenregeling maatregelen zal treffen ter voorkoming van storingen in de ontvangst van (digitale) communicatieapparatuur en satellietshotels en verzoekt dit vooraf te onderzoeken zodat maatregelen kunnen worden genomen ter voorkoming van storingen op ontvangstapparatuur. Dit geldt ook voor de verminderde opbrengst van zonnepanelen in verband met de slagschaduw.

Zie thema's F4, F6 en E1.

Indiener verzoekt om bij de oprichting van het omgevingsfonds ook een geschillencommissie op te richten, die in geval van een geschil tussen exploitant en een omwonende, uitspraak kan doen of de klacht kan doorverwijzen naar het Arbitrage instituut Rotterdam.

Zie thema E1.

Indiener verzoekt om in het participatieplan op te nemen dat ook na 15 jaar er een vergoeding in het gebiedsfonds worden gestort conform te NWEA gedragscode.

Zie thema E1.

Indiener vraagt zich af of de vergoeding voor het gebiedsfonds wel conform de NWEA gedragscode is. In totaliteit lijkt het huidige aanbod uitzonderlijk hoog, maar doordat de omvang

niet wettelijk verplicht is, wordt niet onderkend dat het inrichtingsbudget en het calamiteitenfonds ten koste gaan van het geld dat voor omwonenden beschikbaar is. Indiener verzoekt de provincie om opnieuw met de exploitant in gesprek te gaan, om een participatieplan op te stellen conform de NWEA-gedragscode, dat rekening houdt met maatwerk en aan de wensen van de omwonenden.

Zie thema E1.

Indiener vreest dat door het windpark de onroerende zaken in waarde zullen verminderen, terwijl dit in de besluitvorming volledig wordt genegeerd. Indiener verzoekt om bij dit project de planschaderegeling Coevorden van de NLVOW op te nemen in het participatieplan.

Zie thema's E1 en E2.

Indiener heeft geen behoefte aan een inrichtingsplan voor een gebied dat onherstelbaar wordt beschadigd door het windpark en dat naar zijn mening wordt bekostigd met gelden uit het gebiedsfonds. Het inrichtingsbudget is onevenredig hoog en voldoet niet aan de NWEA-gedragscode. Indiener verzoekt de provincie om UPG gelden ter beschikking te stellen waarbij meer naar de behoefte van de omwonenden wordt gekeken en niet eenzijdig naar de belangen van natuur- en milieuorganisaties.

Zie thema E1

Indiener stelt dat in het MER de PARK verkeerd wordt aangehaald en dat ten onrechte niet wordt ingegaan op het advies van de Commissie m.e.r. ten aanzien van een meer regionaal perspectief op de inpassing van windturbines langs de Zuid-Hollandse Deltalandschappen.

Zie thema C4.

Volgens indiener is de enige plek in Korendijk waar nog langere lijnopstellingen mogelijk zijn de locatie Hitsertsekade in aansluiting op locatie Lange Dijk in de gemeente Cromstrijen. Uit een quickscan van Eneco blijkt dat dit mogelijk is. Hiermee kan de gemeente Korendijk voldoen aan de wens van de provincie om 15 MW windenergie te realiseren, passend binnen de doelstelling van de Hoeksche Waard van 20% duurzame energie in 2020. Daarom verzoekt indiener om naar deze locatie een nieuw onderzoek te doen.

Zie thema C3.

De ruimtelijke ontwikkelingsrechten waarin het PIP voorziet, vormen een schaars goed, waarbij alle gegadigden in beginsel een gelijke kans op de verwerving moet worden geboden. Ondanks dat de rechtspraak daartoe dwingt, zijn andere potentiële gegadigden, waaronder indieners van alternatieve plannen, bij deze planontwikkeling genegeerd en dat is volgens indiener in strijd met het gelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Zie thema A5.

Indiener constateert dat de rapporten en onderzoeken inzake het onderwerp natuur gedateerd zijn en vraagt zich af in hoeverre deze nog representatief zijn voor windturbines met een tiphoogte tot 208 meter.

Zie thema A4.

Indiener verzoekt een vergunning te verlenen voor maximaal 15 jaar omdat de energietransitie niet eeuwig duurt en het streven naar een optimale energiemix. Verwezen wordt naar uitspraken van statenlid Breitbarth (namens gedep. Weber) van 16 maart 2016 en van Minister Kamp.

Zie thema B2.

Indiener meent dat de wettelijke normen voor geluid en slagschaduw omwonenden onvoldoende beschermen, terwijl de naleving niet controleerbaar is en dat de aantasting van het woon- en

leefklimaat zal leiden tot een waardevermindering van onroerende zaken. In verband daarmee verzoekt indiener om de ontwerpbesluiten niet vast te stellen en meent hij dat het aangevulde MER uit oogpunt van zorgvuldigheid opnieuw aan de Commissie m.e.r. moet worden voorgelegd.
Zie thema's F1, A5 en E2.

Z067

Indiener meent dat deze bouwwerken misstaan in de Hoekse Waard en dat ze vanuit economisch oogpunt niet wenselijk zijn vanwege de zware subsidiëring.

Zie thema's A3 en B3

Indiener stelt dat als alternatief gekeken moet worden naar het opwekken van energie uit de (sterke) stroming van het Spui. Hiermee kan zonder enige overlast een vergelijkbare hoeveelheid energie worden opgewerkt.

Zie thema B3.

Verder is bekend dat windmolens schadelijk zijn voor de gezondheid in verband met geluidsoverlast en slagschaduw.

Zie thema F3.

De woningen in de buurt van de windmolens zullen in waarde verminderen. Indiener behoudt zich daarom alle rechten voor met betrekking tot gezondheidsrisico's en materiele schade.

Zie thema E2.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en verzoekt om mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5

Z068

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z067.

Z069

Indiener geeft aan dat zij belanghebbende is omdat haar woning op circa 550 m vanaf de eerste windturbine staat. Indiener stelt dat de gemeente Korendijk bereid is om mee te werken aan de realisatie van 15 MW windenergie op haar grond, maar dat zij het niet eens is met de gekozen locatie en de gevolgen op het gebied van slagschaduw en geluid.

Zie thema A2.

Indiener stelt dat er geen draagvlak is voor de gekozen locatie en dat de initiatiefnemer nooit contact heeft gezocht met omwonenden om steun te verwerven. Daarom verzoekt indiener om de beslissingsbevoegdheid voor het windpark over te dragen aan de gemeente, zodat een locatie kan worden gevonden die voor omwonenden de minste bezwaren oplevert, of anders het plan-MER opnieuw uit voeren en de locatie met de minste overlast voor omwonenden te kiezen.

Zie thema's A2, A3 en C3.

Er wordt nu slechts een initiatiefnemer de kans gegeven om een windpark te ontwikkelen terwijl andere partijen ook belangstelling hebben voor de realisatie van een windpark in de gemeente Korendijk. Zo is de door Eneco voorgestelde locatie nooit meegenomen in de overwegingen. Indiener meent dat dat is omdat de provincie haast wil maken, terwijl aan de zuidrand al voorzieningen zijn getroffen voor uitbreiding van het bestaande windpark.

Zie thema C3.

Indiener meent dat de aanleg van locatie 50 veel overlast zal geven en veel geld zal kosten omdat totaal geen voorzieningen aanwezig zijn. Indiener vraagt zich af of de aanvoerwegen wel geschikt en welke schade woningen en wegen, en/of dijken zullen oplopen door het zware transport. Ook moet onder het Spui door een aansluiting worden gemaakt op het netwerk. Al deze kosten komen uiteindelijk voor rekening van de belastingbetaler.

Zie thema E3.

De initiatiefnemer heeft een plan laten maken om het gebied rondom de turbines voor een bedrag van 100.000 groener in te richten, dat door de provincie wordt verdubbeld. Indiener is het daar niet mee eens omdat hiermee alleen land van de initiatiefnemer wordt opgeknapt, terwijl er voor de overlast van de omwonenden slechts 50.000 euro beschikbaar is. Indiener vindt die verhouding niet kloppen.

Zie thema E1.

Indiener meent dat de waarde van haar woning behoorlijk zal dalen. Daarbij maakt zij zich ernstig zorgen over geluidsoverlast en slagschaduw omdat zij en haar kinderen erg gevoelig zijn voor geluid en licht en daardoor de kans groot is dat zij behoorlijke hinder zullen ervaren.

Zie thema E2

Als geboren Nieuw-Beijerlandse vindt indiener het erg jammer dat het aanzicht van het dorp wordt aangetast, terwijl mensen zoveel jaren hebben geïnvesteerd in de ontwikkeling en het onderhoud van de molen en de gorzen waar allerlei dieren voorkomen. Het zou erg zonde zijn als deze niet meer zouden komen. Ook het plan Swaneblake komt op de tocht te staan omdat de kans klein is dat mensen willen recreëren of zorg willen afnemen nabij een windturbinepark.

Zie thema's G en D

Indiener meent dat de locatie 50 niet voldoet aan de algemene criteria van de provincie, namelijk combinatie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water en vraagt de provincie om dit nader te onderbouwen.

Zie thema C2.

Tot slot onderschrijft indiener de zienswijze van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z070

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z071

Indieners zijn direct omwonenden van het windpark en maken zich grote zorgen over de gevolgen ervan voor de gezondheid van de inwoners. In verband hiermee verzoeken zij om een nulmeting te laten uitvoeren naar gezondheid door een onafhankelijke instantie.

Zie thema F3.

Indieners vinden dat de provincie de gemeente Nissewaard en Korendijk ten onrechte buiten spel heeft gezet, ondanks dat de gemeente Korendijk bereid is om mee te werken aan windturbines op een andere locatie en vraagt om een toelichting op dit punt.

Zie thema A2.

Indieners willen inzicht in het effect van het bos op de uitkomsten van het geluidonderzoek omdat het bos geluidgevoelig is. Ook wordt gevraagd of het eerlijk is dat er moet worden voldaan aan een gemiddelde geluidnorm, zodat overschrijdingen mogen worden gecompenseerd met windstille dagen. In verband hiermee verzoeken indieners om een geluidsmeting door een onafhankelijke instantie naar de geluidseffecten van het bos en aan te geven wie de naleving van de geluidsvoorschriften gaat handhaven.

Zie thema's F1 en F5.

Omwonenden dienen ruimhartig te worden gecompenseerd. Indieners verstaan daaronder uitkoop tegen een marktconforme prijs en een ruime verhuisvergoeding. In de vergunning moet als voorwaarde worden opgenomen dat de direct-omwonenden gecompenseerd moeten worden voor de waardevermindering van hun woning en eventuele aanpassingen in verband met de komende geluidsoverlast.

Zie thema's E1 en E2.

Indieners hebben hun huis in 2001 gekocht en destijds het gemeentelijke bestemmingsplan geraadpleegd. Daarin wordt niet gesproken over windturbines. Ook de initiatiefnemer heeft destijds geen mededelingen gedaan. Ook over het natuurcompensatieplan is geen overleg met omwonenden geweest en indieners zijn het niet eens met de recreatiemogelijkheden in dat plan omdat omwonenden naast de hinder en het uitzicht op de turbines, ook nog overlast van recreanten zullen krijgen. Indieners verzoeken de provincie om aan te geven waarom de communicatie richting omwonenden zo slordig en onzorgvuldig verloopt.

Zie thema's A2 en E1.

Indieners vragen of andere locaties daadwerkelijk zijn overwogen. Zij vinden locaties in of nabij Natura2000-gebieden geschikter, omdat dit plan zorgt voor enorme horizonvervuiling en er van het open Nationaal Landschap Hoeksche Waard niets overblijft en omdat het niet voldoet aan een van de belangrijkste voorwaarden, namelijk draagvlak bij de direct-omwonenden.

Zie thema's C3 en A3.

De windturbines komen nu zo ver van het water af te staan dat dat afwijkt van de overige windturbines in de Hoeksche Waard (Mariapolder/Haringvliet). Bovendien komt de ligging niet overeen met de eerdere plannen.

Zie thema D.

Indieners vragen waarom er in Europa verschillende richtlijnen worden gehanteerd voor de afstanden tot windturbines. In Frankrijk en Duitsland worden ruimere afstanden gehanteerd, zelfs op Goeree-Overflakkee is de minimale afstand 900 m, terwijl het hier uitkomt op nog geen 500 m. Verzocht wordt om een nadere uitleg hierover, mede in relatie tot het gelijkheidsbeginsel. Maken de toekomstige windturbines minder geluid of zijn er geen vaste Europese richtlijnen en kan elk land eigen regels stellen voor geluid en afstanden?

Zie thema F1.

Indieners vragen zich af waarom er twee beheerderswoningen nodig zijn en hoe de provincie denkt om te gaan met de hoge geluidsbelasting op de woning Spuiweg 3 vanwege de drie windturbines binnen een straal van 350 meter.

Zie thema F1.

Samenvattend menen indieners dat het plan voor windturbines op locatie 50 om de hiervoor genoemde redenen moet worden gestopt. Burgers worden totaal niet serieus genomen, terwijl bekend is dat de kosten hoger zullen zijn dan de opbrengst en de initiatiefnemer alleen maar

subsidie wil innen, terwijl in de Grondwet is opgenomen dat de overheid maatregelen treft ter bevordering van de volksgezondheid.

Zie thema's A1, E3 en F3.

Tot slot onderschrijven indieners de zienswijze van de Compensatie Plan Groep en van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z066 en Z104.

Z072

Indiener meent schade te zullen ondervinden van de plaatsing van de windturbines omdat kopers worden afgeschrikt door de windturbines.

Zie thema E2.

Indiener stelt dat het plaatsen van de windmolens leidt tot afbreuk aan het landschap.

Zie thema H.

Indiener stelt dat de voorkeurslocatie de slechtste plaats is voor plaatsing van de turbines terwijl er alternatieve locaties mogelijk zijn.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat de infrastructuur op de voorkeurslocatie ontbreekt en het zware bouwverkeer zal de omgeving mogelijk beschadigen.

Zie thema I.

Indiener stelt dat windenergie niet duurzaam is en dat betere alternatieven mogelijk zijn, zoals het plaatsen van zonnepanelen.

Zie thema B3.

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z073

Indiener onderschrijft de zienswijze van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z074

Indiener onderschrijft de zienswijze van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z075

Indiener onderschrijft de zienswijze van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z076

Indiener onderschrijft de zienswijze van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en verzoekt nadrukkelijk om als partij te worden vermeld in de namens de Stichting op te stellen zienswijze.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z077

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop stelt indiener dat de realisatie van de windturbines zal leiden tot een sterke toename van geluidsbelasting, slagschaduw, waarbij indiener stelt dat de wettelijke geluidsnormen de omwonenden onvoldoende beschermen. Tevens stelt indiener dat de plaatsing van de windturbines leidt tot waardevermindering van de woningen.

Zie thema's F1, F2 en E2.

Z078

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop stelt indiener dat de realisatie van de windturbines zal leiden tot een sterke toename van geluidsbelasting, slagschaduw, waarbij indiener stelt dat de wettelijke geluidsnormen de omwonenden onvoldoende beschermen. Tevens stelt indiener dat de plaatsing van de windturbines leidt tot waardevermindering van de woningen.

Zie thema's F1, F2 en E2.

Z079

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop stelt indiener dat de realisatie van de windturbines zal leiden tot een sterke toename van geluidsbelasting, slagschaduw, waarbij indiener stelt dat de wettelijke geluidsnormen de omwonenden onvoldoende beschermen. Tevens stelt indiener dat de plaatsing van de windturbines leidt tot waardevermindering van de woningen.

Zie thema's F1, F2 en E2.

Z080

Indiener vraagt hoe de dagelijkse veerdienst zich verhoudt tot het plaatsen van windturbines. Indiener vraagt of de schippers van de veerdienst last krijgen van slagschaduw.

Zie thema's F2 en F4

Indiener meent dat kleinere plezierjachten grote hinder zullen ondervinden van turbulentie door de windturbines. Ook de uitval van scheepsnavigatieapparatuur is niet ondenkbaar. Indiener stelt dat de stroomsnelheid in het Spui recent is verhoogd. Hiermee is eerder geen rekening gehouden omdat dat nog niet in de metingen was verwerkt.

Zie thema F4.

Indiener vraagt of de provincie voorbereid is op de mogelijke schade die de realisatie van het windpark met zich meebrengt en verzoekt inzicht in de schadevergoedingsreserveringen.

Zie thema E2.

Indiener stelt dat in Duitsland aan wetgeving wordt gewerkt voor het plaatsen van windturbines in de nabijheid van veerdiensten en verzoekt deze (toekomstige) regelgeving toe te passen bij de realisatie van het windpark.

Zie thema F4.

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z081

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z067.

Z082

Indiener stelt dat de plaatsing van de windturbines leidt tot verminderd uitzicht, woongenot en mogelijke gezondheidsschade.

Zie thema's H en F3.

Volgens indiener moeten de windturbines geplaatst worden op plekken waar de horizon al vervuild is.

Zie thema C3.

Indiener vindt dat de provincie achteloos voorbij gaat aan de bezwaren uit de gemeenschap, en dat zonnepanelen een betere keuze zou zijn.

Zie thema's A3, E1 en B3

Z083

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z084

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z085

Indiener onderschrijft de zienswijze van de CPG, de Stichting tegen Windturbines aan het Spui en de gemeenten Korendijk en Nissewaard en verzoekt deze als ingelast te beschouwen.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z066, Z104, Z064 en Z063.

Indiener meent de geluidsbelasting van de turbines een bedreiging vormt voor de gezondheid. Dit is volgens indiener reeds aangetoond. De huizen worden door de windturbines onverkoopbaar.

Zie thema's F1, F3 en E2

Indiener stelt dat de benodigde technische infrastructuur voor de windturbines ontbreekt en daarom is het onduidelijk waarom de provincie de huidige locatie verkiest. De locatie vereist namelijk dat een kabel onder het Spui moet worden aangelegd. Alternatieve locaties, zoals de locatie van Eneco, zijn minder kostbaar en daarom verzoekt indiener om de door Eneco voorgestelde locatie te betrekken in de besluitvorming.

Zie thema's E3 en C3

Indiener stelt dat op basis van het gelijkheidsbeginsel de windturbines op grotere afstand van de bebouwing moet worden geplaatst, gezien het feit dat dit op andere locaties wel is gebeurd
Zie thema F1.

Indiener stelt dat in de brede MER wordt gesteld dat de gekozen locatie de meeste inwoners treft. Tevens stelt indiener dat vanwege synesthesie ernstige geluidhinder wordt verwacht. Indiener stelt dat de geluidsbelasting ook moet worden gemeten via geofoon/ vibro-akoestische metingen
Zie thema's C3 en F1.

Indiener stelt dat windturbines meer kosten dan opleveren.
Zie thema B3

Voor het overige deel is de zienswijze gelijk aan zienswijze Z042.
Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z086

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z087

Indiener stelt dat volgende aspecten van belang zijn: landschappelijke inpassing, flora en fauna, geluidhinder, lichtverontreiniging, slagschaduw, gezondheidsrisico's. Tevens verwacht indiener een waardedaling van 20.000 euro.
Zie thema's H, G, F1, F2, F3 en E2.

Z088

Indiener stelt dat windturbines niet thuishoren in het landschap van de Hoeksche Waard en dat plaatsing langs de A29 een logischer keuze zou zijn.
Zie thema's C3 en H.

Indiener meent dat het participatieplan deel zou moeten uitmaken van de ter inzage gelegde stukken en vindt de termijn van 15 jaar voor het omgevings- of gebiedsfonds te kort. Deze zou gelijk moeten lopen met de periode dat de windturbines er daadwerkelijk staan. Ook meent indiener dat het fonds niet alleen gebruikt moet worden voor natuurontwikkeling, maar ook meer tegemoet moet komen aan de wensen van de dorpsbewoners.
Zie thema E1.

Indiener meent dat het aantal windturbines in verband met de geluidsbelasting en de afstand tot het dorp moet worden teruggebracht tot 4.
Zie thema D.

Indiener stelt dat de plaatsing van de windturbines leidt tot gezondheidsrisico's, geluidsbelasting en slagschaduw. Indiener stelt dat vooral slagschaduw problematisch vanwege het verlenen van mantelzorg. Om dit te voorkomen verzoekt indiener om compensatie voor het aanbrengen van zonnewering die de slagschaduwhinder zal verminderen.
Zie thema's F3 en E1

Indiener stelt zich zorgen te maken over de waarde van de woning.

Zie thema E2.

Tot slot onderschrijven indieners de zienswijzen van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en van de Dorpsvereniging Filopopers.

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z104 en Z066.

Z089

Indiener stelt dat door de plaatsing van de windturbines de druk op het gebied te groot wordt waardoor de leefbaarheid en het landschap in het geding komt.

Zie thema's F1, F2, F3, F4 en H.

Indiener stelt dat de geluidsbelasting van de turbines nadelig is voor kinderen en dieren en leidt tot slagschaduw en verstoring van de omgeving. Dit zal tevens leiden tot waardedaling van de woning.

Zie thema's F1, F2, F6 en E2.

Indiener stelt dat zonnecollectoren en -panelen betere alternatieven zijn voor energiewinning omdat deze de leefbaarheid van het gebied niet onder druk zetten.

Zie thema B3.

Indiener vraagt om mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z090

Indiener vreest gezondheids- en welzijnsklachten en waardedaling van zijn huis.

Zie thema's F3 en E2

Z091

Volgens indiener moet de bevoegdheid voor het project worden neergelegd bij de gemeente Korendijk en als de bevoegdheid niet wordt overgedragen dan verzoekt indiener om opnieuw een planMER op te stellen en ook de voorkeurslocatie van Eneco bij de besluitvorming te betrekken
Zie thema's A2 en C3.

Indiener meent dat geen integrale afweging is gemaakt voor de effecten van het project op de natuur, het landschap en de leefomgeving. Tevens stelt indiener dat andere locaties ten onrechte zijn afgevallen en dat deze conclusie in tegenspraak is met het MER en PIP, waarin gesteld wordt dat de locaties op basis van een passende beoordeling mogelijk wel geschikt zijn.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat de geluidscontouren onjuist zijn toegepast. De 42 dB Lden contouren afstand tussen turbines en woningen moet worden gehanteerd. Ook vraagt indiener rekening te houden met de stapeling van geluid en de windrichting.

Zie thema F1.

Indiener vreest een verminderd rendement van zijn zonnepanelen vanwege het optreden van slagschaduw.

Zie thema E2.

Indiener stelt overlast te zullen ondervinden in verband met uitzichtschade, geluidhinder, slagschaduw, de gezondheid en wil weten hoe de schadevergoeding is geregeld. Wat betreft de schadevergoeding stelt indiener dat de anterieure overeenkomst hierover niets regelt en dat voor de berekening van de waardedaling een taxatie vereist is. In verband met een goede ruimtelijke ordening moet de omvang van de waardedaling in de afweging worden meegenomen. Zolang dit inzicht ontbreekt, kan volgens indiener geen sprake zijn van draagvlak voor het project.

Zie thema E2

Z092

Indiener stelt dat de provincie verantwoordelijk is voor de schade aan de gezondheid, omgeving en de gebouwen (nu en in de toekomst), terwijl er alternatieve locaties aanwezig zijn.

Zie thema's E2 en C3.

Indiener stelt dat de voorgestelde locatie nu een rustgebied is, dat door de turbines verloren zal gaan.

Zie thema's F1 en D

Indiener stelt dat het provinciale beleid voor de locatie waar de windturbines moeten worden geplaatst in het verleden juist gericht was op het behoud van het unieke open karakter. Dat gaat nu verloren en daarom is de keuze niet te rijmen met het eerdere beleid.

Zie thema's A1 en H.

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z093

Indiener meent onvoldoende betrokken te zijn geweest bij de besluitvorming door de provincie. Bovendien heeft de provincie de gemeente Korendijk niet in de gelegenheid gesteld om te participeren. Voorts is er in de gemeenschap geen draagvlak voor het plan.

Zie thema's E1 en A3.

Indiener vraagt wat het project betekent voor de waarde van zijn huis en de te verwachten overlast door geluidsbelasting, slagschaduw, aangetast uitzicht en de gezondheid.

Zie thema E2.

Volgens indiener ontbeert de voorkeurslocatie de juiste infrastructuur, hetgeen leidt tot extra kosten. In in het licht van de onderhoudskosten en de te verstrekken subsidies voor het project, meent indiener dat niet de juiste keuze wordt gemaakt.

Zie thema E3.

Indiener meent dat de windturbines een risico vormen voor de vaarwegen en de scheepvaart.

Zie thema F4.

Indiener stelt dat de provincie ten onrechte niet ingaat op de aangedragen alternatieve locaties.

Zie thema C3.

Z094

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop stelt indiener dat de plaatsing leidt tot blootstelling aan windturbinegeluid, slagschaduw, gezondheidsrisico's, aantasting van het landschap, horizonvervuiling en waardevermindering van de woning en het bedrijf van indiener.

Zie thema's F1, F2, F3, H en E2

Indiener noemt nog enkele alternatieve locaties waar windturbines beter zouden passen.

Zie thema C3.

Z095

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop stelt indiener dat de windturbines het uitzicht zullen belemmeren en vreest hij geluidhinder en slagschaduw. Ook vraagt indiener hoe de schade wordt vergoed.

Zie thema's H, F1, F2 en E2

Z096

Indiener vindt het onacceptabel dat windturbines zo dicht op de bebouwing worden geplaatst. Hij vraagt hoe de schadevergoeding geregeld is. Indiener meent dat zijn uitzicht wordt ontnomen en de turbines tot geluidsoverlast leiden en de gezondheid aangetast wordt.

Zie thema's D, E2, H en F3.

Indiener stelt dat er alternatieve locaties mogelijk zijn die niet goed zijn onderzocht en dat de huidige locatie niet goed is onderzocht.

Zie thema's B3 en C3.

Z097

Indiener stelt dat de plaatsing van windturbines leidt tot horizonvervuiling, geluidsoverlast en de gezondheid ernstig kan beïnvloeden.

Zie thema's H, F1 en F3.

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z098

Indiener stelt dat de geluidsnormen in Nederland erg soepel zijn en dat hierdoor mensen last hebben van lawaai. Ook stelt de indiener dat trillingen via de grond en ijsvorming op de wieken van de windturbines een factor van overlast en risico's zijn.

Zie thema's F1 en F4

Indiener stelt dat de hoogte van windturbines het landschap zullen aantasten en dat de turbines slagschaduw veroorzaken.

Zie thema's H en F2.

Z099

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling hierop geeft indiener aan dat ze teleurgesteld zijn indien de windturbines nabij geplaatst worden wat ten koste gaat van uitzicht en overlast van slagschaduw, geluid en gezondheidsproblemen.

Zie thema's F1, F2 en F3

Gevraagd wordt wie waardevermindering van het onroerend goed gaat vergoeden

Zie thema E2

Z100

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z099.

Z101

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

In aanvulling daarop verwacht indiener zichtschaade, geluidhinder, slagschaduwhinder en gezondheidsschade. Tevens wordt gevraagd hoe de schadevergoeding is geregeld.

Zie thema's [H](#), [F1](#), [F2](#), [F3](#) en [E2](#).

Z102

Volgens indiener is iedereen binnen 2000 meter van de turbines belanghebbend.

Zie thema A5.

Indiener stelt dat de initiatiefnemer ten onrechte geen beroep heeft ingesteld tegen de weigering van de gemeenteraad om de windturbines in het bestemmingsplan op te nemen. Daarom had de provincie geen gehoor mogen geven aan zijn verzoek tot het opstellen van een PIP.

Zie thema A2.

Indiener meent dat in het PIP onvoldoende is gemotiveerd welke bijdrage de windturbines zullen leveren aan de opgave om 210,5 MW aan energie op te wekken, in relatie tot het effect op de omgeving. Hierdoor kan de noodzaak van het project onvoldoende worden bepaald. Het PIP dient dit dan ook nader te onderbouwen en anders te worden ingetrokken.

Zie thema's A5 en B1.

Indiener stelt dat de financiële uitvoerbaarheid van het project onvoldoende is toegelicht. Zo wordt niet duidelijk of door de mitigerende maatregelen voor geluidhinder en slagschaduw het project nog rendabel is. De locatie ontbeert de juiste infrastructuur, maar de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen hiervan worden in het PIP niet toegelicht. In verband met de financiële uitvoerbaarheid zijn er betere alternatieven met geringere effecten op het leefmilieu.

Zie thema E3.

Indiener stelt dat de locatie niet voldoet aan de door de provincie opgestelde randvoorwaarden in de Visie Ruimte en Mobiliteit. Ook de juiste technische infrastructuur ontbreekt en de CO2 belasting van de aanleg van de netaansluiting had meegewogen moeten worden.

Zie thema's C2, C3 en A4.

Indiener meent dat vanuit het landschapsperspectief onwenselijk is om op de voorgestelde locatie windturbines te plaatsen.

Zie thema H.

Volgens indiener blijkt uit het MER en het PIP dat maar 4 turbines wenselijk zijn, maar dat er 5 nodig zijn om het project rendabel te maken. Omdat 4 windturbines het maximum zijn en dit aantal onvoldoende is voor 15 MW, is de locatie ongeschikt. Het PIP voor het huidige project is in dit licht ten onrechte vastgesteld.

Zie thema D.

Indiener stelt dat er binnen de provincie Zuid-Holland en zelfs in de gemeente Korendijk verschillende locaties meer voor de hand liggen dan de voorgestelde locatie, dat deze onvoldoende zijn onderzocht terwijl deze locaties beter aansluiten bij het advies van de PARK, dat natuur ten onrechte zwaarder weegt dan de belangen van de drie dorpskernen en dat een passende beoordeling had moeten worden gedaan.

Zie thema C3.

Indiener geeft aan dat er 40% kans is dat de beoogde doelstelling op deze locatie niet zal worden behaald. Daardoor mogen Provinciale Staten het inpassingsplan niet vaststellen en maken zij oneigenlijk gebruik van hun bevoegdheden, is er sprake van onbehoorlijk bestuur en dat getuigt niet van integriteit van het college.

Zie thema's A2 en A5.

Volgens indiener is er geen garantie dat het inrichtingsplan wordt vastgesteld dan wel dat hierover een zienswijze naar voren kan worden gebracht. De watercompensatie die door het waterschap wordt geëist mag niet worden ingezet als aanvullende ruimtelijke maatregel.

Zie thema's A5, E1 en F6.

Indiener vraagt ten aanzien van de teksten over de woonfunctie wat wordt bedoeld met "in en rondom de locatie".

Zie thema F6.

Indiener vindt de zin "ten behoeve van de besluitvorming over de Structuurvisie Wind op Land is tevens een planMER opgesteld" onduidelijk en vraagt om opheldering hierover.

Zie thema A4.

Indiener stelt dat binnen 700 m van de locatie meerdere woningen staan en dat in het PIP te makkelijk wordt gesteld dat er slechts sprake is van enkele (agrarische) bedrijfswoningen en woningen aan de Oudedijk. Indiener stelt voorts dat een onjuiste conclusie is getrokken met betrekking tot de te verwachte bodemkwaliteit ter plaatse van een voormalige boomgaard en dat de provincie zonder nadere motivering de gemeentelijke beleidsregels inzake archeologie terzijde schuift en dat het PIP hierop nader onderbouwd moet worden.

Zie thema A4.

Indiener stelt dat de boring onder het Spui (externe veiligheid) in het PIP nader moet worden onderbouwd. Ook wijst indiener op de overdraaizone van windturbine 2 en wordt gevraagd om een nadere onderbouwing van de gevaren en risico's dit met zich meebrengt.

Zie thema A4 en F4.

Indiener meent dat de aanwezige flora en fauna niet is onderzocht en dat onderzoeksrapportages ontbreken. Tevens vraagt indiener zich af hoe de veiligheid van overtrekkende vogels en vleermuizen wordt gewaarborgd. Indiener stelt tevens dat de landschappelijke conclusie dat 5 windturbines op een rij beter scoort dan een andere opstelling onjuist is.

Zie thema's A4, G en D

Indiener stelt dat de geluidscontouren onjuist zijn omdat geen rekening is gehouden met de invloed van de wind en dat in het PIP ten onrechte de lokale openbare wegen niet zijn vermeld.
Zie thema's F1 en A4.

Indiener stelt dat ten onrechte niet gemotiveerd is waarom de windturbines niet leiden tot onacceptabele verstoring van de beroeps- en pleziervaart.
Zie thema F4.

Indiener meent dat het MER onvolledig is. De effecten van de aanlegfase van het project, de aanleg van het leidingtracé en de boring onder het Spui ontbreken. Ook de samenhang met toekomstige projecten is niet duidelijk.
Zie thema A4.

Indiener stelt dat het project leidt tot waardevermindering van zijn woning en dient door middel van deze zienswijze een verzoek om schadevergoeding in.
Zie thema E2.

Indiener meent dat de toets aan de welstandsnota ontbreekt. Het is nu niet duidelijk of wordt voldaan aan de redelijke eisen van welstand. In verband daarmee had de omgevingsvergunning moeten worden geweigerd, ook omdat niet wordt voldaan aan het provinciaal beleid om het open landschap te beschermen.
Zie thema A4

Z103

Indiener vreest te maken te krijgen met slagschaduw en vindt de mitigerende maatregelen om de overlast te verkleinen, onvoldoende.
Zie thema F2.

Volgens indiener zal de geluidsbelasting van de windturbines de maxima uit het Activiteitenbesluit overschrijden. In dat licht zijn mitigerende maatregelen vereist. De toekomstige geluidsdruk kan tot gezondheidsklachten leiden. Indiener meent dat de afstand tot de bebouwing te ruimhartig wordt toegepast en vraagt zich af waarom niet wordt gehandeld overeenkomstig soortgelijke projecten in Nederland en het buitenland.
Zie thema's F1 en F3.

Indiener stelt dat de plaatsing van windturbines leidt tot horizonvervuiling door de omvang en de hindernisverlichting. Optische hinder wringt ook met de provinciale structuurvisie waarin het open karakter van de polder als belangrijke waarde is opgenomen. Indiener vraagt hoe de optische hinder in het PIP en in de omgevingsvergunning zal worden beperkt en hoe zijn veiligheid is gewaarborgd aangezien hij binnen de risicocontour van turbine 5 woont.
Zie thema's H en F4.

Indiener verwacht dat de waarde van zijn woning zal dalen door het plaatsen van de windturbines en vraagt hoe dit aspect is geregeld.
Zie thema E2.

Z104

Indiener haalt de eerder ingediende zienswijze op het NRD aan en voegt deze toe aan deze zienswijze

Op de zienswijze op de NRD is reeds geantwoord in de ARD. Wij zien geen aanleiding om op deze beantwoording terug te komen.

Indiener stelt dat de locatie van de windturbines slechts één van de mogelijke locaties is. De provincie trekt echter de conclusie dat maar 1 locatie mogelijk is, en dat maakt het een schaars recht. De andere locaties zijn zonder motivering terzijde geschoven en het is niet duidelijk hoe met partijen is omgegaan die op een andere locatie windturbines wilde plaatsen. In dit licht meent indiener dat de Verordening op basis waarvan de vergunningen worden verleend, onverbindend moet worden verklaard en dat de uitspraak van de Raad van State inzake schaarse rechten moet worden afgewacht, alvorens de procedure kan worden voortgezet.

Zie thema A5.

Indiener stelt dat de provincie de gemeente Korendijk ten onrechte terzijde heeft geschoven. De gemeente zou alleen haar medewerking mogen verlenen en de huidige bestemming, andere bestemmingen waren niet langer mogelijk. De provincie heeft ten onrechte geweigerd om de bevoegdheden over te dragen aan de gemeente.

Zie thema A2

Indiener stelt dat de initiatiefnemer geen aanvraag heeft ingediend bij de gemeente en dat er ook geen aanvraag is afgewezen. Ten onrechte is een verzoek op grond van de Elektriciteitswet ingediend bij de provincie. Daardoor is toepassing van de provinciale bevoegdheden onbevoegd.

Zie thema's A2 en A5.

Indiener stelt dat er onderzoeken zijn gebruikt die ouder zijn dan 2 jaar. Deze voldoen daarom niet meer aan de vereisten uit de regels van de ruimtelijke ordening. Voorts zijn de door de gemeente Korendijk uitgevoerde onderzoeken naar de meest geschikte locatie ten onrechte terzijde geschoven

Zie thema's A4 en C3.

Indiener stelt dat de locatie niet te verenigen is met de plaatsingscriteria van de provincie. Indiener stelt voorts dat de plannen en documentatie niet voldoen aan de richtlijnen van de provincie en afwijken van Kaart 10 Windenergie.

Zie thema's C2 en D.

Volgens indiener ontbreekt de benodigde technische infrastructuur en is de netaansluiting niet planologisch geregeld. Het project is gemeentegrensoverschrijdend en past niet binnen het beleid of de gebiedsvisie van de gemeente Nissewaard.

Zie thema's C1, A4 en H.

Indiener meent dat uit het opgestelde MER had moeten volgen dat in principe alle locatiealternatieven geschikt waren. Dit had moeten worden aangetoond door middel van een passende beoordeling of beperkte voortoets. Voorts stelt indiener dat in het MER ten onrechte niets wordt gezegd over de invloed van windturbines op het nabij gelegen Natura 2000 gebied.

Zie thema's C2, C3 en A4.

Indiener stelt dat de helft van de woningen in Nieuw Beijerland binnen 1000 m van de windturbines liggen en daardoor ernstige geluidshinder zullen ondervinden. Indiener wijst op het alternatief van Eneco om aan te tonen dat er andere mogelijkheden zijn.

Zie thema's F1 en C3

Indiener stelt dat geen maatschappelijk draagvlak voor het project is, terwijl dit wel het uitgangspunt is van de gedragscode. Indiener vindt tevens dat hij onvoldoende is geïnformeerd

en dat het proces onvoldoende democratisch is verlopen. De provincie is selectief geweest in haar pogingen om tot participatie te komen.

Zie thema's A3 en E1.

Indiener meent dat de vergunningverlening moet worden uitgesteld, totdat op het verzoek van de NLVOW is beslist.

Zie thema's A1 en A5.

Indiener vindt dat het participatieproces onvoldoende is geweest en niet representatief. Indiener stelt tevens dat de provincie actief de publiciteit heeft gezocht om het proces te beïnvloeden. Dit volgt volgens indiener bijvoorbeeld uit het inhuren van deskundigen voor het CPG.

Zie thema E1.

Indiener meent dat de businesscase en economische uitvoerbaarheid van het windpark nog onvoldoende duidelijk is, in het licht van de dalende inkomsten bij energieprojecten. Bovendien heeft Klein-Piershil BV geen kapitaal om de windturbines te realiseren.

Zie thema E3.

Indiener betwijfelt of het aantal MW per windturbine niet ruimtelijk relevant is. Bovendien is de range in de te verwachten opbrengst (tussen 32 en 82 GWh per jaar) dermate groot dat hier nauwelijks serieus aan gerekend kan worden.

Zie thema E3.

Indiener concludeert op basis van de eenzijdige keuzes, gevolgde procedure, inhoud van de onderzoeken, het gebrek aan informatie en transparantie en niet voldoen aan eigen voorwaarden (zoals beleid en verordening), het ontbreken van draagvlak en van een adequate businesscase, en de overlast die de windturbines zullen veroorzaken, dat de voorgestelde besluiten en gronden geen deugdelijke grondslag kennen. Indiener verzoekt om vier turbines van 4 MW.

Zie thema's A3, A5 ,D, E1 en E3.

Indiener stelt dat de door de gemeente Korendijk aangedragen alternatieven alsnog passend moeten worden beoordeeld.

Zie thema C3.

Indiener stelt dat de windturbines hier niet passen in verband met het beschermen van het landschap en het overstijgen van het lokale schaalniveau. Ook had getoetst moeten worden aan de gebiedsvisie van Voorne Putten.

Zie thema's D en H.

Indiener stelt dat de aanbevelingen van de commissie voor de m.e.r. maar ten dele zijn gehouden.

Zie thema C4

Indiener verzoekt mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z105-Samenvatting

Indiener stelt dat de plaatsing van de windturbines schadelijk is voor het nationale landschap en de aanblik van zijn dorp.

Zie thema H.

Indiener vreest de volgende vormen van overlast: geluidsoverlast, slagschaduw, veiligheid (door bijvoorbeeld het afbreken van een wiek) en waardedaling van zijn woning
Zie thema's F1, F2, F4 en E2.

Indiener meent dat er alternatieve energievormen toepasbaar zijn, te weten zonne-energie en agri-modem (een mestraffinagesysteem).
Zie thema B3.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.
Zie thema A5.

Z0106

Indiener stelt dat er op de locatie belangrijke landschappelijke waarden verloren zullen gaan door de plaatsing van de windturbines. Ook de flora en fauna en de recreatieve waarden zullen worden aangetast. De plaatsing zal tevens leiden tot visuele overlast en geluidsoverlast.
Zie thema's G, H en F1.

Volgens indiener zou een andere wijze van energieopwekking, zoals een zonnepark een logischer keuze zijn.
Zie thema B3.

Z107

Indiener geeft aan dat de gemeente Korendijk en haar inwoners wel willen meewerken aan de realisatie van het windpark, maar niet op de voorgestelde locatie. De gekozen locatie leidt tot geluidsoverlast en slagschaduw en heeft geen draagvlak onder de bevolking.
Zie thema's A2, F1, F2 en A3.

Indiener verzoekt om de bevoegdheid voor het project alsnog aan de gemeente over te dragen, zodat een andere locatie kan worden bepaald en het plan-MER opnieuw uit te voeren.
Zie thema A2.

Indiener stelt dat bij de plaatsing van het windpark de menselijke belangen onjuist worden afgewogen tegenover andere belangen, zoals financiële belangen, het behalen van afspraken uit het Energieakkoord, de zorg voor flora- en fauna.
Zie thema A3.

Indiener vindt het onjuist is om slechts een partij de kans te geven een windpark te plaatsen, terwijl meerdere partijen belangstelling hebben en soms ook andere locatie hebben aangedragen.
Zie thema C3.

Indiener stelt dat de aanleg van de windturbines erg kostbaar is en tot overlast leidt door het ontbreken van voorzieningen, kosten die uiteindelijk op de belastingbetaler worden verhaald.
Zie thema E3

Indiener stelt dat het te verdelen schadevergoedingsbedrag voor aanpassing en isolatie van de woning niet in verhouding staat tot de vermoedelijke overlast.
Zie thema's E2 en E1

Indiener stelt dat door de plaatsing van de windturbines de waarde van zijn woning zal dalen en dat hij zich zorgen maakt over geluidsoverlast en slagschaduw.

Zie thema's E2, F1 en F2

Volgens indiener is de onderbouwing uit het MER dat de locatie Spui geschikt is, onbegrijpelijk en hij verzoekt om een nadere onderbouwing.

Zie thema's C2 en C3

[Tot slot onderschrijft indiener de zienswijzen van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui en van de werkgroep CPG van de Dorpsvereniging Filopopers.](#)

[Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z104 en Z066.](#)

Z108

Indiener woont binnen 1000 meter van de windturbines en vreest voor de geluidhinder en slagschaduw die ze zullen veroorzaken.

Zie thema's F1 en F2.

Volgens indiener is op basis van de structuurvisie in beginsel de gehele buitenrand van de Hoeksche Waard geschikt voor de plaatsing van windturbines. Met betrekking tot de mogelijke locaties heeft de provincie aangegeven dat nader onderzoek op lokaal niveau moet uitwijzen welke locaties geschikt zijn. Daaruit volgt dat de voorgenomen locatie is uitgekozen zonder duidelijk toetsingskader.

Zie thema C2.

Indiener stelt dat de verstoorde verhoudingen tussen de gemeente Korendijk en de provincie de selectie van de minst bezwarende locatie in de weg staan. Indiener wijst in dit kader op de door Eneco voorgestelde locatie en op de locatie nabij het Hellegatsplein.

Zie thema's A2 en C3.

Indiener stelt dat de plan-MER te beperkt is om te kunnen concluderen dat de voorkeurslocatie de meest geschikte locatie is en dat er geschiktere locaties zijn. Dat de voorkeurslocatie niet de beste optie is, wordt volgens indiener onderschreven door andere ontwikkelaars.

Zie thema C3.

Indiener somt zeven punten op met betrekking tot de vaststelling van het inpassingsplan.

(1) Indiener meent dat geen integrale afweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot de aspecten natuur, landschap en woonomgeving om tot een geschikte locatie te komen. (2) Indiener meent dat de gang van zaken indruist tegen de regels van aanbesteding omdat minimaal één andere partij op een andere locatie ook windturbines wil bouwen. (3) Indiener stelt dat provincie verplicht is om in het kader van een plan-MER de gehele provincie te onderzoeken, of ten minste de gehele Hoeksche Waard en niet alleen de voorkeurslocatie. (4) Indiener stelt dat in het MER van de voorkeurslocatie een onjuiste voorstelling is gegeven van de alternatieve locatie Hiterse Kade waardoor geen goede afweging over de meest geschikte locatie heeft plaatsgevonden. (5) Indiener meent dat in het inpassingsplan niet wordt gewaarborgd dat minimaal 15 MW wordt opgewekt. (6) Indiener herhaalt hier punt 2 in andere bewoordingen en (7) Indiener stelt dat de voorgerekende opbrengst niet realistisch is te noemen.

Zie thema's C2, A5, A1, C3, A4, D en E3.

Volgens indiener is het type windturbine nog niet gekozen en dat werkt concurrentiebeperkend en kostenverhogend. Tevens stelt indiener dat de kosten voor de aansluiting op het elektriciteitsnet zeer hoog zijn. Ook stelt indiener dat de CPG niet van zins is om de omgeving te compenseren conform de NWEA-gedragsregels. Afsluitend stelt indiener dat de mitigerende maatregelen de businesscase onder druk zullen zetten.

Zie thema's D, E3 en E1

Indiener stelt dat het alternatief met vier turbines ook moet worden betrokken in de vereiste integrale afweging.

Zie thema D.

In navolging van soortgelijke projecten in de regio, verzoekt indiener om een grotere afstand te hanteren tussen de windturbines en de woonkern.

Zie thema F1.

Indiener stelt dat het advies van de Commissie voor de m.e.r. niet volledig wordt opgevolgd.

Zie thema C4.

Indiener stelt dat de voorgeschreven methodiek in Wm art. 7.7. in het MER onjuist is toegepast en verzoekt om de voorgeschreven methodiek correct toe te passen.

Zie thema C1.

Indiener stelt dat de geluidscontouren onjuist zijn toegepast. De 42 dB Lden contouren afstand tussen turbines en woningen moet worden gehanteerd. Ook vraagt indiener rekening te houden met de stapeling van geluid en met de windrichting.

Zie thema F1.

Indiener meent dat de wieken van de meest westelijke turbine buiten het gebied vallen dat in de Verordening Ruimte is aangewezen en dat niet is onderzocht wat hier de effecten van zijn.

Zie thema's A4 en D.

Indiener stelt dat de voorgespiegelde opbrengst van de windturbines niet realistisch is.

Zie thema E3

Indiener stelt dat de algemene uitgangspunten van de provincie niet overeenkomen met de kenmerken van de locatie.

Zie thema C2.

[Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.](#)

[Zie thema A5.](#)

Z109

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z108.

Z110

Indiener stelt dat de provincie op oneigenlijke gronden de procedure van de gemeente heeft overgenomen.

Zie thema A2.

Indiener stelt dat de locatie uit het gemeentelijke plan-MER een andere is dan de huidige locatie.

Zie thema C3

Indiener meent dat het project had moeten worden aanbesteed en dat de bewoners onvoldoende zijn betrokken bij het proces.

Zie thema's A5 en E1.

Indiener meent dat de planschade ten onrechte niet vooraf is geregeld. Ook stelt indiener dat een gebiedsfonds beschikbaar is, maar dat gedupeerden hier nog niets uit hebben ontvangen.

Zie thema E2.

Indiener vindt het onterecht dat geen zienswijze kan worden ingediend tegen de anterieure overeenkomst terwijl niet duidelijk is hoe deze overeenkomst de overlast zal compenseren. Volgens indiener komt dit omdat de locatie nog niet is vastgesteld. Daardoor kan nog niet tot compensatie worden gekomen, terwijl de overeenkomst al wel vaststaat.

Zie thema E1.

Indiener stelt dat de windturbines op minimaal 600 meter van de bebouwing moeten komen en dat het nog onduidelijk is of hieraan kan worden voldaan. Ook varieert de hoogte tussen de windturbines.

Zie thema F1.

Indiener stelt dat de vergunnings- en andere stukken niets regelen over het na 15 jaar verwijderen van de windturbines.

Zie thema B2.

[Tot slot onderschrijft indiener de zienswijzen van de Stichting Tegen Windturbines aan het Spui. Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van de zienswijzen Z104.](#)

Z111

Indiener is geruime tijd bezig met de ontwikkeling van zorg- en recreatiepark Swaneblake nabij de kern Piershil. Dat initiatief sluit ook aan bij de wens om de haven van Piershil weer bereikbaar te maken vanaf het Spui. De plannen voor Swaneblake zijn geprojecteerd pal naast de meest westelijke turbine. Als het windpark conform het voorgestelde plan wordt gerealiseerd, vindt indiener het niet verantwoord om de ontwikkeling van Swaneblake door te zetten vanwege geluidsoverlast, slagschaduw en visuele hinder. In verband daarmee verzoekt indiener om de meest westelijke turbine enkele honderden meters naar het oosten te verplaatsen (in elk geval ten oosten van de Molendijk). Indiener is graag bereid om een nadere toelichting te geven.

Zie thema D.

Z112

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z104.

Z113

Zie hiervoor de samenvatting en de beantwoording van zienswijze Z042.

Z114

Te laat ingediend (zie paragraaf 2.2)

Z115

Indiener meent dat de windturbines te dicht op de woonkern van Nieuw-Beijerland komen te staan waardoor indianers en andere inwoners geluidsoverlast en hinder zullen ondervinden en de gezondheid negatief wordt beïnvloed.

Zie thema's F1 en F3.

Het rivier- en poldergebied wordt vanuit esthetisch oogpunt ernstig aangetast.

Zie thema H.

Indiener meent dat de windturbines in het meest westelijke deel van de Hoekse Waard moeten worden geplaatst waar veel wind is en weinig mensen wonen.

Zie thema C3.

Indiener wijst voorts op de mogelijkheid om energie op te wekken uit de stroming in de rivier. Omdat het Spui de snelst stromende rivier van Nederland is, biedt dit veel kansen.

Zie thema B3.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en wil mondeling worden gehoord.

Zie thema A5.

Z116

Indiener meent dat er in de Hoeksche Waard niet alles aan gedaan is om de meest optimale plaats voor het windpark in Korendijk aan te geven.

Zie thema A3 en C3.

Vanwege de schadelijke invloed van windturbines op de gezondheid en de horizon, dringt indiener erop aan dat het plan wordt geannuleerd of dat een plaats met een lagere bevolkingsdichtheid wordt gekozen, bijvoorbeeld aan de zuidrand langs het Haringvliet.

Zie thema's F3 en C3.

Indiener vraagt om een ontvangstbevestiging en verzoekt tevens om mondeling te worden gehoord.

Zie thema A5.

Z117

Te laat ingediend (zie paragraaf 2.2).

3 Thematische beantwoording

3.1 Inleiding

Omdat een groot deel van de zienswijzen betrekking heeft op dezelfde thema's is gekozen voor een thematische beantwoording volgens onderstaande indeling. In de paragrafen 3.2 tot en met 3.10 wordt op elk van de thema's ingegaan. Elke themabeantwoording wordt voorafgegaan door een beknopte schets van de belangrijkste punten die in de zienswijzen naar voren zijn gebracht¹ en afgesloten met een conclusie ten aanzien van de zienswijzen. In paragraaf 3.11 staat de eindconclusie met betrekking tot de ingediende zienswijzen.

- A Proces en procedure
  - 1. Voorgeschiedenis locatie Spui
  - 2. Proces en bevoegdheden provincie en gemeente
  - 3. Onvoldoende draagvlak
  - 4. Inhoudelijke onvolkomenheden
  - 5. Onzorgvuldige voorbereiding en vervolgprocedure
- B Nut en noodzaak windenergie op land
  - 1. Nut en noodzaak
  - 2. Tijdelijkheid van de behoefte
  - 3. Alternatieve vormen van duurzame energie
- C Locatieafweging en keuze
  - 1. Autonome ontwikkeling en referentiesituatie
  - 2. Algemene uitgangspunten en methodiek MER
  - 3. Alternatieve locaties
  - 4. Adviezen Commissie voor de m.e.r. + Kwaliteitsteam Hoeksche Waard
- D Inrichtingsalternatieven en voorkeursalternatief
- E Participatie, schade en financiële haalbaarheid
  - 1. Participatie, gedragscode en anterieure overeenkomst
  - 2. Planschade en aansprakelijkheid
  - 3. Financiële haalbaarheid
- F Woon- en leefmilieu
  - 1. Geluidhinder en trillingen
  - 2. Slagschaduw
  - 3. Gezondheid
  - 4. Verlichting en veiligheid
  - 5. Handhaving
  - 6. Overige effecten
- G Natuur
- H Landschap
- I Gevolgen aanlegfase

---

¹ De beantwoording is gebaseerd op hetgeen in de zienswijzen naar voren is gebracht.

3.2 Thema A: Proces en procedure

In relatief veel zienswijzen wordt ingegaan op de keuze voor de locatie langs het Spui. Het gaat daarbij zowel om eerder gemaakte provinciale afwegingen en keuzes, die eerder niet goed zouden zijn onderzocht dan wel zijn gestoeld op ondeugdelijke uitgangspunten en/of verouderde gegevens, als om de locatiekeuze in het huidige proces. Er worden vraagtekens geplaatst bij de rechtmatigheid van het besluit van Provinciale Staten om over te gaan tot het vaststellen van een Provinciaal Inpassingsplan (hierna: PIP) vanwege de bereidheid van de gemeente Korendijk om 15 MW aan windenergie te realiseren, mede gelet op het gebrek aan draagvlak voor de locatie langs het Spui, inhoudelijke onvolkomenheden, onzorgvuldige voorbereiding en besluitvorming.

Hieronder zijn deze zienswijzen per subthema beantwoord:

- A1 Voorgeschiedenis locatie Spui
- A2 Proces en bevoegdheden provincie en gemeente
- A3 Onvoldoende draagvlak
- A4 Inhoudelijke onvolkomenheden
- A5 Onzorgvuldige voorbereiding en vervolgprocedure

A1 Voorgeschiedenis van en onderzoek naar de locatie Spui

In veel zienswijzen wordt verwezen naar of kritiek geuit op eerdere provinciale beleidsdocumenten (onder andere de Nota Wervelender) en besluitvorming. De provincie wordt willekeurig verweten, voorbij te gaan aan democratische beginselen en wettelijke voorschriften inzake overleg met de bevolking en MER. Dit zou in strijd zijn met het Verdrag van Aarhus waardoor de genomen besluiten moeten worden ingetrokken.

Beantwoording:

De provincie Zuid-Holland heeft een majeure opgave op het gebied van windenergie. Bij de beleidsmatige realisatie van deze opgave houdt zij rekening met de bescherming van de mens, het landschap en de natuur. In het provinciale windenergiebeleid zijn, mede op basis van (landschappelijk) onderzoek, ruimtelijke randvoorwaarden ontwikkeld, die weer hebben geleid tot locaties waar windparken in beginsel mogelijk zijn. Deze beleidslijn is in opeenvolgende beleidsnota's vastgelegd:

- *Streekplan Zuid-Holland Zuid (2000);*
- *Nota Wervel (2003 en 2006);*
- *Herziening Streekplan Zuid-Holland Zuid, Hoeksche Waard (2007);*
- *Nota Wervelender (2011);*
- *Provinciale Structuurvisie 2010;*
- *Provinciale Structuurvisie (2011) en de actualisatie in 2012;*
- *Visie Ruimte en Mobiliteit (2014).*

Al deze beleidsplannen hebben tijdens het besluitvormingsproces ter inzage gelegen (inclusief de eventuele Strategische Milieubeoordeling of PlanMER) en daarbij is altijd de gelegenheid geboden om inspraakreacties en/of zienswijzen in te dienen. Van ondemocratische besluitvorming of het onthouden van inspraak aan burgers is dan ook geen sprake geweest. In enkele zienswijzen wordt aangegeven dat de locatie Spui niet stond opgenomen in de ontwerpnota Wervelender en pas na inspraak van de exploitant is opgenomen in de vastgestelde nota. De locatie aan het Spui was in de Nota Wervel en de herziening van het Streekplan voor de Hoeksche Waard al aangewezen, maar stond inderdaad niet in de ontwerpnota Wervelender. Die

versie heeft echter geen bestuurlijke status gekregen, omdat Provinciale Staten, mede naar aanleiding van de inspraak, bij de vaststelling van de nota besloten om de locatie Spui weer in de nota op te nemen. Dat is een legitiem gevolg van democratische besluitvorming. De locatie Spui heeft vanaf 2006 in alle vastgestelde provinciale beleidsdocumenten gestaan als 'gewenste locatie' en de geschiktheid van de locaties is toentertijd nader onderzocht op het schaalniveau dat hoort bij het schaalniveau van die besluitvorming.

Begin 2013 hebben het rijk en het IPO afspraken gemaakt over het realiseren van 6000 MW wind op land in 2020 en de verdeling van deze capaciteit over de provincies (het IPO-akkoord). Dit IPO-akkoord is vervolgens in september 2013 overgenomen in het Nationaal Energieakkoord dat tot stand kwam onder regie van de Sociaal Economische Raad en dat door ruim 40 organisaties, waaronder de overheid, werkgevers, natuur- en milieuorganisaties, maatschappelijke organisaties en financiële instellingen is ondersteund. Ter uitvoering van dat akkoord heeft het rijk in de structuurvisie Windenergie op Land van maart 2014 en het bijbehorende plan-MER concrete gebieden aangewezen die geschikt zijn voor grootschalige windturbineparken. Ten behoeve van de realisatie van het Zuid-Hollandse aandeel uit het akkoord hebben Provinciale Staten bij de vaststelling van de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit in juli 2014 besloten om in de Verordening ruimte 2014, de reeds eerder door de provincie aangewezen locaties voor windenergie (waaronder de locatie Spui) opnieuw aan te wijzen. In het kader van de herziening van de VRM is een plan-MER opgesteld en in januari/februari 2014 is de mogelijkheid geboden om op de ontwerp-structuurvisie en het bijbehorende MER een zienswijze in te dienen, onder andere op de aangewezen locaties. Daarbij merken wij tevens op dat met het vaststellen van de VRM door Provinciale Staten in juli 2014, onder andere de nota Wervelender en de daarmee samenhangende Plaatsingsvisie windenergie zijn ingetrokken.

Gelet op het abstracte schaalniveau van de Visie is in het bijbehorende plan-MER niet ingegaan op de milieueffecten van individuele windlocaties. In het SMB bij de streekplanherziening Hoeksche Waard is specifiek voor de locatie in de Hoeksche Waard aangegeven dat de effecten van windturbines op de natuur en leefomgeving in hun specifieke gebiedscontext in individuele gevallen nader moeten worden beoordeeld. Om die reden is in het kader van het onderhavige inpassingsplan een MER gedaan om de gevolgen voor het milieu en het landschap voor de locatie Spui gedetailleerder in beeld te brengen. Daarnaast zijn alternatieve locaties onderzocht en beschreven en vergeleken met de locatie Spui, zodat het bevoegd gezag de (milieu-)gevolgen van het voornemen een volwaardige plaats kan geven in de besluitvorming over het PIP en de vergunningen. In dat kader zijn het ontwerp-PIP, de ontwerpbesluiten en het bijbehorende MER ter inzage gelegd en konden zienswijzen worden ingediend.

De zienswijzen met betrekking tot onder andere het nut en de noodzaak van windenergie in zijn algemeenheid en op de vergelijking met andere vormen van hernieuwbare energie worden in de besluitvorming weliswaar meegewogen, maar we wijzen erop dat dergelijke zienswijzen ook al konden zijn ingebracht en meegewogen in het kader van de vaststelling van de structuurvisie Windenergie op Land en/of de daaraan voorafgaande Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte door de Ministers van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken. Ook in het kader van dit inpassingsplan kunnen zienswijzen worden ingebracht, die bij de besluitvorming worden meegewogen. Gelet op het voorgaande menen wij dat zowel in de voorgaande stadia van de

plan- en besluitvorming over wind op land (zowel bij het rijk als bij de provincie Zuid-Holland), als in de procedure bij het onderhavige PIP, voldoende inspraak- en beïnvloedingsmogelijkheden zijn geboden, zodat van strijd met het verdrag van Aarhus, voor zover daaraan al rechtstreekse werking toekomt, geen sprake is. Door deze aanpak en het MER wordt het definitieve besluit over het PIP en de benodigde vergunningen gebaseerd op actuele informatie op een passend schaalniveau. Daarmee wordt voldaan aan alle geldende wettelijke voorschriften. Van ondemocratische besluitvorming, het niet voldoen aan wettelijke regels of voorschriften is geen enkele sprake.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

A2 Proces en bevoegdheden provincie en gemeente

In veel zienswijzen wordt gesteld dat de provincie niet gerechtigd is om voor de locatie Spui een PIP vast te stellen vanwege de bereidheid van de gemeente Korendijk om 15 MW aan windenergie te realiseren. In verband daarmee zou de provincie de bevoegdheden in het kader van windenergie moeten teruggeven of overdragen aan de gemeente Korendijk. Ook wordt gesteld dat de provincie ten onrechte het Brede MER van de gemeente terzijde schuift.

Beantwoording:

De specifieke bevoegdheden en verplichtingen die de provincie heeft in het kader van duurzame energie zijn onder andere vastgelegd in de Elektriciteitswet 1998. Op grond van artikel 9e, eerste lid, van die wet zijn Provinciale Staten bevoegd om voor de aanleg van een windpark (voluit een productie-installatie voor opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie) met een capaciteit van ten minste 5 maar niet meer dan 100 MW, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een net, gronden aan te wijzen en daarvoor een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid Wro (PIP) vast te stellen. In een eerder stadium heeft de provincie overwogen om deze bevoegdheid over te dragen aan de gemeente Korendijk, maar deze heeft dat destijds geweigerd. Daarnaast geven op grond van het tweede lid, Provinciale Staten in ieder geval toepassing aan deze bevoegdheid als een producent een voornemen tot de aanleg schriftelijk bij de provincie meldt en de betrokken gemeente een aanvraag van die producent tot vaststelling dan wel wijziging van het bestemmingsplan ten behoeve van dat voornemen heeft afgewezen.

Dat de gemeenteraad van Korendijk geen medewerking wil verlenen aan de aanvraag van initiatiefnemer voor de locatie Spui blijkt in de eerste plaats uit het besluit van de gemeenteraad in december 2008 waarin een verzoek om vrijstelling van het bestemmingsplan werd afgewezen omdat de gemeente eerst een aantal andere locaties in de Hoeksche Waard wilde onderzoeken. Voorts heeft de gemeenteraad op 25 juni 2013 een nieuw bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld waarin – ondanks een daartoe strekkende zienswijze van de producent - de ontwikkeling van een windpark op de locatie Spui, noch is onderzocht, noch is mogelijk gemaakt. In verband hiermee heeft de initiatiefnemer zich in juni 2014 tot de provincie gewend met het verzoek een provinciaal inpassingsplan op te stellen. Op grond van het voorgaande waren Provinciale Staten gerechtigd om op 10 december 2014 onder andere te besluiten tot het opstellen van een PIP voor deze locatie en om dit PIP vervolgens vast te stellen.

De gemeenteraad van Korendijk heeft weliswaar in juli 2014 besloten om onderzoek te gaan doen naar mogelijke locaties voor windenergie in die gemeente (door middel van een zogenaamde Brede MER), maar uit de besluitvorming over dit onderzoek kan worden afgeleid dat de gemeente niet van plan is om mee te werken aan de realisatie van een windpark op de locatie Spui. Op 17 maart 2015 heeft de gemeenteraad van Korendijk, overwegende dat er geen locaties geschikt zijn, de Brede MER vastgesteld en de wethouder opdracht gegeven om hierover te gaan praten met de gedeputeerde van de provincie. In haar overlegreactie op de NRD geeft de gemeente aan met de provincie in overleg te willen treden nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen over een voorkeurslocatie. De gemeenteraad heeft echter geen voorkeurslocatie aangedragen. Gelet op het gemeentelijke proces dat geen vertrouwen op versnelling of andere voordelen om tot ontwikkeling van een windpark in Korendijk te komen, zien wij geen aanleiding om af te zien van vaststelling van het PIP te stoppen of verdere gemeentelijke acties af te wachten.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten

A3 Onvoldoende draagvlak

In veel zienswijzen wordt aangegeven dat er onder de bevolking geen draagvlak voor de locatie Spui bestaat. In deze zienswijzen wordt het bevoegd gezag opgeroepen om te luisteren naar de bevolking en om een draagvlakonderzoek te houden. Ook wordt gevraagd om te zorgen voor een gelijkere verdeling van de lusten en de lasten van windenergie om het draagvlak te vergroten of juist de besluitvorming over het windpark niet door te zetten omdat de lusten (via subsidies) vooral bij de initiatiefnemer terecht komen en de uitkomsten uit het participatieproces onvoldoende zijn.

Beantwoording:

Bij de ontwikkeling van windenergie is draagvlak een gevoelig en moeilijk onderwerp. Enerzijds blijkt dat er onder een meerderheid van de Nederlandse bevolking draagvlak bestaat voor windenergie op land. Anderzijds is ook helder dat burgers daar vaak anders tegenaan kijken als blijkt dat een windlocatie in zijn of haar directe woonomgeving is gepland. De ontwikkeling van windlocaties stuit dan ook bijna per definitie op weerstand van omwonenden. De locatie in de gemeente Korendijk vormt hierop helaas geen uitzondering. Uit de ontvangen zienswijzen, de eerdere reacties op de NRD en op het locatieonderzoek van de gemeente Korendijk, blijkt dat geen enkele locatie in de gemeente kan rekenen op een unaniem draagvlak. Alle locaties kennen hun eigen voor- en tegenstanders. Om die reden hebben wij ook al eerder aangegeven in de ARD, dat wij een nader onderzoek naar een windlocatie 'met het grootste draagvlak' niet erg zinvol achten, te meer omdat draagvlak, of beter gezegd: het ontbreken daarvan, mede omdat de lusten en lasten van het windpark ongelijk zijn verdeeld, geen ruimtelijk "toetsingskader" is en dus op zichzelf niet betekent dat Provinciale Staten het inpassingsplan niet mogen vaststellen. Dit uitgangspunt is op 4 mei jl. nogmaals bevestigd in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake het inpassingsplan voor het windpark Wieringermeer (zaaknr. 201504506/1/R6).

De besluiten die het windpark mogelijk maken moeten voldoen aan c.q. in overeenstemming zijn met een goede ruimtelijke ordening. In de belangenafweging die aan de besluiten ten grondslag ligt, spelen primair ruimtelijk relevante aspecten een rol. Het ontbreken van draagvlak bij omwonenden behoort daar niet toe, terwijl het feit dat de initiatiefnemer in het kader van zijn investeringsbeslissing voor de realisatie van het windpark, gebruik kan maken van een subsidieregeling van het rijk, voor wel relevant is voor de besluitvorming met het oog op de uitvoerbaarheid van het project. Voor zover in de zienswijzen wordt betoogd dat van vaststelling van het inpassingsplan moet worden afgezien omdat het participatieproces niet of onvoldoende heeft geleid tot een regeling voor een betere verdeling van de lusten over de omwonenden van het windpark, merken wij op dat een dergelijke regeling in beginsel ruimtelijke relevantie mist. Dat wil echter niet zeggen dat de provincie geen belang hecht aan het betrekken van de omwonenden bij de planvorming voor het windpark. Integendeel. Mede gelet op de gedragscode van de Nederlandse Wind Energie Associatie (hierna: NWEA) hebben wij hiervoor een uitgebreid participatieproces opgestart en de initiatiefnemer gestimuleerd om met de omgeving afspraken te maken over de mogelijkheden voor omwonenden om in het park te participeren en over hun invloed op de toekomstige exploitatie van het windpark en om te zorgen dat een deel de financiële opbrengst ten goede komt aan de lokale gemeenschap (zie verder thema E1). Ondanks het feit dat uit veel zienswijzen blijkt dat het draagvlak voor de locatie Spui gering en dat veel omwonenden de resultaten van het participatieproces onvoldoende vinden, zien wij geen aanleiding om de besluitvorming over het project te staken. Wel zullen wij in overleg met de initiatiefnemer blijven zoeken naar mogelijkheden om tegemoet te komen aan reële wensen van omwonenden.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten

A4 Inhoudelijke onvolkomenheden

In een aantal zienswijzen worden vraagtekens geplaatst bij de onafhankelijkheid van het adviesbureau Bosch en Van Rijn. Vervolgens wordt in een groot aantal zienswijzen gesteld dat het MER en/of bepaalde specifieke onderzoeken onvolledig, te oud of om andere redenen ongeschikt zijn, en onjuiste informatie of conclusies bevatten, waardoor ze niet (meer) voldoen aan wettelijke kaders en derhalve niet ten grondslag mogen worden gelegd aan de besluitvorming over het PIP en de ontwerpbeslissingen. Daarbij wordt onder andere gewezen op de noodzaak om de aansluiting van het windpark op het net planologisch te regelen en op de samenhang met toekomstige projecten. Ook wordt in enkele zienswijzen gewezen op tekortkomingen in het PIP en in de ontwerp-beslissingen

Beantwoording:

Vanzelfsprekend dient ten behoeve van de besluitvorming over het windpark zorgvuldig onderzoek plaats te vinden naar de gevolgen van de windturbines voor het woon- en leefklimaat in de omgeving ervan. Voor het opstellen van het milieueffectrapport (MER) en de overige onderzoeken en de voorbereiding van het PIP maakt de provincie gebruik van de diensten van adviesbureau Bosch en van Rijn uit Utrecht. Dit bureau is door de provincie geselecteerd omdat het specialistische kennis heeft op het gebied van windenergie. Bovendien is het adviesbureau ook nauw betrokken (geweest) bij windlocaties elders in de Hoeksche Waard, waardoor de

betrokken medewerkers het gebied goed kennen. Dat dit bureau ook in opdracht van de initiatiefnemer onderzoek heeft gedaan naar de locatie Spui, doet naar onze mening niets af aan de objectiviteit en kwaliteit van de door het bureau op te stellen producten en adviezen. Ter waarborging van de kwaliteit van m.e.r. en andere milieuonderzoeken heeft de wetgever overigens bepaald dat deze dienen te voldoen aan diverse wettelijke vereisten. Indien hierover twijfel bestaat, wordt dit door de rechter getoetst.

Voorts heeft de provincie de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: Commissie m.e.r.) gevraagd om advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER, voorafgaand aan het wettelijk verplichte toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. op het MER zelf. Noch in dit toetsingsadvies, noch in het voorgaande advies over de NRD, heeft de Commissie m.e.r. gewezen op enige strijdigheid met de aan m.e.r. wettelijke vereisten. Voorts zijn alle rapportages die ten grondslag liggen aan het PIP ook getoetst door experts van de regionale omgevingsdiensten (in casu de DCMR en de Omgevingsdiensten Zuid-Holland Zuid en Haaglanden). Door de deskundige betrokkenheid van genoemde instanties en medewerkers menen wij dat het MER en de overige onderzoeken voldoende objectief, juist en volledig zijn en dat deze – voor zover van toepassing – voldoen aan daaraan gestelde wettelijke vereisten. Dit wordt bevestigd door het eindadvies van de commissie m.e.r.

Hieronder wordt meer in detail in gegaan op de genoemde onvolkomenheden in het MER en de onderliggende onderzoeken, dan wel in het PIP zelf of in de ontwerpbeschikkingen.:

Opmerkingen over het MER c.q. de onderliggende onderzoeken:

- *De bodemkwaliteit ter plaatse is onvoldoende in verband met een voormalige boomgaard. In het bodemonderzoek is de bodemkwaliteit van de benodigde gronden beoordeeld. De belangrijkste conclusies staan vermeld in de toelichting op het PIP. De aanwezigheid van een voormalige boomgaard (en de mogelijke effecten hiervan op de bodemkwaliteit van die gronden) vormen geen belemmering voor de realisatie van een windpark.*
- *De gemeentelijke beleidsregels inzake archeologie zijn ongemotiveerd terzijde geschoven. De beleidsregels omtrent archeologie van de Hoeksche Waard dient als leidraad voor het vaststellen van bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan is het belangrijkste instrument voor de bescherming van archeologische waarde (zoals ook aangegeven in de archeologische verwachtings- en beleidskaart voor de Hoeksche Waard). De voorwaarden omtrent archeologie in het bestemmingsplan van gemeente Korendijk zijn meegenomen in het archeologische onderzoek*
- *In het MER wordt ten onrechte niet ingegaan op de (aanleg van de) netaansluiting en de daarvoor benodigde boring onder het Spui (externe veiligheid). Dit had in de afweging moeten worden betrokken.
Het aanleggen van de bekabeling tussen het transformatorstation van het windpark Spui en het inkoppelstation Geervliet in de gemeente Nissewaard en de daarvoor benodigde boring onder het Spui zijn in casu beide geen activiteiten waarvoor op grond van het Besluit m.e.r. een m.e.r.-(beoordelings-)plicht geldt en vinden ook niet plaats in een gevoelig gebied. Om die reden zijn in het MER de milieugevolgen van deze activiteiten niet meegenomen. Omdat*

de netaansluiting uiteraard wel relevant is voor de realisatie van het windpark, is hieraan aandacht besteed in paragraaf 4.4 van de toelichting op het ontwerp-PIP. Gelet op het beperkte voltage (25 kV) heeft de leiding geen planologisch relevante gevolgen (bijvoorbeeld op het gebied van externe veiligheid) en is het niet nodig om de leiding planologisch te regelen. Wel zal de toelichting op het inpassingsplan op dit punt worden geactualiseerd. In het kader van de vergunningenprocedure voor de aanleg van de leiding en de boring onder het Spui zal nader onderzoek plaatsvinden naar de effecten hiervan op het milieu. Wij vinden het voldoende aannemelijk dat deze gevolgen niet zodanig zullen zijn dat deze informatie reeds op voorhand beschikbaar moet zijn bij de besluitvorming over het PIP.

- De wieken van de meest westelijke turbine draaien over EHS. Dit wordt in het MER en de onderzoeken niet onderzocht dan wel in de afweging betrokken.
De effecten van de overdraai over gronden die vallen binnen het Natuurnetwerk Nederland zijn meegenomen in de natuurbeoordeling van de locatiealternatieven op blz. 92 van het MER. Deze effecten worden derhalve meegenomen in de besluitvorming. De afstand tussen de windturbine en de EHS bedraagt ruim 120 meter, terwijl de maximale wieklengte ongeveer 60 meter is. Hieruit blijkt dat geen overdraai over EHS zal plaatsvinden.
- De figuren op blz 105 geven een vertekend beeld van de verstoring van het landschap en aantasting van de openheid. De aanduiding van de molens heeft een diameter van circa 50 m, terwijl de werkelijke rotordiameter veel groter is.
De desbetreffende cirkels geven niet de rotordiameter van de turbines weer.
- Het MER en de onderzoeken met betrekking tot landschap en natuur zijn gebaseerd op (oude) landschapsonderzoeken met gedateerde uitgangspunten (o.a. hoogte/rotordiameter van de turbines) en derhalve niet meer toepasbaar.
De landschapsstudie (bijlage 10) is inderdaad verouderd omdat de daarin gehanteerde afmetingen afwijken. Mede daarom zijn alleen conclusies overgenomen die ook van toepassing zijn op het huidige plan (rechte lijn vs. kromme lijn). Door middel van dit MER is het onderzoek naar de landschappelijke effecten geactualiseerd.
- Blz 77: de ruimte is te klein om 5 windturbines op een onderlinge afstand van 400 tot 500 m te plaatsen. Indiener geeft aan dat met een rotordiameter van 112 tot 136 m het landschap niet meer als open ervaren kan worden.
Uiteraard wordt in dit MER ook rekening gehouden met de technische ontwikkelingen op het gebied van windturbines, zowel qua fysieke omvang en rendement, als op het gebied van vormgeving en de mogelijkheden tot (beperking van) hinder. Zodoende zijn het op te stellen MER en de onderliggende onderzoeken, zowel gebaseerd op heldere provinciale uitgangspunten, als op de hedendaagse stand der techniek. Zelfs met een rotordiameter van 136 meter zullen de windturbines, vanwege de slanke maten, de openheid van het gebied niet aantasten. Zie hiervoor ook de visualisaties in de Aanvulling op het MER.
- De foto's geven een vertekend beeld behalve de foto kruising Kerkstraat en Wilhelminastraat die wel de waarheid weergeeft. Ze steken boven woningen uit, terwijl ze op 500m afstand staan wat is buitenproportioneel hoog is.

Alle foto's zijn met speciale software gemaakt waarin rekening wordt gehouden met alle hoogteverschillen, afstand tot kijkpunt, bolling van aarde, etc.. De visualisaties zijn daarom natuurgetrouw.

- Blz. 18 (MER): de argumentatie voor de omgevingsvergunningplicht voor de onderhoudsweg is onjuist omdat de weg wel deels een voor alle verkeer openstaande weg is.
De nieuw aan te leggen onderhoudswegen zijn sluiten aan op de bestaande lokale openbare wegen die in beheer zijn van het Waterschap Hollandse Delta. Omdat de nieuwe wegen niet openbaar zijn, is geen vergunning benodigd op grond van de APV van de gemeente Korendijk nodig, maar wel een vergunning op grond van de Keur. Deze is meegenomen in de (ontwerp)wegenbeschikking.
- In het MER ontbreken de landelijke wandel- en fietsroutes, terwijl deze voor omwonenden en bezoekers wel van belang zijn.
Aan de aanwezigheid van landelijke wandel- en fietsroutes in de omgeving komt niet een zodanig belang toe dat dit in het MER moet worden meegenomen.
- Ten onrechte wordt niet ingegaan op de invloed van het windpark op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
Dit berust op een misverstand. In paragraaf 11.7 van het MER en paragraaf 6.7 van de toelichting op het PIP wordt uitgebreid ingegaan op de invloed van het windpark op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Uit het onderzoek blijkt dat het project geen significante gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden en de aanwezigheid van deze gebieden dus geen belemmering vormt voor de realisatie van het windpark.
- In het MER wordt de alternatieve locatie Hitserse Kade onjuist weergegeven zodat niet tot een goede afweging omtrent de meest geschikte locatie kan worden gekomen.
Het is niet helemaal bekend wat er bedoeld wordt met het fout weergegeven van de Hitserse Kade. De onderzochte opstellingen zijn ingetekend op basis van een belemmeringenkaart waarop buffers zijn getekend rondom woningen en andere ruimtelijk relevante zaken. Hierdoor zijn de windturbinelocaties op de meest gunstige manier ingetekend. Een andere positionering resulteert in grotere nadelige effecten.
- In bijlage 4 bij het ecologisch onderzoek is ten onrechte de Laatvlieger niet doorgerekend (en Ruige dwerg wel). Ook is niet duidelijk hoe rekening is gehouden met de algemeen gehanteerde verstoringsafstand van 200-400 meter bij ganzen. In bijlage 11 wordt ten onrechte gesteld dat het incidenteel voorkomen van de Blauwe reiger niet leidt tot slachtoffers. In die bijlage zijn de teldata van ZH8331 niet geupdate (en ouder dan 3 jaar).
In het rapport Alternatieven Hoekse Waard, p 34, is te lezen: "Laatvliegers maken slechts zeer beperkt gebruik van het onderzoeksgebied en lopen sowieso minder risico dan beide soorten dwergvleermuizen omdat ze minder vaak op rotorhoogte vliegen. Daarom wordt ingeschat dat het aantal slachtoffers onder laatvliegers verwaarloosbaar is. Alleen als een soort talrijk is, het gebied een duidelijke functie heeft, en de soort met regelmaat op rotorhoogte kan voorkomen, worden de effecten doorgerekend."

In rapport Ff-wet Windpark Spui staat op blz. 37: Grauwe ganzen, brandganzen, kolganzen en wilde eenden verblijven 's winters ook regelmatig met maximaal enkele honderden vogels in het plangebied (tabel 6.1). De verspreiding wordt in grote mate bepaald door de ligging van percelen met oogstresten en graslandpercelen. Gezien het grote areaal gras- en bouwland in de omgeving van het plangebied wordt door het toekomstige windpark slechts een zeer beperkt oppervlak potentieel foerageergebied beïnvloed. Gelet op de talrijke uitwijkmogelijkheden zal dit geen invloed hebben op de aantallen grauwe ganzen, brandganzen, kolganzen en wilde eenden in en rondom het plangebied. Hierdoor is er geen sprake van een negatief effect. Hierin is verwerkt dat in de directe omgeving van het windpark de kwaliteit minder kan zijn en een deel van de vogels meer afstand zal houden. Dit effect kan tot 200-400 m optreden; het aantal vogels in deze omgeving zal door het grote aanbod aan alternatieven niet afnemen; is onze inschatting.

- In het MER wordt in het akoestisch onderzoek aan het effect van cumulatie van geluid voorbijgegaan.
In het geluidsonderzoek zijn de cumulatieve effecten met reeds aanwezige geluidsbronnen niet onderzocht. De 47 dB Lden en 41 dB Lnight norm is gebaseerd op een dosis-effectrelatie. Daarmee zijn ze onafhankelijk van het achtergrondgeluidniveau. Voor het gecumuleerde geluidsniveau (incl. windturbines) bestaat geen toetsingskader en omdat het verschil in geluidsproductie tussen de inrichtingsalternatieven hetzelfde blijft, voegt het berekenen van de geluidscumulatie geen extra informatie toe ten behoeve van de besluitvorming.
- de door TNO in 2008 gerapporteerde bevindingen zijn nauwelijks meer van waarde voor de huidige turbines en de regelgeving is volledig achterhaald.
Onbekend is wat er wordt bedoeld met de bevindingen van TNO uit 2008. Door TNO is een radarverstoringsonderzoek uitgevoerd in januari 2016, omdat toen het voorkeursalternatief bekend was. Dit is gebaseerd op de aangevraagde afmetingen en getoetst aan de nu geldende regelgeving en rekenmethodes.

Opmerkingen over het ontwerp-PIP en/of ontwerpbesluitingen

- In het PIP wordt te makkelijk gesteld dat slechts sprake is van enkele (agrarische) bedrijfswoningen en woningen aan de Oudedijk, want binnen een straal van 700 m staan meer dan enkele woningen.
In de polder en langs de Oudedijk staan enkele (bedrijfs)woningen en panden. Vier daarvan liggen op een afstand van tussen de 400-500 meter van windturbine 5 (waaronder beide molenaarswoningen). Op een afstand van maximaal 600 meter van windturbine 5 staan 21 woningen.
- De boring onder het Spui (externe veiligheid) moet in het PIP nader worden onderbouwd. Ook wijst indiener op de overdraaizone van windturbine 2 en wordt gevraagd om een nadere onderbouwing van de gevaren en risico's dit met zich meebrengt.
In het kader van de vergunningenprocedure voor de aanleg van de leiding en de boring onder het Spui zal nader onderzoek plaatsvinden naar de effecten hiervan op het milieu. Wij

vinden het voldoende aannemelijk dat deze gevolgen niet zodanig zullen zijn dat deze informatie reeds op voorhand beschikbaar moet zijn bij de besluitvorming over het PIP. Het aantal passanten bij turbine 2 is zo laag dat er altijd voldaan zal worden de externe veiligheidseisen.

- *In het PIP worden ten onrechte de lokale openbare wegen niet vermeld. In paragraaf 1.5 van het PIP zijn de lokale openbare wegen in de nabijheid van het plangebied benoemd.*
- *In de ontwerp-omgevingsvergunning ontbreekt de welstandstoets. Hierdoor is onduidelijk of wordt voldaan aan de redelijke eisen van welstand. Indiener meent dat daarom de omgevingsvergunning moet worden geweigerd, ook omdat niet wordt voldaan aan het provinciale beleid ter bescherming van het open landschap. In bijlage B van de ontwerp-omgevingsvergunning is wel op dit onderwerp ingegaan. Hierin is aangegeven dat het onderhavige bouwplan naar onze mening voldoet aan de redelijke eisen van welstand en dat het bouwplan door ons tevens is voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Korendijk, die daarin, voor wat betreft de redelijke eisen van welstand, geen aanleiding heeft gezien om gebruik te maken van hun adviesrecht conform artikel 6.2, lid 2 van het Besluit omgevingsrecht.*

In verband hiermee hebben wij onderhavig plan getoetst aan de Welstandsnota 2014 en 2016 van de gemeente Korendijk (hoewel in beide nota's alleen aandacht wordt besteed aan kleine windturbines). In de eerste plaats wordt in paragraaf 6.2.15 aangegeven dat een plan voor kleine windturbines te allen tijde voor advies moet worden voorgelegd aan de Welstandscommissie en aan de Commissie Cultureel Erfgoed voor advies over de relatie met cultuurhistorische waarden.

Vervolgens zijn in die paragraaf welstandscriteria geformuleerd voor kleine windturbines. Daaruit blijkt dat deze in principe niet nabij of op een monument, beeldbepalend of karakteristiek pand, in beschermd dorpsgezicht, cluster of in zone met dubbelbestemming 'cultuurhistorie' mogen worden geplaatst. Omdat de beoogde turbines niet zijn gelegen op een van de hiervoor genoemde locaties, is het bouwplan niet in strijd met dit criterium. Voorts is in de welstandsnota opgenomen dat bij de toetsing vooral de aspecten situering, vorm en kleur een rol zullen spelen. Weliswaar is in casu geen sprake van kleine windturbines, maar naar onze mening kan deze redeneerlijn ook op het onderhavige bouwplan worden toegepast. Met betrekking tot de situering en vorm merken wij op dat in het kader van het MER onderzoek is gedaan naar het aspect cultuurhistorie, de landschappelijke inpassing van de windturbines en dat bij de ingediende aanvraag ook rekening is gehouden met het advies hieromtrent van de provinciale adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, en met de bouwmogelijkheden binnen de planregels van het inpassingsplan. Ten aanzien van het aspect kleur merken we op dat de keuzemogelijkheden bij windturbines tamelijk beperkt zijn. De windturbines worden uitgevoerd in een grijze kleur (RAL7035 of RAL7038) omdat deze kleur het meest geschikt is om de turbines te laten 'wegvallen' tegen de meest gangbare luchten in noordwest Europa en voldoet tevens aan de veiligheidseisen vanuit de luchtvaart. Gelet op het voorgaande voldoet het plan naar onze mening aan de redelijke eisen van

welstand, ook als gekeken wordt naar de vigerende welstandscriteria van de gemeente Korendijk. De beschrijving van het aspect welstand in bijlage B van de vergunning zal hierop worden aangevuld.

Ten overvloede slot merken wij nog op dat ook in het geval dat er sprake zou zijn van een negatief welstandsadvies, het bevoegd gezag daarvan op grond van artikel 2.10, eerste lid, onder d van de Wabo mag afwijken. Uit jurisprudentie blijkt dat economische en maatschappelijke belangen daarvoor aanleiding kunnen geven (zie bijvoorbeeld uitspraak van de Afdeling van 28 september 2011: ECLI:NL:RvS 2011:BT2817). Gelet op het grote maatschappelijke belang dat is gemoeid met de realisatie van het Nationaal Energieakkoord uit 2013 met betrekking tot 6000 MW wind op land en het feit dat de locatie Spui hiervoor door Provinciale Staten is aangewezen, zijn wij van mening dat de omgevingsvergunning voor onderhavig bouwplan – ook al zou dit in strijd komen met de redelijke eisen van welstand – toch moet worden verleend. In verband hiermee zien wij geen aanleiding voor een nader advies met betrekking tot het aspect welstand.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond, met uitzondering van Z102 met betrekking tot welstand. Deze leidt tot aanpassing van de ontwerpomgevingsvergunning. Wel zal de tekst over de netaansluiting in de toelichting op het inpassingsplan worden geactualiseerd.

A5 Onzorgvuldige voorbereiding en vervolprocedure

In diverse zienswijzen zijn twijfels geuit of de provincie wel aan alle (procedurele) formaliteiten heeft voldaan. Zo wordt in diverse zienswijzen aangegeven dat de provincie ten onrechte een aanbod voor een geschiktere alternatieve locatie van een andere initiatiefnemer (Eneco) heeft genegeerd. Omdat in de Verordening ruimte slechts één locatie is aangewezen in de gemeente Korendijk, zou in casu sprake zijn van een zogenaamd 'schaars recht', waardoor de provincie bij de toewijzing ervan het gelijkheidsbeginsel had moeten toepassen. In dat verband wordt verzocht om met de afgifte van de vergunningen op grond van de Verordening ruimte te wachten op een uitspraak van de Raad van State (de Grote kamer) inzake schaarse rechten, en om in verband hiermee de Verordening ruimte onverbindend te verklaren. In het verlengde hiervan wordt gesteld dat de samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland en initiatiefnemer Klein-Piershil B.V. op gespannen voet staat met het aanbestedingsrecht. De provincie had tenminste drie partijen de mogelijkheid moeten bieden om zich in te schrijven of vergunning aan te vragen, waaronder Eneco omdat deze op een andere geschiktere locatie windturbines wil bouwen.

Ook wordt in meerdere zienswijzen betoogd dat besluiten op onbegrijpelijke wijze tot stand zijn gekomen en wordt gevraagd welke inspraakmogelijkheden er zijn (geweest). Tevens wordt gesteld dat er geen Combi-MER had mogen worden opgesteld, maar eerst een concept-MER (inclusief zienswijzen en Nota van beantwoording) had moeten worden gemaakt, waarna pas een project-MER aan de orde is, en dat voor afwijking van het beleid (zoals de landschappelijke uitgangspunten) expliciete goedkeuring van Provinciale Staten vereist is.

Een groepje bewoners uit de gemeente Nissewaard heeft aangegeven dat ze pas op 29 maart 2016 een brief hebben ontvangen. In een zienswijze is opgemerkt dat men het oneens is met de wijze van afhandeling van de zienswijzen en dat gelet op de tot nu toe gevolgde procedure en de

beschikbare documenten onmogelijk sprake kan zijn van een zorgvuldige voorbereiding, zodat de voorgenomen besluiten moeten worden ingetrokken of heroverwogen. In enkele zienswijzen wordt gesteld dat het participatieplan en de anterieure overeenkomst ter inzage hadden moeten worden gelegd en een zienswijze kan worden ingediend. Tot slot hebben de indieners van veel zienswijzen aangegeven dat ze naar aanleiding van hun zienswijze willen worden gehoord.

Beantwoording:

In tegenstelling tot hetgeen in een aantal zienswijzen naar voren wordt gebracht, menen wij dat het leerstuk van de 'schaarse rechten' waarbij bestuursorganen potentiële gegadigden op basis van het gelijkheidsbeginsel de mogelijkheid moeten bieden om mee te dingen naar beschikbare vergunningen, niet van toepassing is op een omgevingsvergunning voor het oprichten en in werking hebben van een windpark op land, noch op de overige benodigde vergunningen. Zoals ook blijkt uit de conclusie van de staatsraad advocaat-generaal Widdershoven van 25 mei jl.² draait het binnen dat leerstuk om een heel ander type vergunningen, namelijk exploitatie- en aanwezigheidsvergunningen voor speelautomatenhallen, niet om plannen als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening en/of vergunningen op basis van de Wabo. De provincie werkt slechts faciliterend, waarbij vaststelling van de locatie in het PIP moet voldoen aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening als bedoeld in artikel 3.1 Wro. Voorts merken wij op dat onderhavige vergunningen niet worden verleend op basis van de provinciale Verordening, maar op basis van de Wabo, de Keur van het Waterschap Hollandse Delta en de Waterwet. Gelet hierop zien wij ook geen aanleiding om de besluitvorming over het PIP dan wel te vergunningen op te schorten totdat de Grote Kamer van de Afdeling bestuursrechtstraak uitspraak heeft gedaan, temeer in casu ook geen sprake is van meerdere vergunningaanvragers waarbij één aanvrager zou zijn gepasseerd. Voor wat betreft de (onterechte) stelling dat Eneco aan de provincie een andere locatie heeft aangeboden, zie thema C3.

Gelet op de faciliterende rol van de provincie is geen sprake van overtreding van het (Europese) aanbestedingsrecht. Het windpark wordt gerealiseerd voor rekening en risico van een private initiatiefnemer die niet aanbestedingsplichtig is. De provincie stimuleert en faciliteert de ontwikkeling van duurzame energiebronnen door in haar beleid en regelgeving onder meer locaties aan te wijzen voor de plaatsing van windturbines en is in dit geval bevoegd gezag voor een PIP, tevens is zij bevoegd gezag voor veel van de in, dan wel krachtens artikel 9f van de Elektriciteitswet 1998 bedoelde besluiten (vergunningen), maar de provincie is in deze dus geen ontwikkelende- of opdrachtgevende partij. De samenwerking met de initiatiefnemer is een logisch gevolg van de planvorming en vergunningprocedure en leidt niet tot enige strijd met Europees of nationaal aanbestedingsrecht.

Bij de voorbereiding van de besluitvorming over het PIP, het MER en de overige besluiten voldoet de provincie aan alle daaraan gestelde wettelijke vereisten. De provincie heeft bovendien juist extra inspanningen verricht om eenieder die dat wilde bij de planvorming te betrekken (zie ook thema E1) en om omwonenden extra op de vervolprocedure te attenderen. Met dat doel zijn advertenties geplaatst in drie huis-aan-huisbladen die worden verspreid in de Hoeksche Waard en op Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee, waarin onder meer wordt verwezen naar de formele kennisgeving in de Staatscourant en op de provinciale website. Daarnaast hebben

---

² <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=87789>

diverse belangengroepen en een grote groep omwonenden van het windpark als extra attentering op de start van de terinzageligging een brief ontvangen van GS. Deze brief is gedateerd op 10 maart 2016 en is toegezonden aan een kring van inwoners van de dorpskernen Piershil, Nieuw-Beijerland en de tussenliggende straten, alsook aan bewoners van de woningen aan de overkant van het Spui tot aan de provinciale weg (op de brief staan de straten vermeld). De gemeente Nissewaard heeft het niettemin nodig gevonden om de brief van GS binnen een bredere kring te verspreiden, waardoor deze bewoners de bewuste brief pas later hebben ontvangen. Dat deze brief later is ontvangen vinden we spijtig, maar dit kan naar onze mening de provincie niet worden aangerekend. Toezending aan een nog bredere kring inwoners was naar onze mening niet noodzakelijk en tevens vinden we het niet aannemelijk dat deze inwoners hierdoor in hun belangen zijn geschaad omdat zij reeds van de terinzagelegging van de stukken op de hoogte (konden) zijn die conform de wettelijke vereisten tijdig is aangekondigd in de Staatscourant en op de provinciale website dan wel via de eerdergenoemde advertenties in de huis-aan-huisbladen.

Ten aanzien van de zienswijze dat in het onderhavige geval geen combi-mer had mogen worden vastgesteld, maar eerst een plan-MER, gevolgd door een project-MER, merken wij op dat in artikel 14.4b van de Wet milieubeheer is vastgelegd dat indien voor een activiteit tegelijkertijd zowel een besluit als een plan worden voorbereid en dat plan uitsluitend wordt voorbereid met het oog op de inpassing van die activiteit in dat plan, ter voorbereiding van dat besluit één milieueffectrapport wordt gemaakt. Aangezien het onderhavige (inpassings-)plan uitsluitend wordt opgesteld ten behoeve van de realisatie van het windpark Spui, menen wij dat er in casu geen sprake is van een verplichte splitsing van het MER en dat wij derhalve op terechte gronden een (combi-)MER hebben opgesteld, en dat bij de voorbereiding daarvan is voldaan aan wettelijke vereisten. Voor zover in de zienswijzen wordt gesteld dat zonder expliciete goedkeuring van Provinciale Staten niet mag worden afgeweken van vastgesteld beleid, merken wij op dat het onderhavige PIP en de overige besluiten passen binnen de kaders van het vastgestelde beleid. Van afwijking van dat beleid is derhalve geen sprake. Voor zover in deze zienswijzen wordt bedoeld op afwijking van de in de verordening Ruimte 2014 aangewezen locatie op kaart 10, wordt verwezen naar thema D.

Met betrekking tot het participatieplan en/of de anterieure overeenkomst die is gesloten tussen de provincie en exploitant kunnen geen zienswijzen worden ingediend. Beiden zijn om deze reden niet mee ter inzage gelegd. De zienswijzeprocedure heeft alleen betrekking op de stukken die ter inzage zijn gelegd. Bij de behandeling van de ingekomen zienswijzen inzake het ontwerp-PIP, het MER en de overige ontwerpbesluiten heeft de provincie gekozen voor een gebruikelijke werkwijze, namelijk voor samenvatting van de ontvankelijke zienswijzen en een thematische beantwoording in een Nota van Beantwoording. Hiervoor is gekozen omdat het overgrote deel van de zienswijzen betrekking heeft op dezelfde onderwerpen. Wij zijn van mening dat deze handelswijze enerzijds een overzichtelijke en adequate beantwoording van de verschillende zienswijzen bevordert en dat de belangen van de indieners van de zienswijzen hiermee niet worden geschaad, omdat het bevoegd gezag bij de uiteindelijke besluitvorming in de Nota van beantwoording ingaat op alle naar voren gebrachte gronden. Onderdeel van deze handelswijze is ook dat Provinciale Staten indieners van een zienswijze de gelegenheid bieden om hun zienswijze mondeling toe te lichten. Alle indieners van een zienswijze hebben van de Statengriffie

een uitnodiging gekregen om zich aan te melden. Deze hoorzitting door de Statencommissie Duurzame Ontwikkeling zal plaatsvinden in het gemeentehuis van Korendijk op 22 juni 2016. Aansluitend zal ook de gemeenteraad van Korendijk worden gehoord inzake het besluit om voor de realisatie van het windpark Spui een PIP vast te stellen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.26 Wro. Wij menen dan ook dat onderhavige besluitvorming zorgvuldig wordt voorbereid en dat er geen aanleiding is om de procedure hiervoor te staken.

Gelet op de toepassing van de provinciale coördinatieregeling ex artikel 9f Elektriciteitswet 1998 juncto artikel 3.33 Wro zullen het vastgestelde inpassingsplan, de verleende beschikkingen, het MER en de daarop betrekking hebbende stukken opnieuw gedurende zes werken ter inzage worden gelegd. Belanghebbenden kunnen hiertegen gedurende deze periode beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder Afdeling). Omdat het inpassingsplan en de besluiten zien op de verwezenlijking van een windpark, zal in dat geval op die beroepsprocedure artikel 1.1, eerste lid, onder a, van de Crisis- en herstelwet van toepassing is. Dit betekent onder andere dat geen pro forma beroepschriften mogen worden ingediend en dat de Afdeling binnen zes maanden op de ingediende beroepen dient te beslissen. In de latere kennisgeving zal daarover meer worden vermeld. In dat kader zal de Afdeling bepalen in hoeverre omwonenden en andere partijen moeten worden gezien als belanghebbende bij genomen besluiten.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.3 Thema B: Nut en noodzaak windenergie op land

In verschillende zienswijzen vraagt men zich af waarom wordt ingezet op windenergie (op land). Er wordt verwezen naar andere vormen van duurzame energie die minder impact hebben op de omgeving. Daarnaast wordt gesteld dat de overheid zich niet op windenergie zou moeten richten, mede vanwege de hoge maatschappelijke kosten. Betwijfeld wordt voorts of wind op land economisch gezien wel rendabel is ten opzichte van andere vormen van duurzame energie en dat zolang het nut en de noodzaak van windenergie op land onvoldoende is aangetoond, voor windparken hooguit een tijdelijke vergunning moet worden verleend.

Hieronder zijn deze zienswijzen per subthema beantwoord:

B1 Nut en noodzaak

B2 Tijdelijkheid van de behoefte

B3 Alternatieve vormen van duurzame energie

B1 Nut en noodzaak

In verschillende zienswijzen vraagt men zich af waarom wordt ingezet op windenergie (op land). Verwezen wordt naar andere vormen van duurzame energie die minder impact hebben op de omgeving en dat daar meer onderzoek had moeten worden gedaan. Ook wordt de noodzaak voor de energietransitie niet onderschreven of gesteld dat het opraken van fossiele brandstoffen niet aan de orde is. Daarnaast wordt gesteld dat windenergie geen bijdrage levert aan het vermijden

van CO2-emissies als gevolg van het CO2 emissierechten-systeem en dat het energieakkoord geen argument is voor de plaatsing van windturbines.

Beantwoording:

De beschikbaarheid van elektriciteit is een noodzakelijke voorwaarde voor het functioneren van de Nederlandse samenleving in al zijn facetten. De noodzaak om in deze behoefte te voorzien door middel van grootschalige winning van windenergie wordt ingegeven door meerdere factoren. In de eerste plaats blijft het mondiale gebruik van fossiele energie stijgen. Samen met het feit dat de voorraad fossiele brandstof toch echt eindig is, heeft dit tot gevolg dat de beschikbaarheid, betrouwbaarheid én betaalbaarheid van het energie-aanbod onder druk staat, ook omdat Nederland voor de energievoorziening niet (teveel) afhankelijk wil zijn van andere landen. Daarnaast verandert het mondiale klimaat als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen. Als de huidige trend doorzet, is de CO2 concentratie die nodig is om het mondiale klimaat meer dan 2 graden Celsius te laten stijgen in 2050 bereikt. Deze stijging wordt beschouwd als de drempelwaarde waarboven het aanpassingsvermogen van natuurlijke ecosystemen wordt overschreden. Met het oog op het klimaat en de afnemende beschikbaarheid van fossiele brandstoffen is een overgang naar een duurzame energiehuishouding nodig.

Onder meer om deze redenen heeft het Rijk in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Om dit doel te bereiken zijn forse beleidsinspanningen en investeringen nodig op alle vormen van duurzame energie. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de doelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. Deze doelstelling is vastgelegd in de rijks structuurvisie Wind op Land die ook ter inzage heeft gelegen en waartegen zienswijzen konden worden ingediend. Daarmee is via een trechtering van beluistering op een democratische wijze een afweging gemaakt over windenergie versus ander vormen van (duurzame) energie. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het Rijk gemaakt over de verdeling per provincie van de 6000 MW. De opgave voor de provincie Zuid-Holland bedraagt 735,5 MW in 2020. De realisatie van deze opgave is neergelegd in de provinciale Structuurvisie Ruimte en Mobiliteit en de bijbehorende Verordening ruimte 2014, die op 8 juli 2014 werden vastgesteld. Met de inwerkingtreding van de VRM zijn alle voorgaande beleidsnota's (zie ook thema A1) komen te vervallen. Gelet op het voorgaande hebben wij geen aanleiding gezien om in MER nader in te gaan op andere vormen van duurzame energie.

Een van de redenen voor de energietransitie en het plaatsen van windmolens is de afname van de energieopwekking uit fossiele brandstoffen omdat dit luchtverontreiniging veroorzaakt. CO2 is niet schadelijk voor de gezondheid, maar heeft wel nadelige gevolgen voor het klimaat. Energiecentrales stoten daarnaast stoffen uit die bij inademing wel direct schadelijk zijn voor de gezondheid. Hoe meer energie er duurzaam wordt opgewekt, hoe minder luchtverontreiniging mensen inademen. De in het MER opgenomen cijfers over vermeden CO2 zijn het gevolg van een gangbare methodiek om het effect van windturbines aan te tonen. De stelling dat het emissierechtensysteem mogelijk niet optimaal werkt, vormt voor ons geen aanleiding om de gehanteerde methodiek in het MER aan te passen.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

B2 Tijdelijkheid van de behoefte

In twee zienswijzen wordt betoogd dat het windpark – vanwege de onzekerheid over het verloop van de energietransitie – alleen een tijdelijke bestemming en/of tijdelijke vergunning dient te krijgen, voor een periode van 15 jaar of een die gekoppeld is aan de levensduur van de turbines. Ook wordt gevraagd om in de omgevingsvergunning een opruimplicht/afbraakregeling op te nemen en van de initiatiefnemer een garantie te verlangen die waarborgt dat de turbines na bedrijfsbeëindiging en op zijn kosten worden afgebroken.

Beantwoording

Na realisatie van het windpark is de eigenaar c.q. exploitant primair verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het windpark, maar ook voor een toekomstige ontmanteling. Het moment dat de turbines definitief worden stilgezet en afgebroken is op voorhand niet bepaald. Onder normale omstandigheden ligt deze beslissing en de financiële gevolgen daarvan - net als bij andere bedrijfsmatige functies – primair bij de exploitant. Hoewel het precieze verloop van de energietransitie op langere termijn (meer dan tien jaar) lastig te voorspellen valt, staat het net en de noodzaak voor de kortere termijn voldoende vast (zie ook thema B1). Voor het overige is die onzekerheid inherent aan een samenleving die binnen zekere grenzen ruimte zal bieden aan nieuwe, nuttige functies en andere functies minder belangrijk worden en uiteindelijk verdwijnen zodra daaraan geen behoefte meer bestaat.

Los van de vraag of het wenselijk is om essentiële onderdelen van duurzame energievoorziening alleen een tijdelijke planologische basis te geven, stellen wij vast dat de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in casu geen mogelijkheden bieden voor een voorlopige bestemming of tijdelijke vergunning voor het plaatsen van windturbines voor een periode van 15 jaar of langer. Weliswaar wordt op rijksniveau overwogen of het wenselijk is om het voor windparken hiervoor mogelijkheden te creëren, maar de uitkomst en planning van dat proces zijn onbekend. Op 15 juli jl. is het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet elfde tranche in werking getreden. Daarin is bepaald dat de mogelijkheden voor een voorlopige bestemming voor het bouwen en in werking hebben van windturbines voor een termijn langer dan (de normale) termijn van vijf jaar, beperkt blijven tot de door de provincie Groningen aangewezen concentratiegebieden voor windenergie en drie concrete windparken in de provincies Friesland en Drente. Derhalve biedt deze AmvB geen ruimte voor een dergelijke regeling in het onderhavige PIP. Omdat de wettelijke mogelijkheden hiervoor een voorlopige bestemming ~~thans~~ ontbreken en omdat de exploitant een reguliere (niet-tijdelijke) omgevingsvergunning heeft aangevraagd, waarop wij als bevoegd gezag dienen te beslissen, zien wij in het aangevoerde geen aanleiding om de termijn van de bestemming voor de windturbines in het inpassingsplan te wijzigen en/of de omgevingsvergunning een tijdelijk karakter te geven.

In het verlengde hiervan zien wij geen aanleiding om in de (permanente) omgevingsvergunning voor het windpark een expliciete afbraakverplichting op te nemen. Paragraaf 5.4 van de Wabo biedt naar onze mening voldoende instrumenten (last onder dwangsom/bestuursdwang) om te zorgen dat de wettelijke en/of vergunningvoorschriften wordt nageleefd en te voorkomen dat als

gevolg van de windturbines gevaar ontstaat voor de gezondheid of de veiligheid, bijvoorbeeld vanwege achterstallig onderhoud.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

B3 Alternatieve vormen duurzame energie

In enkele zienswijzen wordt gesteld dat de overheid zich niet op windenergie zou moeten richten, vanwege de grote maatschappelijke kosten. Verwezen wordt naar professor Koert die stelt dat windenergie economisch niet haalbaar is en alleen kan bestaan dankzij subsidies. Gesteld wordt dat het de ontwikkelaar alleen te doen is om het economisch verdienmodel en niet vanwege milieubescherming. Ook wordt betwijfeld of wind op land wel economisch haalbaar is ten opzichte van andere vormen van duurzame energie. In meerdere zienswijzen wordt gesteld dat kosten van de windturbines niet opwegen tegen de baten, dat de techniek (zonder opslagfaciliteit) achterhaald is en alleen op zee zou mogen worden toegepast. Het geld kan volgens een enkeling beter geïnvesteerd worden in het moderniseren van kolencentrales, of in kernenergie of kernfusie omdat de ontwikkelingen in Duitsland zouden aantonen dat de windturbines niet duurzaam zijn en dat het Europees energiebeleid schade toebrengt aan de economie. In andere zienswijzen wordt gesteld dat beter geïnvesteerd kan worden in alternatieve duurzame energiebronnen, zoals het plaatsen van zonnepanelen en zonnevelden in binnen- en buitenland, het stimuleren van het stoken van biomassa in de agrarische sector, de ontwikkeling van waterkrachtcentrales op de stormvloedkering of in het Spui zelf. Gesteld wordt dat de provincie, in verband met de hoge kosten en de negatieve effecten van windenergie op de leefomgeving, alternatieve vormen van duurzame energie in de besluitvorming moet betrekken, evenals het stimuleren van energiebesparing, het afvangen van CO₂ op kolencentrales.

Beantwoording:

Windenergie is in Nederland één van de goedkoopste manieren om duurzame energie op te wekken. Door middel van de subsidieregeling Duurzame Energieproductie (SDE+) stimuleert het Ministerie van Economische Zaken de ontwikkeling van een duurzame energievoorziening in Nederland, vanwege de positieve kanten van duurzame energieopwekking. De regeling maakt het voor marktpartijen en (non-profit) instellingen mogelijk om onder andere windenergieprojecten op land rendabel te exploiteren. De SDE+ regeling vergoedt het prijsverschil tussen de productiekosten van windenergie en de marktprijs van elektriciteit. Dit garandeert initiatiefnemer een bepaalde opbrengst van het windpark, waarmee de gedane investeringen voor de realisatie van de windturbines, de netaansluiting en overige voorzieningen binnen een acceptabele tijd kunnen worden terugverdiend.

In onderstaande tabel staat de door Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) berekende productiekosten voor een aantal duurzame energiebronnen. Deze berekeningen vormen de basis voor de vastgestelde SDE+ 2015. In tabel is te zien dat Wind op land de laagste productiekosten kent en daarmee de kleinste SDE bijdrage nodig heeft om rendabel te zijn. Met de zienswijzen die het rendement en de economische haalbaarheid van windenergie in twijfel trekken, zijn wij het derhalve niet eens.

Categorie	Energie-drager	Advies basisbedrag SDE+ 2016	Vollasturen	Advies basisbedrag SDE+ 2015
Waterkracht, valhoogte ≥ 50 cm	E	0,173	5700	0,175
Waterkracht, valhoogte ≥ 50 cm, renovatie	E	0,108	2600	0,067
Vrije stromingsenergie, valhoogte < 50 cm	E	$>0,200$	3700	0,275
Osmose	E	$>0,200$	8000	0,585
Fotovoltaïsche zonnepanelen, ≥ 15 kW _p , en aansluiting $>3^*80A$	E	0,128	950	0,141
Zonthermie, apertuuroppervlakte ≥ 100 m ²	W	0,103	700	0,137
Wind op land, ≥ 8 m/s	E	0,070	n.v.t.	0,074
Wind op land, $\geq 7,5$ en < 8 m/s	E	0,076	n.v.t.	0,081
Wind op land, $\geq 7,0$ en $< 7,5$ m/s	E	0,082	n.v.t.	0,086
Wind op land, $< 7,0$ m/s	E	0,093	n.v.t.	0,098
Wind op verbindende waterkeringen, ≥ 8 m/s	E	0,075	n.v.t.	0,081
Wind op verbindende waterkeringen, $\geq 7,5$ en < 8 m/s	E	0,082	n.v.t.	0,088
Wind op verbindende waterkeringen, $\geq 7,0$ en $< 7,5$ m/s	E	0,087	n.v.t.	0,094
Wind op verbindende waterkeringen, $< 7,0$ m/s	E	0,099	n.v.t.	0,107
Wind in meer, water ≥ 1 km ²	E	0,114	n.v.t.	0,114

Mede naar aanleiding van het advies van de Commissie voor de m.e.r. is in het MER de verwachte energieopbrengst van de verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht en met elkaar vergeleken. Het is duidelijk dat de initiatiefnemers van het windpark c.q. grondeigenaar het windpark willen realiseren met het oog op het behalen van een bepaald financieel rendement. Dat is echter op zichzelf geen reden om de betreffende ontwikkeling af te wijzen, dat geldt immers voor veel meer ruimtelijke ontwikkelingen waar agrarische gronden worden omgezet in een nieuwe woonwijk, bedrijventerrein of recreatiepark. Ondanks de beschikbaarheid van allerlei alternatieve vormen van duurzame energie (die zich in sommige gevallen ook lenen voor toepassing door particulieren) staat naar onze mening het nut en de noodzaak van windenergie op land voor de komende jaren afdoende vast (zie hiervoor ook thema B1), en ook al zijn de mogelijkheden om de opgewekte energie op te slaan vooralsnog beperkt.

Met het Energieakkoord wordt, naast het opwekken van duurzame energie, ook sterk ingezet op energiebesparing. Dit is van groot belang omdat energiebesparing niet alleen bijdraagt aan de voorzieningszekerheid en de reductie van de CO₂-uitstoot, maar ook zorgt voor een lagere energierekening voor burgers en bedrijven en voor een stevige werkgelegenheidsimpuls, in het bijzonder in de bouwsector. Ook wanneer de doelstellingen voor energiebesparing worden behaald blijft er een energievraag bestaan. Deze energievraag willen we zoveel mogelijk verduurzamen, onder andere met windenergie. Energiebesparing is dus geen alternatief van windenergie, maar beiden zijn nodig om de klimaatdoelstellingen te halen.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zullen de gegevens uit de Aanvulling op het MER worden verwerkt in de toelichting op het inpassingsplan.

3.4 Thema C: Locatieafweging en keuze

In relatief veel zienswijzen wordt ingegaan op de keuze voor de locatie langs het Spui. Het gaat daarbij zowel om eerder gemaakte provinciale afwegingen en keuzes. Daarnaast zijn in diverse zienswijzen suggesties gedaan voor alternatieve locaties die beter zouden zijn dan de locatie

langs het Spui. Ook worden locaties uit het Brede MER van de gemeente als een beter alternatief aangedragen, maar een enkele maal worden ook locaties buiten de gemeente Korendijk of zelfs buiten de Hoeksche Waard aangedragen.

Hieronder zijn deze zienswijzen per subthema beantwoord:

C1 Autonome ontwikkeling en referentiesituatie

C2 Algemene uitgangspunten en methodiek MER

C3 Alternatieve locaties

C4 Adviezen Commissie m.e.r. + Kwaliteitsteam Hoeksche Waard

C1 Autonome ontwikkeling en referentiesituatie

In meerdere zienswijzen wordt aangegeven dat de beschrijving van de 'autonome ontwikkeling' onvolledig is omdat daarin de beschrijving van het hele studiegebied ontbreekt, waardoor niet inzichtelijk is of de effecten van de locatiealternatieven tegen de goede referentiesituatie zijn afgezet (huidige situatie + autonome ontwikkelingen). Ten aanzien van de beoordeling van de inrichtingsvarianten wordt gesteld dat daarin ten onrechte de varianten ten opzichte van elkaar, en niet ten opzichte van de referentiesituatie is uitgevoerd. Dit zou een onjuiste methodiek zijn die in strijd is met artikel 7.7 lid 1, onder f van de Wet milieubeheer. Ook wordt geconstateerd dat op de kaarten voor geluid en slagschaduw de nieuwe wijk ten zuiden van de kreek van Nieuw-Beijerland ontbreekt.

Beantwoording:

In het MER is rekening gehouden met ruimtelijke ontwikkelingen die reeds in bestemmingsplannen en/of verleende vergunningen zijn vastgelegd en waarvan de realisatie min of meer vaststaat en die van invloed zijn op dit onderzoek. Voor zover de ontwikkelingen in de structuurvisie Hoeksche Waard en het Werkboek Hoeksche Waardenmakerij aan de Delta nog niet in bestemmingsplannen zijn vastgelegd, zijn deze in het MER niet 'automatisch' meegenomen als (volwaardige) autonome ontwikkeling. De relevante ontwikkelingen zijn in het MER beschreven, daarmee wordt voldaan aan artikel 7.7 lid 1, onder f van de Wet milieubeheer.

In hoofdstuk 5.2 van het MER zijn de autonome ontwikkelingen die tot een belemmering kunnen leiden, beschreven en verbeeld in de kaarten (figuren 10 en 9). Het betreft de landhuizen in de Eendragtspolder bij Nieuwendijk en de uitbreiding van Nieuw Beijerland. In de hoofdstukken 6.1 tot en met 6.8 van het MER zijn van alle locatiealternatieven de algemene gebiedskenmerken en de te verwachten ontwikkelingen beschreven. In hoofdstuk 6.9 zijn niet alleen de autonome ontwikkelingen voor het gebied nabij de beoogde locatie langs het Spui beschreven, maar ook die van de Eendragtspolder. De kaarten waarop de contouren van geluid en slagschaduw van de locatie Spui zijn ingetekend (Hoofdstuk 9, figuren 53 tot en met 56) betreffen kaarten waarbij een luchtfoto als ondergrond is gebruikt. De in aanbouw zijnde wijk in Nieuw-Beijerland staat om die reden niet op de kaart. Uit het slagschaduwonderzoek blijkt dat de contour (o.b.v. maximale maten) over een klein deel van de wijk valt. Uiteraard worden de windturbines na realisatie van de woningen ook zo ingesteld dat de slagschaduwnorm hier niet wordt overschreden. De conclusies ten aanzien van de milieueffecten en de uitvoerbaarheid van het project blijven derhalve onveranderd.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

C2 Algemene uitgangspunten en methodiek MER

In een aantal zienswijzen is aangegeven dat financiële aspecten in het MER (en het ontwerp-PIP) ontbreken en dat daarom de uitvoerbaarheid van het plan in het geding is. In veel zienswijzen zijn daarnaast vraagtekens en opmerkingen geplaatst over de aard en status van de toepassing van de provinciale randvoorwaarden (combineren met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water) en de overige uitgangspunten (zoals minimale afstandsnormen tot woningen) en methodiek van het MER voor deze locatie. Daarbij wordt aangevoerd dat de locatie weliswaar aan het Spui ligt, maar dat dit water te smal is om als een te markeren scheidslijn te beschouwen, in tegenstelling tot het Haringvliet. Gesteld wordt dat de provincie voor zichzelf aangepaste criteria hanteert, geen zuivere afweging maakt van locaties door alternatieven niet goed te onderbouwen en door te toetsen of locatie Spui een geschikte locatie is, wordt de beste keuze per definitie uitgesloten.

Beantwoording:

Het MER is primair bedoeld om de milieugevolgen van het windpark in beeld te brengen (zowel in de aanleg- als de exploitatiefase). Daarom wordt in het MER niet ingegaan op zuiver financiële aspecten, zoals planschade of de aanlegkosten van het windpark en de netaansluiting. Deze aspecten worden wel beschreven in de toelichting op het PIP met het oog op de beoordeling van de uitvoerbaarheid van het plan (zie ook thema E3). De provinciale randvoorwaarden ten aanzien van windenergie in de VRM vloeien voort uit het beleid zoals dat was geformuleerd in eerdere provinciale beleidsnota's (zie ook thema A1).

In paragraaf 4.4.2 van de structuurvisie VRM is hierover de volgende tekst opgenomen:

“De provincie biedt ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie. Met het rijk zijn afspraken gemaakt om in 2020 te voorzien in 735,5 MW opgesteld vermogen op land. Hiervoor zijn „locaties windenergie” aangewezen. Deze locaties zijn het resultaat van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit. De locaties combineren windenergie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water. Daarbij wordt voorkeur gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.”

Uit deze tekst volgt niet dat een windlocatie per se aan elk van de genoemde eigenschappen moet voldoen, zoals in enkele zienswijzen wordt gesteld. Op basis van de provinciale randvoorwaarden zijn op de bij de verordening behorende kaart verschillende locaties voor windenergie aangewezen en op deze locaties is altijd sprake van één (of meerdere) van deze eigenschappen. In diezelfde paragraaf van de structuurvisie is aangegeven dat in gebieden die vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch, ecologisch of recreatief oogpunt kwetsbaar zijn, de plaatsing van windturbines is uitgesloten. Dat betekent dat voor het voormalig nationaal Landschap Hoeksche Waard is gekozen voor windenergielocaties aan de randen van dit landschappelijk kwetsbare gebied in lijnopstellingen en evenwijdig aan de scheidslijnen van de Hoeksche Waard.

In het MER zijn de alternatieve locaties beschreven en getoetst via een trechtering. Eerst zijn alle mogelijke locaties beschreven en getoetst aan het beleid en de regelgeving waaronder de provinciale randvoorwaarden. Daarbij is ook rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals geprojecteerde woningbouw. Trechtering is een geaccepteerde methode om in een MER te komen tot een beperkt aantal realistische alternatieven, die tegen het voornemen en elkaar kunnen worden afgewogen. Door deze methodiek toe te passen zijn alle locaties - ook die uit het onderzoek van de gemeente - meegenomen of al in vroeg stadium van de trechter afgevallen. De realistische alternatieven zijn in het MER nader onderzocht, ook in kwantitatief opzicht. Daarom menen wij dat het MER voldoende basis biedt voor een gedegen locatieafweging, alsmede voor een gemotiveerde keuze voor het inrichtingsalternatief. Overigens is bij de vergunningverlening niet de afstand tot aan woningen bepalend, maar de berekende geluidsbelasting op de gevels van geluidgevoelige functies, zoals woningen (zie ook thema F1).

Gelet op het feit dat er voor de locatie Spui een concrete bouwplan bestaat en er bovendien een aanzienlijke opgave ligt om de doelstelling uit het Energieakkoord te kunnen realiseren, geldt daarbij dat het niet gaat om de vraag of de locatie Spui de beste locatie is, maar of het een geschikte locatie betreft. Op basis van het MER is een voorkeursalternatief gekozen die in het PIP is vastgelegd en waarvoor de benodigde vergunningen zijn aangevraagd en kunnen worden verleend.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

C3 Alternatieve locaties

In de zienswijzen wordt gesteld dat de keuze voor de locatie Spui in de Verordening ruimte 2014 prematuur was en dat het MER ten onrechte alleen kijkt naar de geschiktheid van locatie Spui, waardoor alle onderzochte alternatieven niet volledig worden meegewogen om te komen tot de locatiekeuze. In veel zienswijzen wordt voorts aangegeven dat andere locaties geschikter zijn dan de locatie Spui, al dan niet verwijzend naar het onderzoek (Brede MER) van de gemeente Korendijk, of dat locaties die aansluiten op reeds bestaande windparken, ook locaties buiten de gemeente worden aangedragen. Ook wordt verzocht wordt om met de Stichting tegen Windturbines om tafel te gaan zitten om tot een betere locatie te komen.

In veel zienswijzen wordt gesteld dat alternatieve locaties zoals in of nabij Natura 2000-gebieden in het MER te vroeg zijn afgevallen, omdat er geen Passende beoordeling is uitgevoerd. Terwijl deze soms zelfs een hoger energieopbrengst hebben en bij nader onderzoek (Passende Beoordeling) best geschikt kunnen blijken. Het MER geeft op deze wijze voorrang aan natuur boven het welbehagen van de mens. Ook wordt de hogere energieopbrengst van locaties langs het Haringvliet niet goed afgewogen tegen de natuur en de locatie Spui. Gevraagd wordt de menselijke leefbaarheid en belangen te prevaleren boven de economische belangen.

In enkele zienswijzen wordt gevraagd hoe het komt dat de uitkomsten van de Brede MER van de gemeente Korendijk zo sterk afwijken met die van het MER Windpark Spui. De locatie langs het Spui komt in het onderzoek van de gemeente als slechtste locatie uit de bus en is in het

onderzoek van de provincie geschikt. Verzocht wordt om een onafhankelijk vervolgonderzoek om te bepalen wat de oorzaak van deze verschillen is en wat nu wel de juiste locatie is. Voorts wordt in een aantal zienswijzen aangegeven dat er een geschiktere locatie met een initiatiefnemer is, die de provincie naast zich neerlegt, waardoor geen sprake is van een goede locatieafweging. Tot slot wordt één zienswijze verzocht om – als over de locatie Spui positief wordt besloten – binnen een straal van 5 km geen nieuwe windlocaties toe te staan.

Beantwoording:

Bij de aanwijzing van locatie in de VRM en de Verordening ruimte is in het daarbij behorende plan-MER voor de beoordeling van de individuele locaties windenergie verwezen naar het uitvoeren van een MER op een lager schaalniveau passend bij het schaalniveau van de dan aan de orde zijnde ruimtelijke besluiten. In principe zijn de beleidsafwegingen en daardoor gevormde trechtering naar locaties binnen de Verordening ruimte voldoende om geen alternatievenafweging te hoeven doen. Desondanks is in dit MER een locatieafweging opgenomen ter onderbouwing van de eerdere (provinciale) locatiekeuze. Daarnaast heeft de Commissie voor de m.e.r. ook gevraagd om extra inzicht t.b.v. locatieafweging.

Gelet op de windenergieopgave zijn geen alternatieve locaties onderzocht buiten de gemeente of zelfs buiten de Hoeksche Waard. In het MER is door middel van een trechteringsmethodiek ingegaan op alle mogelijke locaties in de gemeente Korendijk en in het bijzonder op het zuidwestelijke gedeelte van de Hoeksche Waard. Als eerste stap zijn de mogelijke plaatsingsgebieden voor windturbines in de gemeente Korendijk geïdentificeerd door middel van (beleidsmatige) belemmeringen. Deze kansrijke locaties zijn vervolgens nader onderzocht en vergeleken op o.a. energieopbrengst en de effecten op het omliggende gebied. Door deze methodiek zijn ook de locaties uit de Brede MER van de gemeente Korendijk en die van Eneco behandeld in het MER. Concrete andere locaties komen alleen in beeld, dus ook voor een Passende beoordeling, als deze expliciet veel beter zijn en daarvan is geen sprake. Ten aanzien van lichthinder en geluid zijn de wettelijke normen bepalend c.q. beperkend en deze wordt bepaald door de dichtst bij een windpark gelegen woning.

Het MER geeft voldoende inzicht in de effecten van de mogelijke locaties, zodat op basis hiervan het bevoegd gezag een besluit kan nemen over het PIP en de vergunningen. In de eerste plaats merken wij op dat de inhoud van de Brede MER en de opgestelde QuickScan van de gemeente Korendijk buiten het bestek van onderhavige procedure valt, om die reden nemen wij zienswijzen omtrent (vermeende) voor- of nadelen van de door de gemeente onderzochte locaties voor kennisgeving aan. Temeer omdat de resultaten van beide onderzoeken onderling verschillen. Dit wordt veroorzaakt omdat het onderzoek van de gemeente meerdere locaties meeneemt in de vergelijking die niet aan de rand van de Hoeksche Waard liggen. Provinciale beleidskaders gaan uit van plaatsing aan de rand van voormalige nationale landschappen. Door de gekozen gemeentelijke vergelijking en het dubbel meenemen van geluid in de weging van de locaties ontstaat een verschil in beoordeling. Daarbij heeft de gemeente in haar onderzoek de nadruk gelegd op een clusteropstelling langs het Spui, waardoor deze locatie slecht scoort op landschap. Daarbij is deze clusteropstelling dicht bij de kern van Nieuw-Beijerland ingetekend. De locatie had in het gemeentelijk onderzoek ook meer naar het zuidwesten gelegd kunnen worden. Hierdoor en omdat geluid in het onderzoek dubbel telt, scoort de locatie slecht. In het gemeentelijk onderzoek

is de onafhankelijke, landelijke commissie voor de m.e.r. niet betrokken geweest, noch is een oordeel over de kwaliteit hiervan gevraagd.

De provincie heeft voor het MER Windpark Spui de Commissie voor de m.e.r. wel betrokken. In verband daarmee heeft Commissie zowel een vrijwillig advies gegeven omtrent de NRD, als het verplichte toetsingsadvies van het MER. Ook de omgevingsdiensten OZHZ, ODH en DCMR zijn betrokken bij de opstelling van het MER, waardoor dit onderzoek door experts is getoetst. Gelet op het voorgaande is de achtergrond van de verschillen in de beide onderzoeken helder. Gelet op het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. achten wij een vervolgonderzoek door een onafhankelijke derde, niet nodig.

Gesteld wordt dat in het MER vooral het welbevinden van mensen zwaarder moet wegen c.q. beoordeeld moet worden dan natuuraspecten. Het MER Windpark Spui past geen wegingskader toe. De wettelijke normen die gelden voor windturbines vormen de primaire waarborg dat de leefbaarheid en daarmee de vitaliteit in het omliggende gebied niet onaanvaardbaar wordt aangetast. De provincie wil het MER niet van op voorhand beïnvloeden door daarin - op basis van bestuurlijke overwegingen – voor bepaalde aspecten wegingsfactoren op te nemen. De informatie in het MER dient betrouwbaar en objectief te zijn. De m.e.r.-procedure is ervoor bedoeld om de gevolgen die het project heeft voor het milieu op een efficiënte manier te vergaren en te beschrijven zodat het milieubelang volwaardig kan worden meegenomen bij de besluitvorming over het PIP en de vergunningen. De bestuurlijke belangenafweging vindt vooral plaats bij de vaststelling van het PIP. Dan is er gelegenheid om door het bevoegde gezag bij de besluitvorming, indien zij dat wenselijk acht het ene aspect – bestuurlijk – zwaarder te laten wegen dan het andere (zie ook de thema's F1 t/m F4). Daarbij mogen ook andere aspecten dan het milieu een rol spelen, mits uiteraard wordt voldaan de wettelijke normen op het gebied van bijvoorbeeld geluidhinder en slagschaduw.

In een aantal zienswijzen wordt aangegeven dat er een geschiktere locatie met initiatiefnemer is, of dat de gemeente Korendijk serieuze alternatieven heeft aangedragen, maar dat de provincie dit naast zich neerlegt. Hierbij wordt soms verwezen naar een brief van Eneco aan de gemeente Korendijk. Eneco heeft in haar zienswijze op de NRD voor windpark Spui gevraagd om een locatie langs de zuidrand mee te nemen in de MER en dat is ook gebeurd, maar de provincie heeft echter geen concreet plan of verzoek voor een andere locatie in Korendijk ontvangen, noch van Eneco, noch van een andere initiatiefnemer of van de gemeente. De gemeenteraad heeft in haar besluit van 17 maart 2015 overwogen dat er geen locaties geschikt zijn in Korendijk, de wethouder opdracht gegeven over de uitkomsten van de Brede MER in gesprek te gaan met de gedeputeerde. In dit gesprek zijn geen serieuze locaties ter sprake gebracht. Indien een initiatiefnemer en/of gemeente dat wenst kan een onderbouwd verzoek voor wijziging van de provinciale Verordening ruimte worden ingediend voor het aanwijzen van een nieuwe locatie. Provinciale Staten zullen hierop vervolgens een besluit nemen. Dit staat verder los van de besluitvorming ten aanzien van het Windpark Spui. In deze besluitvorming zullen derhalve geen uitspraken worden gedaan over andere mogelijke locaties of restricties aan eventuele nieuwe parken, zoals het niet toestaan van nieuwe locaties binnen 5 km van de locatie Spui. Dat betreffen zelfstandige afwegingen die genomen worden op de daartoe dan beschikbare informatie.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

C4 Adviezen Commissie m.e.r. + Kwaliteitsteam Hoeksche Waard

In een aantal zienswijzen wordt aangegeven dat de provincie het advies van de Commissie voor de m.e.r. (op de NRD) niet (volledig) heeft overgenomen, terwijl dat wel was toegezegd. Volgens deze zienswijzen ontbreken in het MER een beschrijving van het gehele studiegebied van de locatiealternatieven, een afweging van de alternatieven, de locaties uit het Brede MER, informatie omtrent laagfrequent geluid en trillingen, een regionaal perspectief op de inpassing van windturbines langs de Zuid-Hollandse Deltalandschappen en visualiserende foto's vanuit Voorne-Putten en Goeree Overflakkee. Tevens wordt aangegeven dat ten onrechte geen 3D presentatie is opgenomen, terwijl de commissie dit wel heeft geadviseerd. Verzocht wordt om de ontbrekende gegevens aan te vullen, het aangevulde MER opnieuw aan de Commissie m.e.r. ter toetsing voor te leggen en de huidige ontwerpbesluiten niet vast te stellen. Ook wordt aangegeven dat de provincie het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard – uitgebracht in het kader van de Brede MER van de gemeente in 2014 – niet in de afweging zou hebben betrokken. Verzocht wordt dit advies alsnog mee te nemen in de afwegingen.

Beantwoording

De stellingen dat wij de adviezen van de Commissie voor de m.e.r. en/of van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard niet volgen of onderzoeken niet hebben betrokken in het MER, het PIP of bij de vergunningen, achten wij niet geheel correct. Bij het opstellen van dit MER is gebruik gemaakt van eerdere adviezen en (landschappelijke) onderzoeken die in opdracht van de provincie zijn opgesteld op het gebied van windenergie. Ook het advies van het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard inzake het Brede MER van de gemeente Korendijk is, voor zover dat ingaat op aspecten die ook voor dit MER relevant zijn, betrokken bij het opstellen van het MER. Op blz. 71 van het MER is het advies van het Kwaliteitsteam aangehaald. Op basis van het Brede MER van gemeente Korendijk concludeert het Kwaliteitsteam dat de locaties in het open landschap de kernwaarden van de open ruimte van de Hoeksche Waard sterk verstoren. Behalve bij de locaties aan de randen van Korendijk heeft de inrichting van het landschap geen rol gespeeld bij de locatiekeuze. De turbines staan daarom verloren in de ruimte. Een aantal gekozen locaties is te klein om een goede opstelling van de masten mogelijk te maken, waardoor de opstelling rommelig overkomt. Dat geldt ook voor de beoogde locatie 50 van de provincie. De zoeklocatie langs het Spui is, in tegenstelling tot die langs de Dordtse Kil, te klein om door de plaatsing van windturbines het verloop van de rivier 'leesbaar' te maken. De provincie kan zich vinden in de visie van het Kwaliteitsteam dat windturbines midden in de Hoeksche Waard niet gewenst zijn. Ook de PARK concludeerde dat de opstelling te kort is om te overtuigen als boog en daarmee juist leidt tot een onduidelijker en onrustiger beeld. Mede daarom is gekozen voor een rechte opstelling. Dit leidt tot een rustig beeld, dat vanuit elke hoek in principe herkenbaar is als lijn met een bepaalde oriëntatie. Onder bepaalde voorwaarden kan dit (bijvoorbeeld als er sprake is van een flauwe bocht) ook van toepassing zijn op een opstelling in een gebogen lijn. In het geval van Windpark Spui is hier echter geen sprake van aangezien de voorgestelde boogopstelling van 6 turbines is verlaten voor een opstelling in een rechte lijn van vijf turbines.

Conform het advies van de Commissie voor de m.e.r. is in het MER (en de toelichting op het PIP) ingegaan op de gehanteerde principes, uitgangspunten en criteria voor windenergie in Zuid-Holland en de daaruit voortvloeiende kwantitatieve opgave voor de Hoeksche Waard, alsmede op de mogelijke plaatsingsgebieden aldaar en de (landschappelijke) criteria voor het aantal turbines en de opstellingsstrategie. In hoofdstuk 6 van het MER zijn van alle locatiealternatieven de algemene gebiedskenmerken en de te verwachten ontwikkelingen beschreven. Daarmee wordt voldaan aan de gevraagde beschrijving van het gehele studiegebied van de locatiealternatieven. Dat er geen alternatieven zijn afgewogen is een incorrecte stelling (zie ook de thema's C2 en C3). Dat geldt ook voor de stelling dat de locaties uit het Brede MER niet zijn meegenomen. Door het toepassen van de trechteringsmethodiek (zie thema C2) zijn alle mogelijke locaties – ook die uit het onderzoek van de gemeente – meegenomen. Deze locaties zijn of al in vroeg stadium van de trechter afgefallen, omdat ze niet voldoen aan beleid en regelgeving of zij zijn – en dat geldt met name voor de locaties aan de randen van de Hoeksche Waard als realistische alternatieven in het MER nader onderzocht.

Door toepassing van deze provinciale beleidsuitgangspunten is reeds voorzien in een regionaal perspectief op inpassing van windturbines in het Zuid-Hollandse Deltalandschap van de Hoeksche Waard. In een zienswijze wordt verzocht om een 3D-presentatie met geluid, omdat de commissie voor de m.e.r. dit zou hebben geadviseerd. Het advies van de Commissie voor de m.e.r. laat op dit punt echter ruimte voor een keuze tussen fotomontages en 3D projecties en wij hebben gemeend dat fotovisualisaties in het onderhavige geval voldoende zijn. Het MER voldoet hieraan, er zijn meerdere foto-compilaties opgenomen van de inrichtingsalternatieven van het windpark Spui, vanuit verschillende standpunten, ook vanuit Voorne Putten. Foto's vanaf Goeree en/of Tiengemeten ontbreken inderdaad, maar gelet op de afstanden, maakt dat voor de beoordeling van de inrichtingsalternatieven geen verschil. Wij zien dan ook geen reden om het MER aan te vullen met een 3D presentatie. In het MER ontbreken de aspecten laagfrequent geluid en trillingen niet. In thema F1 is beschreven waarom deze aspecten niet zijn uitgewerkt. In verband met het bovenstaande zien wij geen noodzaak om het MER aan te vullen c.q. om de Commissie voor de m.e.r. nogmaals om advies te vragen.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zijn de reeds gemaakte visualisaties opgenomen in de Aanvulling op het MER. Deze aanvulling zal ook worden verwerkt in de toelichting op het inpassingsplan

3.5 Thema D: Inrichtingsalternatieven en voorkeursalternatief

In veel zienswijzen worden opmerkingen gemaakt over de inrichting van het windpark. Vaak wordt daarbij een voorkeur uitgesproken voor een boogopstelling of juist voor de lijnopstelling. Met betrekking tot het voorkeursalternatief (VKA) uit het PIP en de ontwerpvergunningen (lijnopstelling van vijf turbines) wordt aangegeven dat de turbines te dicht bij woningen staan c.q. te ver de polder in komen, landschappelijk niet kunnen worden ingepast en in strijd zijn met de Verordening ruimte. Ook is verzocht om de twee uiterste turbines (W1 en W5) meer naar binnen te verplaatsen omdat dit gunstiger zou zijn voor de ontwikkeling van het plan Swanenblake dan wel voor de bewoners van Nieuw-Beijerland. In dat kader wordt ook gepleit voor een opstelling met vier grotere windturbines met een lagere bronsterkte. Gesteld wordt dat deze opstelling van vier

grote turbines onvoldoende is onderzocht. Tot slot wordt in enkele andere zienswijzen juist gepleit voor meerdere, maar kleinere turbines.

Beantwoording

In paragraaf 5.4 van het ontwerp-PIP is aangegeven welke argumenten ten grondslag liggen aan de keuze voor het huidige VKA. De voornaamste redenen zijn dat deze opstelling resulteert in een meer evenwichtigere afstand tussen de opgestelde windturbines en de meest nabij gelegen woningen. Uit het MER (hoofdstuk 11.6.1.) en het advies van de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) (Advies Windpark Spui, AV-PAZH-17, 16 november 2015) blijkt dat vanuit landschappelijke oogpunt een voorkeur bestaat voor een rechte lijnopstelling omdat deze vanuit elke kijkrichting herkenbaar is, terwijl dat niet geldt voor de gebogen lijn. Deze opstelling kan vanuit bepaalde kijkhoeken als rommelig worden ervaren. Op regionaal schaalniveau geeft een rechte lijn op regionaal schaalniveau een rustig en eenduidig landschapsbeeld. Bovendien worden met de keuze voor het VKA 4 van de 5 windturbines niet in of boven de beschermingszone van de waterkering geplaatst, waarmee nadelige effecten op de waterkering geminimaliseerd worden.

De stelling in sommige zienswijzen dat het PARK-advies dan wel het VKA in strijd is met de zorgplicht voor een gezonde leefomgeving, delen wij niet. Ongeacht de inrichting van het windpark moet hierbij immers altijd worden voldaan aan de wettelijke normen. Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat voldaan kan worden aan de normen voor de belasting op de gevels van de woningen in Piershil, Hekelingen en Nieuw-Beijerland. Weliswaar zijn hiervoor bij sommige windturbintetypes mitigerende maatregelen nodig, bijvoorbeeld in de vorm van een stilstandsvoorziening, maar dat betekent niet dat niet wordt voldaan aan de wettelijke normen.

De exploitant had aanvankelijk voorkeur voor een opstelling van zes turbines in een boog (ten behoeve van deze opstelling is in 2008 ook een aanvraag ingediend bij de gemeente Korendijk). Rekening houdend met onder andere de signalen uit de klankbordgroep en van omwonenden van het beoogde windpark en het advies van de PARK over de aanzicht en landschap, is afgezien van de opstelling van zes turbines in een boog en gekozen voor een VKA met vijf turbines in een rechte lijn. Door de hoogte van de turbines heeft de aanwezigheid van dijken bomen of bosjes geen significante invloed op de windvang van de wieken, windvang in relatie tot deze aanwezige elementen heeft dan ook geen rol gespeeld in de keuze voor het inrichtingsalternatief.

De keuze voor de rechte lijn heeft als resultaat dat de posities van de turbines iets afwijken van de aangegeven begrenzing in de Verordening ruimte. Met betrekking tot de stelling dat hierdoor het VKA in strijd is met de Verordening ruimte, merken we allereerst op dat artikel 2.4.1, lid 2 van de verordening de mogelijkheid biedt om de begrenzing van een windpark in het plangebied van een bestemmingsplan in beperkte mate af te wijken van de locaties zoals die staan aangeduid op kaart 10 van de Verordening ruimte zodat rekening kan worden gehouden met de lokale omstandigheden. Net zoals de gemeenteraad toepassing mag geven aan dit lid bij de vaststelling van een bestemmingsplan, mogen Provinciale Staten dat ook in geval van een inpassingsplan om rekening te houden met de lokale omstandigheden. Voorts blijkt dat toepassing van deze bepaling nodig is, omdat door de lokale omstandigheden een rechte lijnopstelling niet mogelijk is

binnen de op kaart 10 aangeduide zone. Het VKA wijkt ter plaatse van windturbine 2 maximaal 150 meter af van de aanduiding op kaart 10. Bij de overige windturbines zijn de afwijkingen geringer tot nihil. Wij menen dat onder deze omstandigheden sprake is van een beperkte aanpassing, waarvoor geen herziening van de Verordening ruimte noodzakelijk is. De afwijking is ook niet dusdanig dat dit leidt tot een andere landschappelijke afweging.

In veel zienswijzen wordt gevraagd om te kiezen voor een opstelling van vier grotere windturbines van een bepaald type dichter op elkaar, om zodoende de afstand tot de dorpskern van Nieuw-Beijerland dan wel het plan Swaneblake te vergroten. Er zijn momenteel slechts enkele windturbintypes bekend die qua windaanbod geschikt zijn voor deze locatie en die voldoende vermogen leveren om aan de lokale doelstelling van minstens 15 Megawatt (MW) te voldoen. Geen van deze windturbines is echter al gecertificeerd voor de toelating op de Nederlandse markt. Bovendien zijn de bronsterktes niet zodanig laag dat een opstelling van vier windturbines per definitie leidt tot een lagere geluidsbelasting voor omwonenden. De Enercon E126-EP4 die in meerdere zienswijzen wordt genoemd, koppelt weliswaar een groot vermogen (4,2 MW) aan een relatief lage verwachte bronsterkte van 105 dB, maar het is de enige turbines in deze klasse en bovendien is deze nog niet gecertificeerd. Het is dus nog onzeker of deze turbines beschikbaar komen voor de Nederlandse markt, en zo ja, of het moment past binnen de planning voor het onderhavige windpark. Daar komt bij dat de overheid door het stellen van bepaalde eisen een initiatiefnemer niet mag verplichten tot 'gedwongen winkelnering'. Om deze redenen kunnen en willen wij het gevraagde turbintype niet dwingend voorschrijven. Niettemin biedt de aangevraagde omgevingsvergunningaanvraag een bandbreedte, zodat de initiatiefnemer bij de uiteindelijke keuze van het turbintype rekening kan houden met de technologische vooruitgang, maar deze keuze is thans nog niet aan de orde. Omdat bij de bepaling van de milieueffecten van de turbines is uitgegaan van worst-case-scenario's, is bij het opnemen van een bandbreedte in de vergunning geen sprake van rechtsonzekerheid.

Een opstelling van vier windturbines of een opstelling waarbij de twee buitenste windturbines meer binnenwaarts worden geplaatst, achten wij, gelet op het bovenstaande niet opportuun en wij houden derhalve vast aan het voorkeursalternatief, bestaande uit een opstelling van 5 windturbines in een rechte lijn met een ashoogte van 100 tot 140 meter en een rotordiameter van 112 tot 136 meter, zoals dat in het onderhavige ontwerp-PIP en de ontwerpbeschikkingen mogelijk is gemaakt. Deze keuze vloeit dus niet voort uit een beleidsmatige drang om elke locatie in te vullen op basis van het maximaal op te stellen opgesteld vermogen, zoals in sommige zienswijzen wordt gesuggereerd. Daar waar de provincie spreekt over maximale of optimale invulling is hiermee altijd bedoeld een invulling, in samenhang met de omgeving. Dit blijkt ook uit de keuze voor het onderhavige VKA, want als het maximale opgesteld vermogen het uitgangspunt was geweest, dan zou de keuze zijn gevallen op de boogvariant met de grootste turbines. De inrichtingsvarianten voor het windpark zijn dus gerelateerd aan het behalen van de doelstelling van minstens 15 MW, in relatie tot een goede ruimtelijke ordening en de uitvoerbaarheid (zie ook thema E3, financiële haalbaarheid). Hierdoor vallen opstellingen met meerdere, kleine windturbines al snel af.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het plan Swaneblake merken wij op dat dit ambitieuze plan voor een grootschalig verblijfsrecreatiepark ten noordwesten van Piershil, bestaande uit bungalows in het hogere marktsegment, een jachthaven, natuur, horeca- en zorgvoorzieningen

weliswaar al enige jaren bestaat, maar zich desondanks nog steeds in een oriënterende fase bevindt. Het plan heeft geen juridisch-planologische status en uit nader overleg met de provincie is voorts gebleken dat ook de beleidsmatige en financiële haalbaarheid van het project nog steeds onzeker is. In enkele zienswijzen wordt betoogd dat de ontwikkeling van Swaneblake en daarmee gepaard gaande werkgelegenheid wordt belemmerd door de ontwikkeling van het windpark. Deze visie onderschrijven wij niet. Nog even los van de vraag of de geschetste ontwikkeling van Swaneblake op zichzelf past binnen het provinciale ruimtelijke beleid (en het relevante gebiedsprofiel), sluiten beide functies elkaar op voorhand niet uit. In die zin delen wij het standpunt dat de ontwikkeling van het windpark een directe bedreiging vormt voor de toekomstige ontwikkeling van Swaneblake, dan ook niet. Voorts is het onduidelijk waarom verplaatsing van de meest westelijke windturbine naar een locatie aan de oostzijde van de Molendijk veel gunstiger zou zijn voor het park. In de zienswijze wordt deze stelling niet toegelicht en in eerdere gesprekken met de provincie is hiernaar gevraagd, maar hier geen antwoord op gekomen. Gelet hierop en op het feit dat het plan Swaneblake zich nog in een zo pril stadium bevindt, zien wij geen noodzaak om de desbetreffende windturbine enkele honderden meters naar het oosten op te schuiven en daarmee de benodigde inrichting van het gehele windpark aan te passen. In het MER hebben wij de geluid- en slagschaduw-effecten in beeld gebracht, zodat hierop terzijnertijd bij de ontwikkeling van Swaneblake kan worden ingespeeld.

In het MER zijn voor de verschillende inrichtingsvarianten, waaronder de opstelling van vier windturbines diverse gangbare turbinetypes en ashoogtes onderzocht waarbij de energieopbrengst en hun gevolgen op onder andere geluid, slagschaduw, ondergrond, veiligheid, landschap en ecologie in beeld zijn gebracht, uitgaande van realistische specificaties en de huidige stand der techniek. In enkele zienswijzen wordt gevraagd om een bepaald type windturbine of maximale ashoogte vast te leggen omdat dit het effect op de omgeving bepaalt. Met betrekking tot deze zienswijzen merken wij op dat de milieueffecten van windturbines, bijvoorbeeld op het gebied van geluid, niet per se gekoppeld zijn aan een bepaalde ashoogte van de turbines of het aantal MW. Zo kan een windturbine van 2 MW door de toegepaste techniek of een bepaald bladontwerp, meer geluid produceren dan een turbine van 3 MW en heeft een windturbine van de ene fabrikant een hoger brongeluid dan die van een andere fabrikant. Noch het ontwerp-PIP noch de ontwerp-omgevingsvergunning schrijft één bepaald type windturbine, masttype of ashoogte voor, en in hetgeen in de zienswijzen wordt aangevoerd zien wij daarvoor ook geen aanleiding. De keuze van de initiatiefnemer moet evenwel passen binnen de in het PIP en de vergunning vastgelegde bandbreedte.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.6 Thema E: Participatie, schade en financiële haalbaarheid

In veel zienswijzen wordt gevreesd voor ernstige planschade voor omwonenden. Veel indieners vinden het onbevredigend dat planschade alleen achteraf kan worden toegekend en willen daarom dat de provincie een actievere rol op zich neemt en ervoor zorgt dat zij vooraf worden gecompenseerd voor schade als gevolg van de waardedaling van onroerende goederen conform de verschillende gedragscodes voor windenergie. Volgens sommige indieners moet planschade onderdeel zijn van het milieuonderzoek/MER. In meerdere zienswijzen worden vraagtekens

geplaatst bij de wijze waarop de initiatiefnemer voor het windpark tot nu toe de omgeving bij het project heeft betrokken, ook wordt gevraagd of deze lid is van de Nederlandse Wind Energie Associatie. In verband met bovenstaande punten worden in de zienswijzen ook twijfels geuit omtrent de financiële haalbaarheid van het hele project.

Hieronder zijn deze zienswijzen per subthema beantwoord:

E1 Participatie, gedragscode en anterieure overeenkomst

E2 Planschade en aansprakelijkheid

E3 Financiële haalbaarheid

E1 Participatie, gedragscode en anterieure overeenkomst

In een aantal zienswijzen wordt kritiek geuit over de wijze waarop de provincie en initiatiefnemer met de omgeving communiceren en op het participatieproces omdat niet alle voorstellen van de omwonenden ten aanzien van compensatie/participatie in het participatieplan zijn overgenomen, zoals het uitvoeren van een gezondheidsmeting en de vergoeding van planschade vooraf. Daarbij worden soms de verslagen van bijeenkomsten aangehaald. In enkele zienswijzen wordt aangegeven dat men zich niet gehoord voelt en dat de provincie te veel luistert naar de initiatiefnemer. Ook wordt gevraagd of compensatie voor direct-omwonenden als voorwaarde in de vergunning kan worden vastgelegd en hoeveel compensatie beschikbaar is.

In veel zienswijzen worden twijfels geuit bij het participatieaanbod in relatie tot de gedragscode van de NWEA. Aangegeven wordt dat het participatieproces is mislukt door het geringe aantal deelnemers en omdat bij het opstellen van het participatieplan niet gestreefd is naar consensus met de omwonenden. Gesteld wordt dat die consensus er volgens de wet moet zijn voordat het proces kan worden vervolgd. Ook wordt gesteld dat het participatieplan ter inzage had moeten worden gelegd, evenals de anterieure overeenkomst of dat de verschillende onderdelen van het participatieaanbod (obligatielening, gebiedsfonds, calamiteitenregeling enz.) niet passend zijn, niet leiden tot vergroting van draagvlak of zelfs als omkoping moeten worden beschouwd, dat geld voor landschapsinrichting aan omwonenden moet worden besteed, of omwonenden juist verleiden tot risicovolle investeringen. Anderzijds wordt gesteld dat de aantasting van het landschap voldoende moet worden gecompenseerd. Door het eenzijdige participatieproces zouden de voorgestelde besluiten een deugdelijke grondslag ontberen.

Beantwoording:

Het begrip 'participatie' heeft betrekking op de wijze waarop omwonenden, maar ook andere stakeholders kunnen meedoen (oftewel participeren) in de ontwikkeling van het windpark. Daarbij gaat het dus zowel om meepraten gedurende het realisatieproces (procesparticipatie) als om mogelijkheden waarbij individuen of groepen in financiële zin kunnen meeprofiteren van de exploitatie van het toekomstige windpark (financiële participatie). Het participatieplan beschrijft het voorstel van de exploitant aan de omgeving en is hiervoor dus in eerste instantie de verantwoordelijke partij. De provincie heeft ernaar gestreefd dat tussen betrokken partijen duidelijke afspraken worden gemaakt over participatie en compensatie van omwonenden en andere stakeholders en over de wijze waarop alle stakeholders bij de ontwikkeling van het windturbinepark worden betrokken.

In het participatieproces is getracht de communicatie op gang te brengen tussen (kritische) omwonenden en andere stakeholders, gemeenten, belangengroepen, de initiatiefnemer, het onderzoeksbureau en de vertegenwoordigers van het bevoegd gezag over de locatiekeuze, de inrichtingseisen en een participatieplan. Er zijn meerdere gesprekken gevoerd met de klankbordgroep, waarin ook de gemeenten aan tafel zaten vanuit hun verantwoordelijkheid om het 'algemeen belang' van de gemeente te vertegenwoordigen, met groepen omwonenden en andere maatschappelijke partijen. Daarvoor is een onafhankelijk procesbegeleider/voorzitter ingezet. Daarnaast heeft de provincie, toen de gemeenten daartoe onmachtig bleken, de omwonenden ondersteuning aangeboden in de vorm van inhuur van een deskundige vanuit de NLVOW. Wij menen dan ook dat het proces voldoende transparant was en genoeg ruimte is geboden aan omwonenden en andere stakeholders om invloed uit te oefenen op het ontwerp voor het windpark. In dat opzicht is het informele proces geslaagd. Weliswaar was het aantal deelnemer minder dan verwacht, maar er is respectvolle wijze inbreng geleverd en op een inhoudelijk hoog niveau. Overigens hebben de impressies van de bewonersgesprekken, die door de voorzitter zijn gemaakt niet de status van notulen, ook om het informele karakter van de gesprekken te bewaren. De impressies zijn op de website van de provincie geplaatst om naar alle stakeholders transparant te zijn over aard en inhoud van de gesprekken..

Op basis van de inbreng uit de omgeving is het MER en het onderzoek sterk aangepast, er is uiteindelijk een andere voorkeursvariant gepresenteerd dan eerder was aangekondigd en ook bleek de initiatiefnemer in de loop van de gesprekken bereid tot een uitgebreider pakket van bovenwettelijke maatregelen en voorzieningen in het participatieplan. Er kan niet anders geconcludeerd worden dan dat het participatieproces geslaagd is. In het participatieplan zijn bovenwettelijke afspraken vastgelegd tussen de exploitant en haar omgeving, dit is een vrijwillig plan niet gestoeld op wettelijke bepalingen of regels. De NWEA gedragscode is als richtlijn gehanteerd. De Gedragscode draagvlak en participatie wind op land committeert de leden van NWEA aan een aantal basisprincipes aangaande draagvlak en participatie. Als indicatie van de financiële ruimte voor (bovenwettelijke versterking van) draagvlak en participatie hanteert de windsector een richtbedrag van 0,40 tot 0,50 euro/MWh. De verschillende financiële bijdragen die de initiatiefnemer levert aan de omgeving, worden integraal beschouwd om stapeling van deze bijdragen te voorkomen, zoals ook in het Energieakkoord staat verwoord. Klein Piershil B.V. is lid van de NWEA en heeft derhalve de gedragscode van de NWEA onderschreven.

Het huidige aanbod van de initiatiefnemer dat is vastgelegd in het participatieplan sluit aan bij het gedachtegoed van de NWEA gedragscode. In het participatieplan is een zodanige mix aan afspraken over individuele en collectieve participatiemogelijkheden en compensatie opgenomen, dat de ontwikkeling van het windpark ook een concrete bijdrage levert aan de verbetering van de leefomgeving, gemeenschapszin en/of het landschap. Het participatieplan beschrijft het aanbod van regelingen (ook niet financiële) van de ontwikkelaar naar de omgeving toe. Daarbij is zoveel mogelijk tegemoet gekomen aan wensen van de omgeving. Dat laat onverlet dat er ook wensen zijn waaraan niet tegemoet is gekomen, zoals de wens om planschade vooraf te vergoeden en een vergoeding voor het eigen risico (zie ook thema E2).

Afhankelijk van het te kiezen windturbine zal de jaarproductie van het windpark ca. 60.000 MWh per jaar bedragen. Uitgaande van 0,50 euro/MWh (uit NWEA-gedragscode) resulteert dit in een bijdrage van € 30.000 per jaar en € 450.000 over een looptijd van 15 jaar.

In het participatieplan zijn de volgende zaken vastgelegd.

Onderdeel participatieplan	Bedrag	Totaal over 15 jaar
Gebiedsfonds	€ 1.000 per MW	€ 225.000 – €315.000
Burenregeling	€ 50.000	€ 50.000
Obligatieregeling*	€ 15.000 per jaar	€ 225.000
Inrichtingsbudget	€ 100.000 eenmalig	€ 100.000,-
Werk met werkregeling	Niet gekwantificeerd	
Afspraken over exploitatie/monitoring/ handhaving	Niet gekwantificeerd	
Totaal		€ 600.000 – € 690.000

* 5% van de totale investering komt beschikbaar voor obligaties in het windpark. Afhankelijk van de definitieve turbinekeuze komt dit op ca. € 1.000.000. Omwonenden zullen een hoger rendement ontvangen dan andere obligatiehouders (1,5 tot 2,0%), wat neerkomt op € 15.000 per jaar extra voor omwonenden en € 225.000,- bij 15 jaar. Dit is exclusief het standaardrendement op alle obligaties (€ 30.000 tot € 60.000 per jaar op basis van 3 tot 6%) en de administratieve kosten van de regeling. Het participatieplan komt hiermee qua financieel aanbod hoger uit dan de NWEA gedragscode, uitgaande van een business case van 15 jaar en een inspanningsverplichting voor hernieuwd aanbod voor een tweede ronde.

Indien sprake is van transformatie in een landschap verwacht de provincie een tegenprestatie. Dat kan bestaan uit het verwijderen van oude opstallen of andere maatregelen die de ruimtelijke kwaliteit verbeteren. In dit geval is ervoor gekozen kenmerkende landschapselementen te beschermen, behouden of te versterken, waardoor de polder of diens directe omgeving tevens een groenblauwe recreatieve impuls krijgt. Hiervoor stelt de provincie maximaal € 100.000,- uit het Uitvoeringsprogramma Groen (UPG) beschikbaar en vindt dit voldoende. Overheidsgelden zijn meestal gelabeld aan een doel en kunnen derhalve niet voor andere onderwerpen ingezet worden, dat geldt ook voor deze UPG gelden. Het inrichtingsplan zal aan de provinciale beleidsvoorwaarden van deze regeling moeten voldoen om in aanmerking te komen voor deze provinciale bijdrage. De wens die in sommige zienswijzen is geuit om tussen de verschillende regelingen die of te hoog of te laag zouden zijn te schuiven, of om het UPG geld beschikbaar te stellen voor omwonenden is dan ook niet mogelijk.

Participatie en compensatie vereisen altijd maatwerk en daarom zijn afspraken nader vast gelegd in een participatieplan dat voldoende ruimte biedt voor nadere uitwerking over onderdelen waarover nog onvoldoende duidelijkheid bestaat (bijvoorbeeld als gevolg van het te kiezen type turbine). Het participatieplan zal op de website van de provincie worden geplaatst, zodat eenieder daar kennis van kan nemen. Tevens zal in de toelichting op het inpassingsplan ook nader worden ingegaan op de inhoud van het participatieplan.

Het participatieplan is transparant en biedt voldoende mogelijkheden om er nadere invulling aan te geven en afspraken te maken over de uitvoering van regelingen en de besteding van gelden. Het past daarin prima dat Klein-Piershil met CPG, beide gemeenten en andere belangengroepen tot verder uitgewerkte afspraken en regelingen komen. De provincie volgt dit proces vanuit haar faciliterende en stimulerende rol, maar dit betekent niet dat de provincie de eigen besluitvorming aanhoudt in afwachting van die verdere afspraken, het daarvoor ingediende participatieplan biedt daarvoor voldoende basis/kaders. De stelling dat een participatieplan op alle onderdelen consensus moet hebben is incorrect. Het participatieplan is geen overeenkomst. In de kern is het participatieplan een aanbod (een eenzijdige privaatrechtelijke rechtshandeling) waarvan de exploitant de uitvoering als eigen verplichting op zich neemt. Het is niet zo dat het participatieplan pas gelding krijgt als andere partijen dat goed vinden.

De resultaten die bovenop het participatieplan en het daarin opgenomen regelingenpakket komen, zullen door de provincie als vanzelfsprekend met instemming worden begroet. In enkele zienswijze worden wensen geuit over uitwerking of compensatie, zoals het oprichten van een geschillencommissie gekoppeld aan het op te richten fonds, het ook na 15 jaar storten van een bijdrage in het gebiedsfonds, of het verkrijgen van zonnewering ter compensatie van slagschaduw hinder of om een planschaderegeling conform Coevorden – NLVOW. Wat betreft dit laatste punt is dit in de participatiegesprekken eerder aan de orde geweest, de exploitant heeft aangegeven hier geen uitvoering aan te geven. Daarbij is elk windpark maatwerk en kunnen regelingen van de één niet zomaar gekopieerd worden op een ander park. Gesprekken tussen exploitant en de omgeving zijn gaande, bij de exploitant kunnen wensen zoals bovenstaand kenbaar worden gemaakt. Alle compensatieregelingen die in de zienswijzen zijn genoemd, zal de provincie onder de aandacht van de exploitant brengen.

Tevens is gevraagd om de compensatie vast te leggen in de vergunningsvoorwaarden. Hiervoor zien wij echter geen noodzaak. In de eerste plaats omdat de naleving van het participatieplan door de exploitant, al is opgenomen in de anterieure overeenkomst en voorts omdat de financiële regelingen en afspraken die de ontwikkelaar met omwonenden maakt, afspraken betreft tussen die partijen onderling. Mede daarom horen zij niet thuis in vergunningsvoorwaarden. Dat niet op alle onderdelen van het participatieplan volledige consensus is bereikt tussen de CPG en de exploitant, heeft de ondertekening van de anterieure overeenkomst door de provincie niet in de weg gestaan. Het participatieplan, in combinatie met de anterieure overeenkomst, biedt naar onze mening voldoende houvast en zicht op de financiën en de uitvoerbaarheid van het plan, waarop de ruimtelijke besluitvorming kan worden gebaseerd.

In meerdere zienswijzen wordt aangegeven dat de provincie met de exploitant al langere tijd afspraken hebben gemaakt, of dat er zelfs een contract met de grondeigenaar gesloten is in 2003. De provincie Zuid-Holland heeft geen contract gesloten met exploitant dan wel de grondeigenaar anders dan de hiervoor vermelde gesloten anterieure overeenkomst, welke bekend is gemaakt volgens de daarvoor geldende regels. In de anterieure overeenkomst zijn ook afspraken gemaakt over de te vergoeden plan- en onderzoekskosten, de provincie verhaalt de kosten voor de tijdens het participatieproces ingehuurde experts op de exploitant. De ongefundeerde stelling dat zij daarmee niet meer onafhankelijk zouden zijn, achten wij onterecht.

Brieven die zijn gezonden aan gemeenten als vooroverlegreactie worden dan ook niet ingetrokken of gecorrigeerd.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zal de tekst over het participatieplan in de toelichting op het inpassingsplan worden geactualiseerd.

E2 Planschade en aansprakelijkheid

In veel zienswijzen wordt ingegaan op mogelijke planschadeclaims vanwege de verwachte waardedaling van woningen (als gevolg van verstoring van de rust, verminderd uitzicht, afname van het woongenot en levensvreugde), gedeerde inkomsten (afname rendement zonnepanelen of van de bereikbaarheid van het bedrijf) en toename van gezondheidsrisico's. Indieners vinden het onbevredigend dat planschade alleen achteraf kan worden toegekend en verzoeken daarom om (financiële) compensatie vooraf - voor de bouw werkzaamheden beginnen -voor de waardedaling van onroerende goederen. Gevraagd wordt hoe wat de schadevergoeding regelingen zijn en wat de gemaakte schadevergoedingsreservering is. In veel zienswijzen worden provincie en initiatiefnemer verantwoordelijk gesteld voor mogelijke schade van welke aard dan ook, en men verzoekt om taxaties en een gezondheidsonderzoek vooraf. Ook worden voorstellen gedaan voor compensatie, zoals een aandelenregeling.

Beantwoording:

De provincie en Klein-Piershil B.V. willen een gelijkwaardige behandeling van alle mogelijke gevallen van planschade. Daarom worden alle planschadeverzoeken behandeld op grond van de huidige wet- en regelgeving. Daarin heeft de wetgever een eigen risico-bepaling opgenomen vanwege het dulden van een beperkt nadeel, namelijk eigen risico in het algemeen belang. Afweging van het algemeen belang van het bevorderen van duurzame energie, de ruimhartige bovenwettelijke regelingen die de initiatiefnemer ten behoeve van de omgeving wil treffen enerzijds en het particuliere belang van de omwonenden om geen enkel nadeel te ondervinden van de aanleg van het windpark anderzijds leidt ons tot het oordeel dat onvoldoende grond bestaat om in dit geval af te wijken van de door de wetgever vastgestelde regeling. Dit is steeds naar de omwonenden gecommuniceerd.

Dit betekent dat mogelijke planschade niet vooraf wordt vergoed en geen taxaties vooraf worden gehouden. Ook worden er ten behoeve van dit windpark geen woningen opgekocht of gesloopt, en daar is ook geen enkele noodzaak toe. Inkomstenderving als gevolg van het windpark of de aanleg daarvan zoals verminderde opbrengsten vallen ook onder de planschaderegeling. Buitenwettelijke compensatieregelingen zoals een obligatieregeling vallen niet onder planschade, Deze zijn opgenomen in het participatieplan (zie thema E1).

Wij kunnen ons niettemin goed voorstellen dat dat er vragen leven over planschade en de afhandeling daarvan. Daarom zetten we hieronder de belangrijkste feiten op een rij:

Indien u meent dat u door het inpassingsplan Windpark Spui schade lijdt of zal lijden in de vorm van inkomstenderving of waardevermindering, dan heeft u mogelijk recht op een planschadevergoeding. U kunt pas een verzoek tot planschade indienen als het inpassingsplan

onherroepelijk is. Dat wil zeggen, nadat de Raad van State einduitspraak heeft gedaan inzake de ingediende beroepschriften. Dit betekent dat u tijdens inpassingsprocedure nog geen aanvraag kunt indienen.

De belangrijkste criteria voor de beoordeling van een verzoek tot planschade zijn:

- in hoeverre is er sprake van een planologische verandering die leidt of zal leiden tot schade?
- was de schadeveroorzakende ontwikkeling voorzienbaar voor de aanvrager?
- heeft de aanvrager andere vormen van schadevergoeding ontvangen?

Indien u in aanmerking denkt te komen voor planschade kunt u een verzoek hiertoe indienen bij de gemeente Korendijk, deze zal dit verzoek dan doorzenden aan de provincie.

De aanvraag om vergoeding van planschade moet bevatten:

- a. aanduiding van de schadeoorzaak, waarvoor een tegemoet wordt gevraagd;
- b. een aanduiding van de aard van de schade (inkomensschade of waardevermindering onroerend goed);
- c. hoe de aanvrager de schade gecompenseerd wil hebben als hij geen geld wil.

U moet daarbij de hoogte van de gevraagde tegemoetkoming onderbouwen, maar een gedetailleerde onderbouwing van de waardevermindering (zoals een taxatie) hoeft u dus niet te overleggen. Het bevoegd gezag (in dit geval de provincie) neemt een adviseur in de arm om de aanvraag te beoordelen. Deze adviseur maakt een vergelijking tussen de planologische mogelijkheden op grond van het oude bestemmingsplan en de mogelijkheden op grond van het nieuwe plan. Eventuele waardedaling wordt bepaald door taxatie door een beëdigd taxateur. De vergelijking van de planologische mogelijkheden van oud en nieuw plan en waardedaling die middels die taxatie wordt vastgesteld, vormen de basis om al dan niet planschade uit te keren (na verrekening van bijvoorbeeld het maatschappelijk risico van 2% en na de voorzienbaarheids-toets). Uiteraard kan over de uitkomst van de planschadeprocedure verschil van mening bestaan. Er kan dan binnen zes weken bezwaar worden gemaakt, een onderbouwing vanuit de aanvragers, met een eventuele tegentaxatie, hoort daar zeker bij. Indien er een planschade claim zal worden toegewezen, dan zal de provincie deze planschadekosten verhalen op de ontwikkelaar.

Lees voor meer informatie over de wettelijke regeling omtrent planschade het PDF-document *Windpark Spui* op de provinciale website www.zuid-holland.nl/windenergiekorendijk,

De provincie kan niet aansprakelijk worden gesteld anders dan voor planschade (zie hierboven). De provincie is namelijk niet de opdrachtgever of initiatiefnemer. Zij faciliteert slechts door de ontwikkeling ruimtelijk mogelijk te maken en te besluiten omtrent de vergunningen waarvoor zij bevoegd gezag is. Daarbij worden vanzelfsprekend de wettelijke eisen en regelingen in acht genomen, zoals deze door het Rijk zijn vastgesteld.

De provincie zal geen gezondheidsonderzoek laten uitvoeren (zie ook het thema F3). De bescherming tegen hinder door geluid en slagschaduw is vastgelegd in wettelijke normen. Gelet hierop zien wij geen aanleiding voor extra onderzoek naar de gevolgen van hinder op de gezondheid. Alleen de vrees dat hinder beneden de wettelijke norm tot gezondheidsschade kan

leiden, is onvoldoende om een dergelijk onderzoek te rechtvaardigen. Indien de gestelde norm in relatie tot gezondheid ter discussie wordt gesteld, zal dit bij het Rijk aangekaart moeten worden.

Conclusie

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

E3 Financiële haalbaarheid

Veel indieners verwachten dat de realisatie van het windpark financieel onhaalbaar is, onder andere vanwege de ontoereikendheid van subsidieregelingen c.q. het eigen vermogen van de ontwikkelaar, de hoge kosten voor de netwerkaansluiting, de noodzaak tot financiële compensatie en/of planschade of compenserende maatregelen en een beperkt rendement als gevolg van veelvuldige terugschakeling vanwege geluid en/of slagschaduw en de kosten van het verwijderen van de turbines en fundering. Gesteld wordt dat de financiële onderbouwing niet concreet genoeg is of ontbreekt (exploitatie-plan en/of business-case), de rendabiliteit nog bewezen moet worden en dat dus de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling niet helder genoeg is om het PIP of de vergunningen op te baseren.

Verzocht wordt om alle financiële aspecten mee te nemen in het MER en het PIP, waarbij ook de kosten voor de netwerkaansluiting en het rendementsverlies van conventionele centrales als gevolg van inpassen van windenergie moeten worden meegenomen. Daarnaast wordt gesteld dat de opbrengstberekeringen van het park niet correct zijn, omdat gerekend is met een kostprijs van 8,5 cent (veel te positief) en de vollasturen onwaarschijnlijk hoog zijn. Gevraagd wordt om deze getallen te onderbouwen en om inzicht te bieden in de investeringen en reserveringen voor het verwijderen van de installaties of de herinvestering, en dat rekening gehouden moet worden met de komende claims van bewoners en vindt het een omissie dat geen melding wordt gemaakt van de subsidies die het Rijk betaald. De provincie had andere locaties, o.a. in de Noordpolder moeten gebruiken om de financiële gevolgen van het windpark Spui te onderbouwen.

Beantwoording:

Op basis van de ligging van de locatie met betrekking tot het windaanbod, nut en noodzaak van windenergie, de aanwezigheid van een initiatiefnemer en grondeigenaar en de bestaande subsidieregelingen maken het zeer aannemelijk dat het beoogde windpark financieel haalbaar is. De initiatiefnemer dient bij de ontwikkeling van het voornemen uiteraard rekening te houden met de kosten van de benodigde technische infrastructuur, waaronder die voor de netaansluiting. Op basis van het voorgaande heeft de initiatiefnemer berekend dat het park rendabel kan zijn en gezien de ontwikkeling van windparken op vergelijkbare locaties, zien wij vooralsnog geen enkele aanleiding om de haalbaarheid van de business case voor het windpark in twijfel te trekken. In de eerste plaats omdat de SDE+-regeling het voor marktpartijen in beginsel mogelijk maakt om windenergieprojecten rendabel te exploiteren (zie ook thema B2). Klein-Piershil B.V is de exploitant van het windpark en niet Eneco. De provincie gaat niet over de exploitatie zij heeft alleen een faciliterende rol om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en is daartoe het bevoegd gezag in deze, alsook voor de vergunningverlening. De financiële onderbouwing wordt gedekt door de anterieure overeenkomst, een exploitatieplan is dan niet benodigd.

Het MER is primair bedoeld om de milieugevolgen van het windpark in beeld te brengen (zowel in de aanleg- als de exploitatiefase). Zuiver financiële aspecten zoals planschade of de kosten van de aanleg van het windpark en de netaansluiting en alle overige kosten of kostenvergelijkingen horen derhalve niet thuis in het MER. In het MER zijn wel onder meer de gevolgen van het windpark qua geluid en slagschaduw nader onderzocht. Daarbij zijn ook de gevolgen van een eventuele stilstandvoorziening op het rendement in beeld gebracht. Dit is betrokken in de keuze voor de voorkeurslocatie, die in het PIP is vastgelegd.

Voor het PIP geldt dat het besluit om het windpark mogelijk te maken moet voldoen aan c.q. in overeenstemming zijn met een goede ruimtelijke ordening. In de belangenafweging die aan dit besluit ten grondslag ligt, mogen dus primair ruimtelijk relevante aspecten een rol spelen. Wel of geen goedkopere mogelijkheden elders, de hoogte van de kosten en mogelijke schadeclaims zijn in beginsel niet ruimtelijk relevant en derhalve geen reden om het windpark hier niet toe te staan. In het PIP is wel aandacht besteed aan de economische uitvoerbaarheid van het project, maar puur financiële aspecten zijn dus niet aan de orde in het PIP.

De berekende opbrengsten van het windpark zijn gebaseerd op het lokale windaanbod en de eigenschappen van specifieke (modernere) windturbines. Om dit toe te lichten is het nodig het begrip vollasturen uit te leggen: Het aantal vollasturen is het aantal uur dat een windturbine op vol vermogen zou moeten draaien om zijn jaarproductie te halen. Als een windturbine van 3 MW 9.000 MWh (9 miljoen kWh) per jaar produceert, dan heeft deze turbine ($9000/3 = 3000$ vollasturen). Het aantal vollasturen zegt niets over het daadwerkelijke aantal uren dat de turbine draait. Deze draait immers ca 85% van de tijd, maar niet altijd op vol vermogen. Op internet circuleren wel eens cijfers met het vaste aantal vollasturen die windturbines in Nederland draaien. Dit is echter niet correct. Dit is het gemiddelde aantal vollasturen van alle bestaande turbines in Nederland (gebouwd tussen 1982 en 2016), dus inclusief de kleinere windturbines (met minder vollasturen).

De wieken van windturbines worden weliswaar groter, maar het vermogen stijgt niet navenant mee. Daardoor worden bij nieuwe projecten meer vollasturen gerealiseerd. Een 3 MW turbine met een wiek van 50 meter zal immers minder vollasturen hebben dan een 3 MW turbine met 60 meter wiek. Voor Windpark Spui is gekeken naar de nieuwste generatie windturbines. Deze resulteren in hogere opbrengsten (vollasturen) dan het gemiddelde van alle bestaande windturbines in Nederland en de cijfers van eerder uitgevoerde onderzoeken.

De anterieure overeenkomst heeft niet mee ter inzage gelegen, wel is de officiële bekendmaking dat de anterieure overeenkomst is gesloten bij de stukken gevoegd. In de bekendmaking staat vermeld dat het niet mogelijk is om zienswijzen in te dienen met betrekking tot de anterieure overeenkomst, aangezien dit namelijk een privaatrechtelijke overeenkomst is tussen de provincie en de exploitant. In de anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer zijn afspraken gemaakt over onder andere de vergoeding van nadeelcompensatie en/of planschade. Na de realisatie van het windpark is de eigenaar c.q. exploitant primair verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het windpark, maar ook voor een eventuele ontmanteling in de toekomst.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zal in de toelichting op het PIP zal-de informatie over de netaansluiting worden geactualiseerd.

3.7 Thema F: Woon- en leefmilieu

In vrijwel alle zienswijzen en overlegreacties wordt ingegaan op de verwachte negatieve gevolgen van het windpark voor de woon- en leefomgeving en de gezondheid vanwege (laag frequent) geluid, slagschaduw, verlichting en op de noodzaak om deze normen adequaat te handhaven.

Hieronder zijn deze zienswijzen per subthema beantwoord:

F1 Geluidhinder en trillingen

F2 Slagschaduw

F3 Gezondheid

F4 Verlichting en veiligheid

F5 Handhaving

F6 Overige effecten

F1 Geluidhinder en trillingen

In vrijwel alle zienswijzen wordt ingegaan op de vrees voor geluidshinder als gevolg van een te kleine afstand tussen het windpark en de woningen in de omgeving. Veel indieners vinden dat de wettelijke geluidsnormen en rekenmethodes onvoldoende bescherming bieden, zeker in vergelijking tot regels in andere landen en voor de industrie en het feit dat de turbines in een stil gebied zijn gepland. Daarnaast wordt in sommige zienswijzen ook gevreesd voor het optreden van laagfrequent of monotoon geluid en trillingen en voor onvoldoende controle en de wijze van berekenen van de te verwachten geluidbelasting. Gelet op dat laatste wordt in een zienswijze verzocht om in het MER een achtergrondgeluidsonderzoek op te nemen. Ook worden de zogenoemde molenaarswoningen als een truc beschouwd om de wetgeving te ontduiken, die reeds eerder door de Raad van State in de uitspraken 200607108/1 en 200703589/1 zou zijn afgewezen. Ook wordt gevraagd om de noodzaak van deze woningen nader te onderbouwen.

In verband met deze vrees wordt in diverse zienswijzen aangedrongen op het opleggen van strengere geluidsnormen, vooral 's nachts. Gesteld wordt dat er bepaalde afstandsnormen dienen te worden gehanteerd (waaraan op de locatie Spui niet kan worden voldaan), omdat anders de wettelijke norm voor geluid wordt overschreden. Daarbij wordt ook gewezen op andere overheden en gebieden en op toekomstige wetgeving. Gevraagd wordt om door middel van kaartjes inzicht te geven in de ligging van de 42 Lden-contour en deze contour vervolgens als norm toe te passen voor de minimale afstand tussen de turbines en woningen.

Voorts wordt gevraagd om verschillende maatwerkvoorschriften, zoals het opnemen van een maximale bronsterkte van de turbines van 105 dB(A) of het voorschrijven van een demper of het stilste type windturbine en om zowel in het PIP als in de vergunning te waarborgen dat de maximale geluidsnorm wordt nageleefd en dat de benodigde geluidsmitigerende maatregelen worden toegepast. Met betrekking tot dat laatste wordt overigens ook gewezen op de uitspraak

van de Raad van State inzake Prinsenbeek (201400843/1/R3) die voor Windpark Spui mogelijke juridische beperkingen zou geven.

Beantwoording:

In het Activiteitenbesluit milieubeheer staan de wettelijke milieuregels waaraan de windturbines dienen te voldoen. In artikel 3.14a van dit besluit is vastgelegd dat de geluidhinder van een of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (bijvoorbeeld woningen) ten hoogste 47 dB Lden en 41 dB Lnight mag bedragen. De Nederlandse geluidregelgeving kent geen specifieke normen voor het maximale geluidsniveau dat windturbines binnenin woningen mogen veroorzaken, en ook niet voor laagfrequent geluid. Het opstellen van dergelijke wettelijke (geluids-)normen is geen bevoegdheid van de provincie, maar een rijksaangelegenheid, en voor zover relevant, heeft het Rijk bij de vaststelling van deze regelgeving ook de mogelijke gevolgen van (te hoge) piekbelastingen en laagfrequent geluid op (de gezondheid van) de mens in de afweging betrokken. In dat verband wijzen wij ook op een brief van 31 maart 2014³ van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer, waarin staat vermeld dat meerdere studies zijn verricht naar de effecten van laagfrequent geluid, waaronder onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Hieruit blijkt dat het aandeel laagfrequent geluid op de geluidbelasting vanwege de turbine op een woning, gering is, terwijl uit nauwkeurige metingen van de trillingsniveaus in de bodem rond windturbines bovendien is gebleken dat geen overdracht van laagfrequent geluid door de grond plaatsvindt. In deze brief staat voorts dat voor de beweringen, zoals gesteld in sommige zienswijzen, dat laagfrequent geluid van windturbines klinische ziekten bij mensen kan veroorzaken, geen betrouwbaar bewijs is aangetroffen (zie ook thema F3). In dit verband verwijzen wij tevens naar het RIVM-rapport "Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden". Volgens het RIVM bieden de in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer opgenomen normen voldoende bescherming tegen de gevolgen van laagfrequent geluid, zodat dit aspect geen aparte beoordeling behoeft. Op basis van het voorgaande delen wij de in veel zienswijzen geuite vrees dat de Nederlandse wetgeving de omgeving onvoldoende bescherming biedt tegen geluidsoverlast (onder andere vanwege laagfrequent geluid), niet.

De geldende geluidsnormen van 47 dB Lden en 41 dB Lnight zijn bepalend voor de afstand die doorgaans moet worden aangehouden tussen de windturbines en geluidgevoelige bebouwing in de omgeving. In de Nederlandse wetgeving wordt uitgegaan van (jaar)gemiddelden. Dat betekent dat gedurende zogeheten piekmomenten door omwonenden enige overlast kan worden ervaren, terwijl de inrichting wel voldoet aan de gemiddelde geluidsnorm. Om een realistisch beeld te schetsen van de toekomstige geluidssituatie zijn in het MER c.q. het akoestisch onderzoek deze maximale geluidsbelastingen van de inrichtingsalternatieven op de omliggende woningen en andere geluidgevoelige functies onderzocht (een bos behoort daar trouwens niet toe). Hierbij is uitgegaan van verschillende masthoogtes en is rekening gehouden met de overheersende windrichting en het feitelijke bodemgebruik (zoals akker, bos, water of bebouwing). Overigens wordt bij al deze berekeningen uitgegaan van de vooraf bepaalde bronsterkte van de relevante windturbintetypen, die volgens een ministeriële regeling is gemeten en waarvan de eisen zijn vastgelegd in de Regeling activiteitenbesluit. Het akoestisch onderzoek geeft inzage in het aantal woningen dat zonder mitigatie binnen de 47 dB Lden en 41 dB Lnight contouren valt. In enkele

---

³ Kamerstukken II 2013/14, 33 612, nr.22

zienswijzen wordt gevraagd waaruit blijkt dat ter plaatse van woningen ook voldaan wordt aan de 41 dB Lden-norm. Na het nemen van geluidsreducerende maatregelen voldoen alle alternatieven en varianten aan deze geluidsnormen. Terugregeling gebeurt op basis van de belasting op meest dichtbijgelegen woningen, waardoor de uiteindelijke geluidbelasting op de gevels van alle omliggende woningen voor alle varianten gelijk zal zijn. In het MER staat dat na mitigatie nul woningen binnen de contour van 41 dB Lnight of 47 dB Lden liggen (zie hoofdstuk 11.2.3., tabel 50, blz .116 en de bijbehorende tekst).

De hiervoor genoemde geluidsnormen gelden voor alle woningen en andere geluidgevoelige functies, met uitzondering van de gebouwen die tot de inrichting behoren, zoals de twee genoemde molenaarswoningen in de directe nabijheid van het windpark. De bewoners van beide woningen zijn belast met toezicht- en beheeractiviteiten die nodig zijn voor een stabiele exploitatie van het windturbinepark met behulp van windturbinebeheersystemen en visuele en auditieve observaties. Daarnaast zijn ze aanspreekpunt voor de exploitant Klein-Piershil BV met betrekking tot de status van de windturbines en kunnen zij indien noodzakelijk het windpark bedienen, bijvoorbeeld het resetten of handmatig herstarten van het windpark. De bewoners van de betreffende woningen hebben met deze regeling ingestemd en we vinden het dan ook redelijk en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening dat vanwege de uitvoering van deze taken deze twee bestaande (agrarische) bedrijfswoningen onderdeel gaan uitmaken van de inrichting van het windpark. Uit het Activiteitenbesluit blijkt duidelijk dat de normstelling geldt voor derden en niet voor tot de inrichting behorende objecten en daarom zien wij geen aanleiding om deze regeling af te keuren. De in een zienswijze genoemde uitspraken van de Raad van State hebben in dit kader geen relevantie omdat ze geen betrekking hebben op een bestemmings- of inpassingsplan en daardoor ook niet op de vraag of een regeling zoals in het onderhavige inpassingsplan is opgenomen, aanvaardbaarheid is.

Zoals eerder al is aangegeven, hoeft laagfrequent geluid niet apart te worden beschouwd omdat de toetsing daaraan integraal deel uitmaakt van de beoordeling aan de Lden norm. Er is dan ook geen reden om op grond hiervan het MER of het akoestisch onderzoek in twijfel te trekken. Indien onverhoopt mocht blijken dat de gerealiseerde windturbines niet aan de geluidsnormen voldoen, dan zal een handhavingstraject worden opgestart en zullen maatregelen worden getroffen om alsnog te voldoen aan de wettelijk vastgestelde normen (zie ook thema F5).

Zoals gezegd vormt in Nederland de berekende geluidsbelasting op de gevel van de woning de bepalende factor bij de toetsing aan de geluidsnorm, niet de afstand tussen het windpark en omliggende woningen. De provincie Zuid-Holland hanteert derhalve geen afstandsnormen, ook niet voor de windparken op Goeree-Overflakkee. Daar zijn op basis van het daartoe opgestelde MER en bestuurlijke overleg gebieden geselecteerd waar windenergie mogelijk is. De gemeente Goeree Overflakkee heeft daarvoor in haar eigen visie afstandsnormen benoemd, maar deze zijn niet bepalend, noch vastgelegd door de provincie Zuid-Holland. De inhoud van de Brede MER van de gemeente alsook de Quick scan (en de daarin opgenomen geluidsafstandenkaartjes) vallen buiten het bestek van onderhavige procedure. Hiervoor hebben wij uiteengezet dat in de Nederlandse wetgeving niet de afstanden, maar gevelbelasting bepalend is voor de situering van de turbines in het PIP en de vergunningverlening. Dat de provincie Noord-Holland heeft besloten

om voor nieuwe aanvragen een minimale afstand van 600 meter te willen hanteren tussen windturbines en woningen, maakt dat anders.

Met betrekking tot de kaartjes met de 42 dB Lden-contouren merken wij op dat deze abusievelijk niet in het MER waren opgenomen. Omdat we van mening zijn dat de informatie nuttig is voor de besluitvorming is het MER hierop aangevuld (zie ook thema A4). Wij zien echter geen aanleiding noch wettelijke mogelijkheid om deze contour als alternatieve wettelijke norm te hanteren. Tot slot zijn er voor zover bekend op korte termijn geen wetswijzigingen op komst die de geluidsnormen voor windturbines zullen aanscherpen of maximale afstanden hanteren. Zie voor een verdere toelichting inzake het geluid van windturbines ook de brief van de Minister van Infrastructuur en Milieu van 14 maart 2016 aan de Tweede Kamer over dit onderwerp.⁴

De systematiek van het Activiteitenbesluit brengt met zich mee dat op grond van artikel 3.14a, derde lid, van dit besluit het bevoegd gezag in bijzondere lokale omstandigheden verdergaande bescherming kan bieden via het opleggen van maatwerkvoorschriften. In een enkele zienswijze wordt hierom gevraagd, mede omdat het in het gebied erg stil zou zijn. Hoewel het akoestisch onderzoek heeft uitgewezen dat het windpark op de locatie Spui kan voldoen aan de in het Activiteitenbesluit vastgelegde geluidsnormen, is daarom bezien of hiervoor in het onderhavige geval aanleiding bestaat. In enkele zienswijzen zijn concrete mitigatievoorstellen gedaan, zoals het vastleggen van de maximale bronsterkte van de turbines, de verplichting om het stilste turbintype te plaatsen of het toepassen van dempers. Het opleggen van dergelijke concrete verplichtingen past niet binnen de systematiek van het Activiteitenbesluit, dat uitgaat van zo min mogelijk middelvoorschriften en alleen de maximale belasting op de gevel van omwonenden regelt en niet aangeeft hoe dat resultaat moet worden bereikt. Dat neemt niet weg dat het bevoegd gezag op grond van artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit wel andere maatwerkvoorschriften kan stellen. De uitspraak over Prinsenbeek is niet te vergelijken met Windpark Spui en is hierop dus niet van toepassing.

In bewonersbijeenkomsten en in de klankbordgroep is aangegeven dat het gebied zeer stil is. In verband hiermee is door DPA Cauberg-Huygen in oktober 2015 een onderzoek gestart naar het heersende referentieniveau (achtergrondgeluid) in het gebied. Daartoe zijn op verschillende dagen en tijdstippen over een langere periode geluidmetingen gestart op twee locaties (nabij Oudendijk 2 en Voorstraat 5) om het referentieniveau (L95) te bepalen conform de "Richtlijnen voor karakterisering en meting van omgevingsgeluid" (ICG publicatie IL-HR-15-01). Uit het rapport blijkt dat de gemeten referentieniveaus L95 in de nachtperiode met name in de Voorstraat aanzienlijk lager zijn dan de 41 dB Lnight uit het Activiteitenbesluit. Het rapport van DPA-Cauberg-Huygen is opgenomen in de Aanvulling op het MER.

In de Nota van toelichting op het Activiteitenbesluit wordt de aanwezigheid van een ander windpark en een stiltegebied aangehaald als mogelijke bijzondere omstandigheden, maar het feit dat het in het onderhavige gebied stil is, leidt niet per definitie tot de conclusie dat er sprake is van een bijzondere lokale omstandigheid waarvoor maatwerkvoorschriften moeten worden

---

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/03/14/geluid-windturbines>

opgelegd. Dat blijkt ook uit uitspraken van de Raad van State en rechtbanken.⁵ Daarom zijn wij van oordeel dat het constateerde lage achtergrondgeluidniveau niet leidt tot een zodanig bijzondere omstandigheid dat in casu moet worden overgegaan tot het opleggen van maatwerkvoorschriften.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zijn er aanvullende gegevens met betrekking tot geluid (zoals de kaartjes met de 42 dB L-den contour en het achtergrondgeluidonderzoek) opgenomen in de Aanvulling op het MER. Deze aanvulling zal ook worden verwerkt in de toelichting op het inpassingsplan.

F2 Slagschaduw

In veel zienswijzen worden zorgen geuit met betrekking tot slagschaduw en lichteffecten van de turbines vanwege de nabijheid van woningen, op zowel mensen als op vee. Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt niet duidelijk of in de 5:40 slagschaduwcontour ook dagen zijn meegerekend met minder dan 20 minuten slagschaduw en is bij de berekening van de Eendrachtspolder-Oost onduidelijk waarom het aantal woningen met slagschaduw afneemt. Ook wordt gevraagd om de overlast via stilstandvoorzieningen te beperken en wie de meetapparatuur installeert, als klachten van bewoners bij de exploitant niet worden gehonoreerd. Volgens indiener zou de provincie van exploitant moeten eisen dat op een aantal plaatsen reële mitigatie mogelijk maakt.

Beantwoording:

Het windpark mag geen onaanvaardbare hinder opleveren door slagschaduw en lichtschildering. Dit is in het MER onderzocht. Op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit zijn in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering door de molenwieken, maar deze normen gelden niet voor vee. In het MER is de te verwachten slagschaduw van de verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht en daaruit blijkt dat aan de normen wordt voldaan. In deze berekeningen is ook rekening gehouden met dagen met minder dan 20 minuten slagschaduw. De berekeningen zijn uitgevoerd conform de voorgeschreven rekenmethode. Deze houdt geen rekening met aanwezige gebouwen en beplanting waardoor de slagschaduw in de praktijk lager uitvalt. Op pagina 64 van het MER is zowel het aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren gegeven (zonder rekening te houden met het uitblijven van slagschaduw vanwege andere objecten) als het aantal woningen waar daadwerkelijk slagschaduw zal optreden vanwege de afwezigheid van objecten die de slagschaduw kunnen blokkeren. Dit verklaart de verschillen in de aantallen.

Een windturbine is altijd voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig uitschakelt om te voorkomen dat de normtijd voor slagschaduw op een gevoelig object wordt overschreden, maar er is in casu geen aanleiding voor het opleggen van maatwerkvoorschriften voor slagschaduw. Indien later onverhoopt mocht blijken dat de gerealiseerde windturbines toch

---

⁵ zie ook uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 10 december 2014, nr. 201403936/1, de voorzieningenrechter van de rechtbank Den Haag d.d. 27 juli 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:9104 en van de rechtbank Noord-Holland d.d. 7 maart 2013 ECLI:NL:RBNHO:2013:BZ3549

niet aan de normen voldoen, dan zal een handhavingstraject worden opgestart en maatregelen moeten worden getroffen om alsnog te voldoen aan de wettelijk vastgestelde normen (zie ook thema F5).

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zijn de aanvullende gegevens met betrekking tot slagschaduw opgemomen in de Aanvulling op het MER. Deze aanvulling zal ook worden verwerkt in de toelichting op het inpassingsplan.

F3 Gezondheid

In veel zienswijzen wordt bezorgdheid geuit over de effecten van windturbines op de gezondheid van mensen en dier. Gesteld wordt dat windturbines hier geluidsoverlast, slagschaduw, slaapproblemen, psychische en lichamelijke consequenties opleveren, waarbij veelal naar een rapport van de RIVM wordt verwezen. Aangegeven wordt dat zowel geestelijk als lichamelijk klachten optreden, waarbij Heenvliet-Geervliet en Houthem als voorbeeld worden aangedragen en dat doktoren waarschuwen voor geluidsschade. Verzocht wordt om een nulmeting gezondheid uit te voeren.

Beantwoording:

Uit het RIVM-rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen, vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is.

Bij de te verwachten geluidniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op de gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windmolens hier in is, naast andere oorzaken van stress. Het windpark leidt nu al tot veel onrust onder een deel van de bewoners. Naar verwachting zal de hinder van windturbines straks het grootst zijn onder degenen die hierdoor nu al onrust ervaren. Ernstige hinder en onrust kunnen via stressprocessen tot verdere gezondheidseffecten, zoals hoge bloeddruk leiden. Daar uit bestaand onderzoek is gebleken dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat er daadwerkelijk sprake is van gevolgen voor de gezondheid (RIVM), voegt een nulmeting onder deze omstandigheden niets toe. Daarbij houdt de provincie de wettelijke normen aan die door het Rijk zijn gesteld.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

F4 Verlichting en veiligheid

Ten aanzien van verlichting wordt in enkele zienswijzen verzocht om gevolgen van de verlichting van de turbinemasten te onderzoeken of de tiphoogte te verlagen tot 149,9 meter, zodat de wettelijke plicht om verlichting aan te brengen, niet geldt. Ook wordt gesteld dat nog geen PIP of vergunning kan worden afgegeven zolang het verlichtingsplan ontbreekt. Gevraagd wordt om te verplichten tot het aanbrengen van schotels, of een bepaald type verlichting voor te schrijven waardoor er minder lichthinder optreedt.

Met het oog op de veiligheid wordt verzocht om turbine 5 te herplaatsen zodat het gevoelig object aan de Oudendijk (binnen 444 meter van turbine 5) en overige gevoelige objecten buiten de contouren van de werpafstand vallen. Gesteld wordt dat de veiligheid (ook van dijken en funderingen) in gevaar is door het mogelijk afbreken van wieken of onderdelen, door ijsafzetting, of door het omvallen van de turbines, vanwege de geringe afstand tot woningen en de overdraai over wegen en dijken, of. Daarbij wordt aangevoerd dat in andere landen een veiligheidsnorm van 1500 m tot woningen wordt aangehouden. Ook wordt gesteld dat de turbines een gevaar zijn voor de laag-overvliegende vliegtuigen in de aanvliegroute naar het vliegveld Rotterdam The Hague Airport. Een indiener meent dat de faalkansberekeningen in het onderzoek niet correct zijn en vraagt om deze te corrigeren. In enkele zienswijzen wordt gesteld dat kleinere plezierjachten op het Spui hinder zullen ondervinden van windturbulentie als gevolg van de turbines en dat uitval van navigatieapparatuur op schepen een niet ondenkbaar risico is. Ook wordt gewezen op de aanwezigheid van een veerdienst en op andere (beroeps)vaart al dan niet met gevaarlijke lading. In Duitsland zou wetgeving in de maak zijn die het plaatsen van windturbines in de nabijheid van veerdiensten beperkt. In enkele zienswijzen wordt verzocht om onvoorziene gebeurtenissen als gevolg van de turbines voor de ontvangst van radar en tv-signalen vooraf te onderzoeken en passende maatregelen te nemen.

Beantwoording:

Het aanbrengen van oriëntatieverlichting op windturbines is noodzakelijk voor de veiligheid van het luchtverkeer. Ongeacht de hoogte van de masten mag deze veiligheid uiteraard niet in het geding komen en wij vinden het dan ook niet wenselijk om in verband hiermee de maximale ashoogte te beperken. Het verlichtingsplan is pas nodig als het turbinetype is gekozen. Het ontbreken hiervan is op dit moment geen belemmering voor de vaststelling van het PIP of de verlening van de vergunningen. Het aanbrengen van afscherpende schotels onder de verlichting om hinder hiervan te verminderen, heeft alleen positieve effecten op kleine afstanden. Het VKA voldoet aan de wettelijke regelingen rondom verlichting van de turbines, zodat wijziging van de omgevingsvergunning niet noodzakelijk is, maar de initiatiefnemer is bereid om de turbines te voorzien van minder (opvallende) verlichting als de wettelijke regeling daarvoor ruimte zal bieden.

Met betrekking tot veiligheid wordt opgemerkt dat de maximale werpafstand van een afgebroken windturbineblad afhankelijk is van het type windturbine (draaisnelheid, oppervlakte van het blad, zwaartepunt van blad). In het MER zijn deze afstanden voor de onderzochte windturbinetypes

berekend volgens het kogelbaanmodel conform het Handboek Risicozonering Windturbines. Daaruit blijkt dat het windpark kan voldoen aan de veiligheidscontouren uit de Nederlandse wetgeving. Deze is niet gebaseerd op afstanden, maar op een specifiek voorgeschreven berekeningsmethodiek. Met betrekking tot ijsafzetting merken wij op dat risico in het Handboek Risicozonering Windturbines als verwaarloosbaar wordt ingeschat. Mede omdat het gebied onder de turbines grotendeels niet voor derden toegankelijk is, menen wij dat maatregelen tegen ijsafzetting op voorhand niet nodig zijn. Dit aspect zal echter wel gemonitord worden. Indien daaruit blijkt dat er toch risico's bestaan kan een ijsdetectiesysteem worden voorgeschreven. Dat in andere landen, zoals Duitsland, andere normen c.q. grotere afstanden worden aangehouden, wil niet zeggen dat bij windpark Spui de veiligheid in het geding is. Dat geldt ook voor de ligging in het laagvlieggebied Voorne-Putten/Hoeksche Waard. Alleen bij laagvliegroutes voor jacht- en transportvliegtuigen geldt een bouwbeperking, maar onder de andere laagvliegroutes en onder de laagvlieggebieden voor helikopters niet.

De constatering met betrekking tot de faalkansberekening van aanwezige propaantanks is juist. Een correcte berekening leidt evenwel niet tot een andere conclusie. Dit wordt ook bevestigd door de Commissie voor de m.e.r. in haar toetsingsadvies. Wij zien dan ook geen aanleiding om de betreffende berekening aan te passen. De stelling dat de windturbines zullen leiden tot hinder of zelfs tot gevaar voor (kleinere) scheepvaart en/of de veerdienst vanwege turbulentie of door uitval van navigatieapparatuur achten wij door de hoogte van de turbines en de afstand tot aan het Spui niet aannemelijk. Ook het door TNO verrichte onderzoek naar mogelijke radarverstoring uit januari 2016 heeft op dit punt geen belemmeringen aan het licht gebracht.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond, met uitzondering van Z064 met betrekking tot de faalkansberekening in het MER (alsmede Z034, Z060 en Z085 omdat deze verwijzen naar Z064). Dit leidt echter niet tot aanpassing van de besluiten.

F5 Handhaving

In diverse zienswijzen wordt aangegeven dat men er geen vertrouwen in heeft dat de exploitant zich aan de mitigerende maatregelen houdt. Daarbij is het niet controleerbaar of aan de norm wordt voldaan. Verzocht wordt aan te geven hoe het bevoegd gezag de stilstandsregeling voor slagschaduw en de geluidsnorm controleert en wie dit gaat handhaven. In een zienswijzen wordt geadviseerd om bij werkzaamheden zorgvuldig te werk te gaan en verstoring van bijvoorbeeld broedvogels te vermijden. Indiener geeft aan dat toezicht en handhaving vaak ontbreken als dit van tevoren niet goed afgesproken wordt. Ook moet toezicht en handhaving adequaat zijn bij het dempen dan sloten in verband met daar voorkomende (beschermde) dieren.

Beantwoording:

Als er na realisatie van het windturbinepark aanleiding is voor twijfel of wordt voldaan aan de wettelijke normen (en eventuele aanvullende eisen uit de vergunning), dan dient er handhaving plaats te vinden. Het toezicht op de naleving van de milieuwetgeving wordt in de Hoeksche Waard verzorgd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ), in opdracht van de provincie Zuid-Holland en/of de betrokken gemeenten. Voor de uitvoering van deze handhavingstaak is een regionale nalevingsstrategie opgesteld (Regionaal Uitvoeringsniveau

Wabo-Milieutaken Zuid-Holland Zuid). Aangezien in casu GS bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning, berust in dit geval ook de handhaving ervan (inclusief de naleving van de vergunningvoorschriften) bij de provincie. Zoals gesteld, zal OZHZ er namens het bevoegd gezag op toezien dat Klein-Piershil BV de wettelijke normen en eventuele vergunningsvoorschriften naleeft en indien nodig ingrijpen bij overtredingen. Als uit onderzoek blijkt dat inderdaad niet aan een of meerdere normen wordt voldaan, dan zal het windpark worden stilgezet en zal de exploitant de geconstateerde problemen moeten oplossen voordat de windturbines weer in productie mogen worden genomen. De gemeente Korendijk heeft geen formele rol bij de behandeling van klachten over het in bedrijf zijnde Windpark, maar zal in voorkomend geval daarover wel worden geïnformeerd.

In de ontwerpbeschikking Wabo is opgenomen dat de werkzaamheden ten behoeve van de bouw van de windturbines zoveel mogelijk buiten het broedseizoen dienen te worden verricht en dat als de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen plaatsvinden, vooraf moet worden vastgesteld dat hierdoor geen in gebruik zijnde nesten worden verstoord. Bij de aanwezigheid van nesten dient te worden bepaald of de werkzaamheden van dien aard zijn dat ze tijdelijk moeten worden uitgesteld. Er worden onder andere dammen met duikers aangelegd ten behoeve van de bouw en het onderhoud van de windturbines. In de watervergunning zijn hiertoe voorschriften opgenomen en is geconcludeerd dat er als gevolg van de werkzaamheden geen (blijvende) negatieve effecten te verwachten zijn op de waterkwaliteit en de ecologie. Wij menen dat hiermee voldoende invulling is gegeven aan het handhavingskader.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

F6 Overige effecten

In veel zienswijzen zijn vragen gesteld en opmerkingen geplaatst over onderwerpen uit het MER en/of de onderzoeken die niet of onvoldoende onderzocht zouden zijn, of waarvan de conclusies niet correct zijn, zodat het MER geen basis dient voor de te nemen besluiten. Veelal betreft het een algemene stelling, waarbij is verwezen naar de beantwoording in het desbetreffende thema. In onderstaande paragraaf is ingegaan op enkele nieuwe of specifieke punten uit de zienswijzen.

Beantwoording (het nummer tussen vierkante haakjes verwijst naar de relevante zienswijze).

Woonfunctie

Hiermee wordt bedoeld op het gebied waar de windturbines worden geplaatst, zie ook figuur 1 in de toelichting op het PIP [Z102].

Watercompensatie

Vanwege de toename van het verhard oppervlak als gevolg van de windturbines en bijbehorende bouwwerken dient het bouwplan inderdaad te voorzien in de vereiste watercompensatie. De wijze waarop is nog niet expliciet vastgelegd, maar de realisatie is geborgd via de voorschriften in deel II van de watervergunning. Momenteel werkt de exploitant in overleg met de provincie, de gemeente Korendijk, het waterschap en twee plaatselijke natuur- en landbouworganisaties aan een inrichtingsplan voor het gebied rondom de turbines, waarin de vereiste watercompensatie

zodanig wordt ingevuld dat daarmee ook de natuurlijke en/of landschappelijke waarden worden versterkt. In het participatieplan is vastgelegd dat hierbij ook de CPG en de direct-omwonenden worden betrokken. Hiermee is inbreng van de omgeving naar onze mening voldoende gewaarborgd. Voorts is in de voorschriften van de watervergunning vastgelegd dat het definitieve plan voor de watercompensatie (als onderdeel van het totale inrichtingsontwerp), vooruitlopend aan de realisatie ervan, voor akkoord moet worden voorgelegd aan het Waterschap Hollandse Delta. Wij menen dan ook dat de vereiste watercompensatie afdoende geregeld is en zien niet in waarom de watercompensatie niet tegelijkertijd mag worden ingezet als aanvullende ruimtelijke maatregel als daarmee kan worden bereikt dat hierdoor ook andere waarden kunnen worden versterkt. [Z064 en Z102]

Bekabeling

In de aanvraag omgevingsvergunning is de activiteit 'Werk of werkzaamheden uitvoeren' ten behoeve van de aanleg van de bekabeling niet opgenomen omdat deze niet noodzakelijk is. Uit het uitgevoerde archeologisch onderzoek (bijlage 2 bij het PIP) blijkt dat de archeologische verwachtingswaarde voor het gebied naar beneden kan worden bijgesteld en dat er geen (mogelijk aanwezige) archeologische waarden worden bedreigd. Daarom is voor de aanleg van de parkbekabeling geen vergunning nodig voor de activiteit aanleggen als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder b Wabo. In het kader van de vergunningverlening voor de netaansluiting tussen het transformatorstation en het inkoppelstation zal nog nader (archeologisch) onderzoek worden gedaan, maar op dit moment is het niet aannemelijk dat de aanleg wordt belemmerd door (mogelijk aanwezige) archeologische waarden. [Z064]

Cultuurhistorie

Wij hebben geen reden om aan te nemen dat het gestelde in paragraaf 11.6.3 met betrekking tot deze klassieke molens onjuist is. [Z027].

Gevolgen voor toerisme, landbouw en vee

Wij hebben geen reden om aan te nemen dat de realisatie van windturbines grote gevolgen zal hebben voor het toerisme en de landbouw in de Hoeksche Waard. Ook van eventuele effecten op vee is geen bewijs. [Z014 en Z089].

Gevolgen voor tv-ontvangst/digitenne

In het MER is aangegeven dat niet wordt verwacht dat de realisatie van het windpark effect heeft op de ontvangst van (digitale) televisiesignalen (digitenne). Indien er bij omwonenden onverhoopt toch vervelende effecten voordoen, dan kunnen deze op basis van de burenregeling in het participatieplan worden opgelost. Een onderzoek vooraf achten wij niet zinvol aangezien het onvoorziene omstandigheden betreft. [Z058]

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.8 Thema G: Natuur

In een aantal zienswijzen wordt ingegaan op het aspect natuur. Gesteld wordt dat er onvoldoende rekening gehouden wordt met natuurwaarden, dat vogels en vleermuizen zullen sterven en dat broedvogels nabij in de gorzen langs het Spui verstoord worden door slagschaduw. Daarentegen wordt in veel andere zienswijzen juist gesteld dat bij de besluitvorming meer rekening moet worden gehouden met mensen dan met de natuur. Gevraagd wordt naar het cumulatief effect van de windparken in de omgeving en het ontbreken van vliegbewegingen van vogels van Voorne-Putten naar de Hoeksche Waard. Gevraagd wordt om een monitoringsplan voor effecten op vogels en (eventueel) vleermuizen gekoppeld aan een mitigatieplan. Gesteld wordt dat het MER onvoldoende inzichtelijk maakt wat werkelijke effecten zijn en waarop deze zijn gebaseerd en hoe dit in het licht van de commissie voor de m.e.r. bezien moet worden. In een zienswijze wordt vermeld wordt dat er geen gebruik is gemaakt van de aanwezige plaatselijke expertise.

Beantwoording:

In het MER is beschreven wat de effecten zijn van het windturbinepark Spui en de alternatieve locaties op de EHS, Natura2000-gebieden en recreatiegebieden. Daarnaast zijn ook de mogelijke effecten van de windturbines op beschermde gebieden, beschermde soorten en de aantasting van ecologische relaties beschouwd, zoals de verplaatsing van vogels tussen foerageergebieden en slaappleatsen. In het MER en de bijbehorende onderzoeken zijn de effecten van de windturbines (zowel aanleg als in gebruiksfase) op broedende en foeragerende op en nabij de locatie Spui onderzocht. Hieruit blijkt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn en dat het project geen significante gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden en overige aanwezige natuurwaarden. Derhalve is er geen belemmering voor de realisatie van het windpark. De Commissie voor de m.e.r. constateert dat in de bijlagenrapporten bij het MER van Bureau Waardenburg de te verwachten effecten voldoende zijn beschreven. Bureau Waardenburg maakt veelal gebruik van de gegevens en tellingen van lokale (natuur)organisaties, inclusief die van het Hoeksche Waards Landschap.

De verstoring van vliegpaden van vogels (ook wel barrièrewerking genoemd) kan veroorzaakt worden door de aanwezigheid van een lange rij of een groot cluster van draaiende rotoren in het 'luchtruim'. Barrièrewerking zal hier niet optreden daar het een enkele lijnopstelling betreft van slechts vijf turbines met een relatief grote afstand (400 tot 500 m) tussen de turbines en omdat geconcludeerd is dat er in oost-west richting (haaks op de opstelling van de windturbines) er geen sprake is van foerageer- en slaapgebied gerelateerde vliegbewegingen. Daarmee is tevens de verwachting dat vogelsterfte als gevolg van een aanvaring met de rotoren zeer beperkt zal zijn. De kans op vleermuislachtoffers is het grootst op locaties met relatief hoge dichtheden aan vleermuizen. Dit is op locaties in of nabij kraamkolonies of voor vleermuizen aantrekkelijke landschapselementen voor foerageren of om zich langs voort te bewegen. Indien hiervan sprake zou zijn zou dat uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. Op basis van het MER en de uitgevoerde onderzoeken, zien wij momenteel geen aanleiding tot het verplicht opstellen van een mitigatieplan. Wanneer de windturbines in bedrijf zijn genomen en er zich toch onvoorziene en significante negatieve effecten voordoen ten aanzien van vogel- en of vleermuissterfte dan kan dat aanleiding zijn om alsnog een mitigatieplan voor te schrijven.

Het in beeld brengen van het cumulatief effect ten aanzien van alle sterftcijfers van huidige en toekomstige windparken op vogels in het Hollandse deltagebied valt buiten onderhavige besluitvorming. Ten aanzien van de zienswijzen inzake de bescherming van de natuur versus bescherming van de mens wordt opgemerkt dat beide ieder hun eigen wettelijke bescherming genieten. Dit vormt de basis van het uitgevoerde MER onderzoek en de besluiten. Zie voor de beantwoording van de gestelde tekortkomingen ten aanzien van natuuraspecten in het MER en/of PIP het thema A4.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.9 Thema H: Landschap

In diverse zienswijzen wordt ingegaan op de relatie met het landschap. Zo wordt aangegeven dat de turbines het open voormalige Nationale Landschap aantasten, de horizon of het uitzicht bederven en het dorpse karakter verstoren. Gesteld wordt dat de turbines zo ver in de polder staan dat zij niet meer de scheidslijn tussen land en water benadrukken en dat het landschap van Voorne Putten en het gebiedsprofiel van de Hoeksche Waard niet zijn betrokken bij het onderzoek. In een zienswijze wordt aangegeven dat de interferentie afstand niet is onderbouwd, er geen rekening is gehouden met hoogspanningsleidingen en eventuele nieuwe windturbine locaties, dat een regionaal perspectief ontbreekt en dat in het project-MER de landschappelijke component wordt gemist.

Beantwoording:

In het MER dat de onderbouwing vormt voor de turbineopstelling uit het inpassingsplan en de vergunningen, is het thema landschap meegewogen. Daarbij is voortgebouwd op de keuzen die in eerdere beleidsafwegingen zijn gemaakt op basis van landschappelijke uitgangspunten voor de plaatsing van windturbines in de gehele Hoeksche Waard als (voormalig) Nationaal Landschap. Bij de eerdere besluitvorming over het windpark is het Spui als een voldoende grootschalige scheidslijn in het landschap beschouwd. Hoewel het Spui kleiner is dan bijvoorbeeld het Haringvliet, vormt zij een duidelijke en kenmerkende scheidslijn van het eiland de Hoeksche Waard.

De grootschalige openheid van de Hoeksche waard is de landschappelijke kernkwaliteit van het plangebied. Aantasting van de (grootschalige) openheid van gebieden heeft vooral betrekking op de 'vulling' van de open ruimten. Dit wordt voorkomen door alleen (op bepaalde plaatsen) aan de randen van de Hoeksche Waard windpark ontwikkelingen toe te staan, waardoor de open ruimten minder gevuld worden en daarmee de grootschalige openheid of weidsheid minder aangetast. Dit is ook het uitgangspunt geweest van het advies van voormalig Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) Erik Luijten. De zinsnede uit zijn advies, "Nationaal Landschap wordt bevestigd door geen binnendijkse windturbines toe te staan" is uit het voorontwerp inpassingsplan gehaald omdat de gebruikte term "binnendijks" te letterlijk kan worden opgevat, waardoor misverstanden kunnen ontstaan. Het is nooit de intentie van de provincie geweest om in de Hoeksche Waard alleen buitendijks, dat wil zeggen in de gorzen, windturbines toe te staan. Het beleid is erop gericht om te voorkomen dat windturbines zover landinwaarts worden geplaatst dat de connectie met de natuurlijke landschapsovergang verloren gaat, wat in provinciale beleidsdocumenten is

verwoord als “ aansluiten op de scheidslijn tussen land en water”. Deze filosofie wordt naast in de Hoeksche waard ook toegepast op Goeree Overflakkee, waarmee inpassing van windturbines langs de Zuid-Hollandse Deltalandschappen regionaal is vormgegeven.

Dit beleidsuitgangspunt is in het MER verwoord en verbeeld in de belemmeringenkaart. Hierin zijn ook de hoogspanningsleidingen opgenomen. De uit deze kaart voortkomende kansrijke locaties zijn in het MER nader onderzocht op de gevolgen voor het landschap, waarbij de aspecten zichtlijnen, de typerende karakteristieken en kernkwaliteiten van het landschap en de mogelijke interferentie met andere windparken zijn betrokken. Daarbij is gebruik gemaakt van eerder uitgevoerde landschappelijke onderzoeken en bevindingen, zoals de Regionale Structuurvisie Hoeksche Waard en het gebiedsprofiel Hoeksche Waard. De landschapswaarden zoals die gelden voor de Hoeksche waard zijn vergelijkbaar met die voor het open gebied van Voorne-Putten. Dit leidt dan ook niet tot een andere uitkomst van het provinciale plaatsingsbeleid voor deze locatie.

Er zijn visualisaties gemaakt van de inrichtingsalternatieven om een accuraat beeld te geven van de landschappelijke inpassing van het windpark Spui. Hieruit en uit het advies van de huidige PARK Abe Veenstra⁶ blijkt dat, gelet op het aspect landschap, een voorkeur bestaat voor een rechte lijnopstelling. Op de locatie Spui geven windturbines in een rechte lijn vanuit elke kijkrichting een herkenbare lijn, die op bovenlokaal niveau in samenhang met andere windlocaties in de Hoeksche Waard een rustig en eenduidig herkenbaar landschapsbeeld opleveren, terwijl dat niet geldt voor de gebogen lijn. Vanwege het bovenlokale effect van de windturbines is plaatsing direct langs de dijk van het Spui niet noodzakelijk om de landschapsgrens te markeren. Het windpark Spui sluit aan op de lijnstructuren van het landschap en door voor het VKA te kiezen voor een opstelling in een rechte lijn en niet voor een opstelling in een boog, wordt het advies van de PARK gevolgd. Dit is in het MER beschreven. Uit het betrekken van het PARK advies, de visualisaties en het beschrijven van het aspect landschap in hoofdstuk 11.6.1 blijkt dat ook op locatieniveau het landschap is meegenomen in de afweging.

Aantasting van openheid wordt op lokaal niveau vooral bepaald door het aantal windturbines en de onderlinge afstand. Windpark Spui omvat een opstelling van vijf turbines met een onderlinge afstand van enkele honderden meters. De windturbines schermen daarmee niet een geheel gebied af waardoor deze niet meer beleefd zou kunnen worden. Daarbij worden windturbines standaard in een grijze kleur (RAL7035 of RAL7038) uitgevoerd, waardoor ze ‘wegvallen’ tegen de meest gangbare lichten in noordwest Europa. De windturbines op de locatie aan het Spui gaan gedeeltelijk op in de skyline van Spijkenisse en het verderop gelegen industrieel gebied van de Rotterdamse haven, waar ook veel windturbines staan die met helder weer goed zichtbaar zijn. Er is geen sprake van een onaangetaast venster tussen beide landschappen. Gelet op het voorgaande vinden wij de windturbines geen onevenredige aantasting van landschap en landschappelijke openheid, waardoor een goede ruimtelijke ordening in het geding zou zijn.

Hoge bouwwerken zoals windturbines zijn zichtbaar in de Nederlandse horizon. De beleving van de effecten van windturbines op het landschap is daarom moeilijk te objectiveren. Om de diverse opstellingen van het Windpark Spui zichtbaar te maken, zijn fotovisualisaties gemaakt, zodat de

---

⁶ Advies Windpark Spui, AV-PAZH-17, 16 november 2015

wisselwerking tussen het windpark en het omliggende landschap kan worden beoordeeld. De zichtpunten zijn in samenspraak met de klankbordgroep bepaald. In het MER was slechts een beperkt deel van de gemaakte visualisaties opgenomen, zij zijn nu als aanvulling op het MER toegevoegd (zie thema C4). Uit de visualisaties blijkt welk effect de windturbines hebben op de dorpen Nieuw-Beijerland en Piershil, alsook de beleving van de windturbines vanuit deze dorpen. Dat de windturbines effect hebben op het landschapsbeeld is duidelijk. Door de bewegende wieken wordt men extra geattendeerd op de aanwezigheid van de windturbines ten opzichte van stilstaande objecten. Dit heeft vooral effect op de beleving van de gebruikers van het gebied, maar heeft geen betrekking op de kwaliteit van het omliggende landschap. Daarbij is 'beleving' een subjectief aspect, wat de ene persoon als mooi ervaart kan door een ander lelijk worden gevonden, dat geldt ook voor windparken. In de gekozen lijnopstelling wordt de gelijke afstand tussen de turbines beter beleefd dan bij een opstelling in een boog, daardoor is het beeld van draaiende wieken rustiger. Dit is meegewogen in de voorkeur voor het VKA.

Interferentie van windparken ontstaat als niet langer duidelijk is waar het ene windpark begint en het andere eindigt en welke ordeningsprincipe de windparken hebben. De windparken lijken dan één groot windpark te gaan vormen. De afzonderlijke windparken moeten dus op voldoende afstand van elkaar staan. Als vuistregel wordt hierbij een onderlinge afstand van 3 tot 5 kilometer aangenomen conform de Handreiking waardering landschappelijke effecten van windturbines van het Agentschap NL (2013). Er zijn in casu geen windparken binnen deze afstand. De dichtst bijgelegen windparken liggen op een afstand van 8 tot 10 km. In de Verordening ruimte of in andere kaderstellende plannen zijn ook geen nieuwe windparken in de nabijheid van Windpark Spui opgenomen, waar op voorhand rekening mee gehouden kan of moet worden.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.10 Thema I: Gevolgen aanlegfase

In enkele zienswijzen wordt gevraagd kritisch te kijken naar de gevolgen van de aanlegfase van het windpark, vooral in verband met de aanvoer van zwaar materieel en zwaar vrachtverkeer, gelet op de smalle wegen en dijken in het gebied die hier mogelijk niet op berekend zijn. Gevraagd wordt hoe de provincie dit organiseert. Tevens wordt gevraagd een vooropname of nulmeting te maken teneinde schade aan derden te kunnen bepalen, wie deze nulmeting uitvoert en wie dat bekostigt. In een zienswijze wordt aangegeven dat schade aan het huis wordt gevreesd, omdat deze in de jaren 20 is gebouwd, niet is onderheid, tegen de dijk aanligt, aan een verkeersluwe weg, direct bij een t-splitsing (remmende vrachtwagens) die naar het windpark leidt.

Beantwoording:

De verantwoordelijkheid in de bouw- en aanlegfase ligt geheel bij de exploitant. Het transport voor de bouwfase zal naar verwachting in enkele dagen (meestal 's nachts) plaatsvinden (mogelijk ook over water) en nadat de fundering is gereed is kan een windturbine in enkele dagen worden opgebouwd. De werkzaamheden op de locatie zullen met het waterschap worden afgestemd en zo nodig worden voorzieningen voor het bouwverkeer aangebracht, op de werkzaamheden voor de dijkversterking.

Afhankelijk van de definitieve locatie en het gekozen windturbinetype zal in het kader van de voorbereiding van de daadwerkelijke bouw een transportplan worden opgesteld, waarin het wegennet tussen de productielocatie en de bouwplaats meer in detail wordt gekeken (o.a. de breedte van wegen, hoogte van viaducten) teneinde de exacte aanvoerroute van de bouwmaterialen te bepalen. Er worden vervolgens vooropnames (0-meting) van de bouwroutes naar het exploitatiegebied gemaakt betreffende gebouwen, straatwerk, vaarwegen en aangrenzende openbare ruimte. Dezelfde inventarisatie (na-opnames) wordt gemaakt na afronding van de werkzaamheden.

De uitvoering van deze voor- en na inventarisatie zal door een onafhankelijk bureau plaats vinden en wordt betaald door de exploitant. Deze betaald ook het in stand houden en-of herstellen van bestaande openbare ruimte c.q. voorzieningen, aanpassingen en herstel van schade aan bestaande infrastructuur als ook aanspraken van derden, voortvloeiende uit schade als gevolg van dit project, tenzij aangetoond kan worden dat de schade niet door exploitant (of door derden in haar opdracht), is veroorzaakt. Verder is het natuurlijk ook een zaak van de verzekeraar van de exploitant om hier op toe te zien.

Conclusie:

De zienswijzen zijn niet gegrond en leiden niet tot aanpassing van de besluiten.

3.11 Eindconclusie

Van de ingediende zienswijzen zijn er twee (Z114 en Z117) niet-ontvankelijk vanwege een niet-verschoonbare termijnoverschrijding. Van de resterende zienswijzen zijn Z064 (alsmede Z034, Z060 en Z085 omdat deze naar Z064 verwijzen) en Z102 gedeeltelijk gegrond. Deze hebben mede geleid tot een Aanvulling op het MER en tot aanpassingen in het ontwerp-inpassingsplan en/of de ontwerp-omgevingsvergunning. Voor het overige deel zijn deze zienswijzen en de overige zienswijzen ongegrond en leiden derhalve niet tot aanpassing van de besluiten. Wel zullen enkele paragrafen van de toelichting op het inpassingsplan worden geactualiseerd. De indieners van de zienswijzen zullen hiervan op de hoogte worden gebracht.

4 Vervolgprocedure

Op grond van artikel 3.8 lid 3 Wro jo artikel 3.36 Wro wordt het besluit tot vaststelling van het inpassingsplan binnen twee weken na de vaststelling door Provinciale Staten bekendgemaakt. Gelet op de toepassing van de provinciale coördinatieregeling ex artikel 9f Elektriciteitswet 1998 juncto artikel 3.33 Wro zullen het vastgestelde inpassingsplan, de verleende beschikkingen, het MER en de daarop betrekking hebbende stukken opnieuw gedurende zes weken ter inzage worden gelegd. De indieners van de zienswijzen zullen hiervan op de hoogte worden gebracht.

Belanghebbenden kunnen hiertegen gedurende deze periode beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Omdat het inpassingsplan en de besluiten zien op de verwezenlijking van een windpark, zal in dat geval op die beroepsprocedure artikel 1.1, eerste lid, onder a, van de Crisis- en herstelwet van toepassing is. Dit betekent onder andere dat geen pro forma beroepschriften mogen worden ingediend en dat de Afdeling in principe binnen zes maanden op de ingediende beroepen dient te beslissen.